

Városépítési Tanácsadó és Tervező Iroda
Korlátolt Felelősségű Társaság
H-1016 Budapest, Gellérthegy u.30-32 Tel: 224-3100, Fax: 224-3105

LAJOSMIZSE VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Jóváhagyva a 11/2008. (I. 22.) ÖH. határozattal

2008. február

LAJOSMIZSE VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Jóváhagyva a 11/2008. (I. 22.) ÖH. határozattal

Fülöp Péter
TT1 01-0940/01, É1 01-0940/05

Rosivall Emese
TK 01-5190/07, TT2 01-5190/05

Szakmai konzulens:
Dr. Balogh Ákos
TT1 11-0008/02, TR1 11-0008/02, K1 11-0008/98

Ügyvezető igazgató:

Dr. Orosz Bálint

2008. február

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
I. Helyzetelemzés	4
Regionális összefüggések	4
Természeti adottságok	6
Társadalmi környezet	7
Gazdasági helyzet	12
Társzerkezet és külterületi területfelhasználás	15
Természet- és tájvédelem	17
Épített környezet	19
Zöldfelületek	22
Közlekedési helyzet	25
Közmű ellátás	25
Környezeti állapot	26
II. Jövőkép, települési célrendszer	30
I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése	
Helyi vállalkozói környezet fejlesztése	32
Környezetbarát iparfejlesztés, szolgáltatásfejlesztés	33
Tudásbázisú mezőgazdaság fejlesztése	34
Komplex turisztikai termékfejlesztés, rekreációs és turisztikai vonzerő fejlesztés	35
II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás	
Tájfenntartás, vidékfejlesztés, táji arculat fejlesztés, tájképgazdálkodás	36
Természetvédelem – természeti értékek és biodiverzitás védelme	38
Környezetvédelem – környezeti elemek és rendszerek védelme	39
Települési örökség védelem, településarculat fejlesztés	41
III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása	
Térségi- és partnerkapcsolat fejlesztése	42
Humán erőforrás intézményi háttérének fejlesztése	43
A letelepülőket vonzó, lakosságmegtartó képességet javító feltételek megteremtése	44
Szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése	45
IV. Társzerkezet és infrastruktúra	
Közlekedéshálózati (versenyképességet segítő hálózati elemek) fejlesztések	46
Közműhálózatok fejlesztése	48
Kommunikációs hálózat fejlesztése	49

Mellékletek

1. sz. melléklet: Bács-Kiskun megye területrendezési tervének szerkezeti tervlapja és övezetei
2. sz. melléklet: A települést érintő regionális, megyei és kistérségi koncepciók megállapításai

BEVEZETÉS

A településfejlesztés a település társadalmi és gazdasági erőforrásainak, környezeti minőségének, műszaki, anyagi és humán ellátásának olyan fejlesztése, amely a fenntartható fejlődés érdekében megteremti a település lakossága számára az életszínvonal emelkedését, az életminőség javulásának egyensúlyi feltételeit.

A településfejlesztési tervezés során meg kell határozni a település jövőjét, a hozzá vezető utat és ki kell jelölni a feladatokat. A tervezés segít meghatározni a legfontosabb megoldásra váró kérdéseket, megtalálni a település erősségeit, a legfontosabb lehetőségeit, amelyek kiegyenlítik a hátrányokat, és minimumra csökkentik a kockázatokat és veszélyeket.

A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez. A településfejlesztési koncepció alapot szolgáltat a településszerkezeti terv elkészítéséhez.

A koncepció tartalmaz egy helyzetelemző és egy értékelő részt, mely során a település fejlődése és fejlesztése szempontjából meghatározó tényezőket és a helyi sajátosságokat vizsgáltuk. A település jövőképének és célrendszerének kialakításával meghatároztuk az erősségek kihasználását, és a gyengeségek kiküszöbölését célzó feladatokat.

A településfejlesztési koncepció nagytávra készül, az összeállított intézkedések, feladatok, támogatható tevékenységek a 2007-2013 évekre vonatkozó önkormányzati pályázati lehetőségekre adnak javaslatot.

I. HELYZETELEMZÉS

Regionális összefüggések

Lajosmizse a Dél-alföldi régióhoz tartozó Bács-Kiskun megyében, az Alföld központjában található, a fővárostól 70 km-re helyezkedik el és szomszédos a megyeszékhellyel, Kecskeméttel. A település kedvező közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, hiszen az M5 autópálya mentén található, a tervezett M8 autópálya is érinti a várost. Az 5 sz. elsőrendű útvonal halad keresztül a településen. A település közigazgatási területén halad át a Kispest-Lajosmizse-Kecskemét vasúti szárnyvonal.

Területrendezési tervek

A 2003. évi XXVI. törvény (az országos területrendezési tervről) övezetei közül három érinti a települést: az országos ökológiai hálózat, az érzékeny természeti területek és a felszíni vizek szennyezésre érzékeny vízgyűjtő területének övezete. Az ország szerkezeti tervében a város közigazgatási területének túlnyomó része mezőgazdasági térségként szerepel, kivéve a település északi részét, amely erdőgazdasági térség.

Bács-Kiskun megye jóváhagyott területrendezési tervének övezeteit és előírásait a tervezés során figyelembe kell venni. Táblázatba foglaltuk össze azokat a területeket, ahol az övezetek érintik a települést. Az 1. sz. melléklet tartalmazza a megyei szerkezeti tervlapot és az övezeti térképeket.

Bács-Kiskun megye településrendezési tervének övezetei	Lajosmizse érintettsége
Kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete	az 5. sz. főúttól dél(nyugatra) elhelyezkedő külterületi területek
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	-
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	-
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete	-
Védett természeti területek övezete	elszórta a külterületen (lásd. térkép)
Védett természeti területek védőövezete	elszórta a külterületen (lásd. térkép)
Természeti terület övezete	elszórta a külterületen (lásd. térkép)
Ökológiai (zöld) folyosó övezete	vízfolyások mentén
Térségi tájrehabilitációt igénylő terület övezete	-
Tájképvédelmi terület övezete	Repülő-tó természetvédelmi terület
Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület	a belterületől északra és keletre levő területek
Rendszeresen belvízjárta terület övezete	-
Hullámtér és nyílt ártér övezete	-
Szélereziónak kitett terület övezete	a település külterületének nagy része
Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület övezete	lásd. térkép

Védett természeti terület övezetében új külszíni művelésű bánya nem nyitható, meglévő külszíni bánya területe nem növelhető. Védett természeti terület védőövezetében új külszíni művelésű bánya nem nyitható.

Az ökológiai folyosó övezete a természeti, természetközeli területek között, a biológiai kapcsolatot biztosító, vagy azt elősegítő területek, sávok, mozaikok láncolata. Az övezet területe nem minősíthető beépítésre szánt területté.

A tájképvédelmi területek esetében a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihez külön jogszabályban meghatározott látványtervet kell készíteni. Az övezetbe tartozó település helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének a tájképet zavaró építmények és területfelhasználások tilalmát, illetve az építmények tájba illesztésére vonatkozó szabályokat is tartalmaznia kell.

A szélereziónak kitett övezet által érintett területeken a település rendezési tervében olyan területfelhasználást kell előírni, amely a szélerezión mértékét csökkenti. Az övezet erdőterületeit a talajvédelmi hatóságnak elsődlegesen védelmi célú rendeltetésbe kell sorolnia. Az erdő művelési ágban nyilvántartott földrészletek művelési ága nem változtatható meg. Az övezetben a szőlő, gyümölcsös, rét és legelő művelési ágban nyilvántartott földrészletek művelési ága nem változtatható meg. Ültetvény megszüntetése esetén az újratelepítésig gyepterülettel kell a területet hasznosítani.

A területrendezési terv az egyes övezetekre vonatkozó előírásokon kívül ajánlásokat is tartalmaz, amelyet a településrendezési terv készítése során figyelembe kell venni.

Fejlesztési koncepciók

A koncepció alkotás során a regionális összefüggéseket vizsgálni kell. A következő regionális és kistérségi koncepciókat kell figyelembe venni a település hosszú távú fejlesztési koncepciójának kidolgozásakor.

A koncepciók célpiramisait, intézkedéseit és komponenseit a 2. sz. melléklet tartalmazza.

- Új Magyarország Vidékfejlesztési Terv
- Országos Területfejlesztési Koncepció
- Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács: Dél-alföldi Régió operatív programja 2007-2013
- Bács-Kiskun megye Területfejlesztési Koncepciója
- Bács-Kiskun megye Idegenforgalmi Fejlesztési Koncepciója

- Kecskemét és térsége agrárstruktúra és vidékfejlesztési stratégiai program felülvizsgálata 2004.
- Kecskemét és térsége Területfejlesztési Koncepció, Operatív Program, Stratégiai Program 2006.
- Kecskemét és térsége Turizmusfejlesztési Koncepciója és Programja

A koncepció alkotás során figyelembe vettük és felhasználtuk a településre készült dokumentumokat.

- Lajosmizse város hosszú távú fejlesztési koncepciója 2003.
- Lajosmizse városfejlesztési koncepciója és rendezési terve – Örökségvédelmi hatástanulmány
- Lajosmizse környezetvédelmi programja
- Lajosmizse város önkormányzat gazdasági programja 2007-2013

A 2003-ban elkészült településfejlesztési koncepció után három évvel, 2006-ban hagyta jóvá az önkormányzat a településrendezési tervet. Lajosmizse Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2006. (III.30.) rendelete tartalmazza a város helyi építési szabályait. A 2007. évben szükségessé vált a rendezési terv felülvizsgálata és a város közép távú (2007-2013) céljainak meghatározása.

Természeti adottságok

Lajosmizse az Alföld nagytájba, a Duna-Tisza közti síkvidék középtájba és a Kiskunsági-löszhát kistájba tartozik. A kistáj Bács-Kiskun, Csongrád és Pest megye területén helyezkedik el, területe 1350 km². A természeti adottságok feldolgozása Magyarország kistájainak katasztere alapján készült.

A kistáj lösszel és homokkal fedett hordalékkúp síkság. A város a hajdani Ős-Duna kúpján települt. A mozaikszerűen elhelyezkedő tipológiai egységek között elzárt, időnként tavakkal kitöltött mélyedések és tágas, szikes laposok találhatóak. A terület korábban ligetes táj volt, a homok területi megnövekedése csak később következett be. Ma a domborzat meghatározó formái a homokbuckák és a közöttük húzódó laposok.

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg, száraz. Az évi napfénytartam valamivel 2100 alatt marad. Az évi középhőmérséklet 10,2°C és 10,4°C között változik, a nyári félévé 17,2°C fok. Az évi csapadékösszeg a kistáj területén 540-560 mm között mozog. A leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, de jelentős a déli irány is, az átlagos szélesség 2,5-3 m/s. A kevés és szeszélyes eloszlású csapadék határozza meg a gazdaságos termesztés feltételeit.

A Lajosmizsétől Pusztaszerig lejtő területet, több a Tisza felé tartó, vízfolyás keresztezi. Lajosmizse külterületi vízfolyásai, csatornái a következők: Nyikos, Kígyós, Kürti-Lapos, Talfái, Alpár-Nyárlőrinci csatorna, melyek egy része az ökológiai hálózat részét képezi. A településen összefüggő, nagy vízfelületek nem találhatóak, a természetközeli szikes tavak és a mesterséges horgásztavak azonban igen nagy számban fordulnak elő.

A talajvíz mélysége 2-4 m között ingadozik, mennyisége nem jelentős.

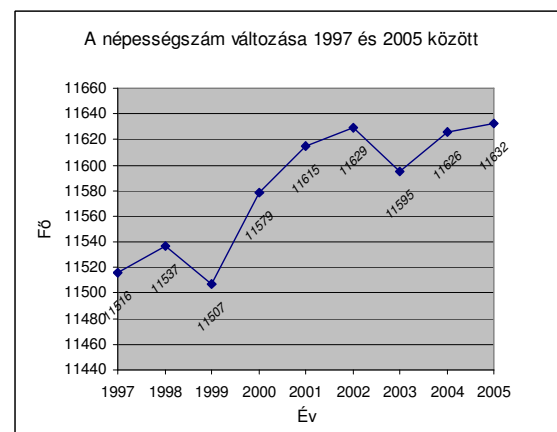
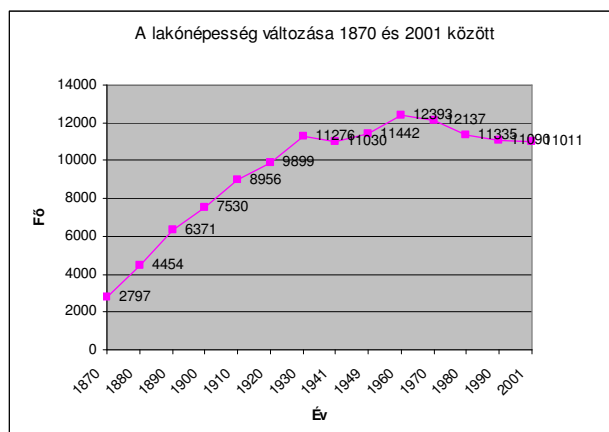
A terület talajképző közei nagy részben glaciális és alluviális üledékek, valamint löszös üledékek. A talaj genetikailag gyengén humuszos csernozjom jellegű homok, futóhomok, a buckák közötti mélyebb részeken szikes és réti talajok különböző típusai találhatóak. A település talajai általában kedvezőtlen vízgazdálkodásúak. Vannak azonban jó minőségű termőtalajok is (pl. alsólajosi területek egy részén).

Növényföldrajzi tértagolódás tekintetben a Duna-Tisza közti flórajárásba (Praematricum) tartozó kistáj fontosabb erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, a pusztai tölgyesek és a sziki tölgyesek.

Társadalmi környezet

A település közigazgatási területe 16466 ha, ebből belterület 486 ha, és a volt zártkerti területek nagysága 85 ha. Lajosmizse népsűrűségi mutatója 70 fő/km², amely érték alacsonyabb az országos átlagnál.

A társadalmi környezet vizsgálata során a demográfiai jellemzőkkel, a társadalmi szerkezettel, az oktatás és a művelődés helyzetével, a foglalkoztatottsággal, a népesség gazdasági aktivitásával valamint a munkanélküliséggel foglalkozunk. A társadalmi viszonyok feltárásához szükséges adatok az Országos Területrendezési és Területfejlesztési Információs Rendszerből (TEIR) és a KSH, Bács-Kiskun megyei statisztikai évkönyvből származnak.

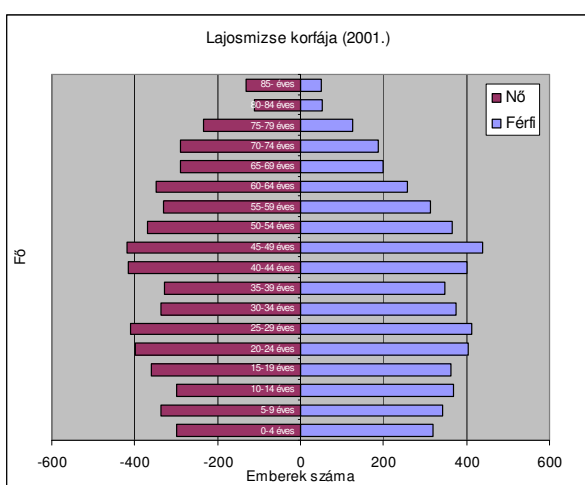
Az első hivatalos népszámlálás óta a település népessége közel négyszeresére növekedett. Az 1870-es évektől a település népessége 1930-ig folyamatosan, egyenletesen növekedett, majd az 1960-as legmagasabb értéktől kezdve lakosságszám csökkenés tapasztalható Lajosmizsén.

A legújabb (2005) felmérések szerint a település állandó népessége 11632 fő, lakónépessége 11126. Az elmúlt tíz év változásai alapján Lajosmizse népessége stagnáló, a növekedési szakaszokat kisebb visszaesések követik. Az elmúlt években számottevően nem változott a népesség. A halálozások száma minden évben meghaladta az élve születéseket, tehát a településen természetes fogyás megy végbe. A vándorlási különbözet csak a 2005. évben volt negatív, a többi évben a településre vándorlók száma meghaladta az elvándorlókat. Az elvándorlások elsősorban a külterületi tanyavilágot érintik. Lajosmizsén a vándorlási egyenleg pozitív volt és meghaladta a kistérségi és megyei átlagot is. A természetes fogyást a vizsgált évek egy részében ellensúlyozta a településre vándorlók magasabb száma.

A térség adottságaiból adódóan Lajosmizsére is jellemző a külterületi lakónépesség magas, de csökkenő száma. Az 1980-as évek külterületi népessége 4528 volt, a legutóbbi népszámlálás (2001) adatai szerint 3483 fő élt külterületen.

A települési népesség jellemzői

Év	Állandó népesség	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás ill. fogyás	Odavándorlások száma	Elvándorlások száma	Vándorlási különbözet	Népesség változás
1997	11516	124	187	-63	409	336	73	10
1998	11537	133	176	-43	376	345	31	-12
1999	11507	110	189	-79	361	330	31	-48
2000	11579	138	200	-62	418	303	115	53
2001	11615	118	178	-60	407	296	111	51
2002	11629	123	194	-71	434	367	64	-7
2003	11595	117	186	-69	425	394	31	-38
2004	11626	113	182	-69	425	335	90	21
2005	11632	122	168	-46	436	448	-12	-58

Lajosmizse lakónépességének korösszetételét a 2001-es és a 2005-ös adatok szerint az ábrák mutatják. A legnépesebb réteget a 40 és 49 év közötti emberek jelentik, valamint a 20-29 éves fiatal generáció igen nagy hányadot képvisel. A közöttük levő 30-39 évesek száma már kevesebb, mint az előbb említett két csoporté. A 60 év feletti női népesség jóval meghaladja az ugyanolyan korú férfi népesség számát. A 60 év feletti korosztály aránya az országos átlagnál alacsonyabb volt.

A 90-es évtized eleji kiegyensúlyozottabb korösszetétellel ellentétben ma már az országos tendenciához hasonlóan Lajosmizsére is jellemző a népesség elöregedése. A 14 év alatti korosztály népességén belüli aránya az 1990. évi 19,9%-ról 2005-re 16,9%-ra csökkent, a 60 év feletti sulya csak kis mértékben 19,7-ről 20,1%-ra emelkedett. Megyei viszonylatban ezek az arányok még kedvezőtlenebbek, hiszen a 14 év alattiak aránya az állandó népességből 15,7 %, míg a 60 év felettié 21,2%. Az országos aránynál Lajosmizse korösszetétele kedvezőbb, hiszen magasabb a fiatalok aránya és kevesebb a 60 év felettié.

A településen 4 óvoda (1 önkormányzati fenntartású 3 feladatellátási hellyel, 1 magán óvoda), egy általános iskola található. Az óvodai férőhelyek száma az utóbbi 5 évben nem változott. Az óvodába beírt gyermekek száma meghaladja a férőhelyek számát, hol csökkenő, hol növekvő számot mutatva. Az önkormányzati óvoda a férőhely számának 15%-kal való túllépését kérte. Az óvodába beírt gyerekek számában markáns változás nincs, ami a népesség stagnáló voltával is magyarázható. Az optimális működés feltételeit két csoportszoba

létesítése biztosítaná. A megyében legnagyobb számú általános iskola a lajosmizsei. Az általános iskola tanulóinak száma 2005-ben 1083 fő volt, az általános iskolai osztályok száma azonban folyamatosan csökkent, így nőtt az egy osztályba járó diákok száma. Az iskolában az általános oktatási tevékenység mellett enyhén értelmi fogyatékos tanulók képzése is folyik. Önálló intézményként működik a településen az Általános Iskolai Kollégium. A településen középiskola nem működik.

A népesség kor szerinti megoszlása során bemutatott tendenciát az óvodás és iskolás gyermekek száma is jól mutatja. Az óvodás gyermekek száma 15%-kal, míg az általános iskolába járók aránya 18%-kal csökkent az 1990-es évhez képest.

A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a település 14 éven felüli népességének 6,1%-a végzett felsőoktatási intézményt és 16,9%-a rendelkezik középiskolai érettségivel. Ez az érték valószínűleg az eltelt 5 év óta emelkedett.

A településen új, korszerű művelődési ház és könyvtár biztosítja a közművelődés lehetőségeit. Az új művelődési ház a település kulturális életének katalizátoraként működik. A települési ünnepek és a kulturális rendezvények száma is növekszik.

A településen a sportélet sokszínű. A korszerű sportcsarnok és az uszoda hiányzik Lajosmizsén.

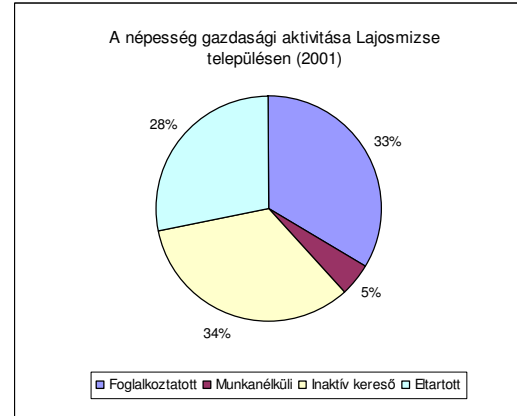
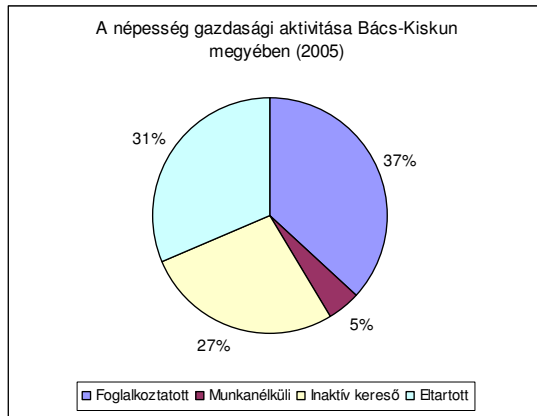
Az óvodai és alapfokú oktatási ellátás adatai

	2001	2002	2003	2004	2005
Óvodai férőhelyek száma	315	315	315	315	315
Óvodába beírt gyermekek száma	351	349	344	351	338
Általános iskolai osztályok száma	57	51	52	49	47
Általános iskolai tanulók száma	1139	1153	1123	1114	1083

Az egészségügyi alapellátás és járóbeteg ellátás megoldott a településen. Az egészségügyi és szociális feladatokat a Központi orvosi rendelőből és az Egyesített Szociális Intézményből 2001. januárban megalakult Egészségügyi, Gyermekegészségügyi és Szociális Intézmény látja el. Lajosmizsén 6 háziorvos, 2 gyermek háziorvos és 5 védőnő működik. A településen két gyógyszertár található. A városban mentőállomás nincsen. A kórházi ellátás Kecskeméten történik, a kórházak mellett 2002-ben készült el az Egészségvédelmi Intézet, Kecskemét egészségügyi központja. A városban állandó orvosi ügyelet működik.

A településen a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat által fenntartott Nefelejcs Szociális Otthon működik 160 férőhellyel. Az Idősek Klubja segíti az otthonukban élő idős embereket. A kistérségben országos viszonylatban is elsőként építették ki a tanyagondnoki szolgálatokat a rendőrséggel együttműködve, amelynek eredményeként kevesebb a bűncselekmény, több idős embert sikerült megmenteni. Ugyancsak a tanyákon élő és főként egyedülálló időseknek kedvezett a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kiépítése. Kistérségi szinten több száz készülék került elhelyezésre, a jelzőrendszeres központ pedig Kecskeméten működik.

Jelenleg 22 civil szervezet tevékenykedik a településen. A település civil szervezeteinek száma az utóbbi pár évben ötten csökkent. A civil szervezetek döntő többsége a sport tevékenységekkel kapcsolatos. A településen működik ezen kívül a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Nyugdíjas Klub, a Gyermekekért Plussz Alapítvány és a Gyermekekért Alapítvány. Az önkormányzat anyagi támogatást nyújt a települési civil szervezeteknek, ezen kívül a működéshez szükséges tárgyi feltételeket is biztosítja számos esetben.

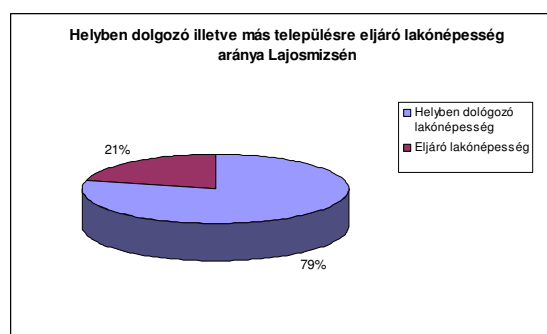
A népesség gazdasági aktivitását a népszámlálási adatok tartalmazzák települési szintre bontva, ezért ezt a vizsgálatot csak a 2001-es évre tudtuk elvégezni.

A település lakónépességének 33%-a (3705 fő) volt foglalkoztatott ebben az évben, ami alacsonyabb a Bács-Kiskun megyei és az országos értéknél. A gazdaságilag aktívak aránya – a foglalkoztatottak mellett a nem dolgozó, de munkavégzésre rendelkezésre álló munkanélkülieket is tartalmazza – 38%. Az inaktív keresők (a nyugdíjasok és a gyermekgondozási ellátásban részesülők) aránya a település lakosságának 28%-a. Az eltartottak aránya Lajosmizsén kisebb, mint a megyei átlag. Lajosmizse foglalkoztatási szerkezete összességében nem tekinthető kedvezőnek, hiszen az országos értéknél 4%-kal alacsonyabb a foglalkoztatottak száma és 3%-kal magasabb az inaktív keresők aránya.

A település munkalehetőségeinek száma magas, hiszen a helyben foglalkoztatottak száma 2001. évi népszámlálás adatai szerint meghaladta a 3500 főt. A munkalehetőségek száma az utóbbi 5 évben nőtt a betelepülő vállalkozásoknak köszönhetően. A 2001-es felmérés szerint a település lakóinak 1/5-e kényszerül a munkavégzés miatt ingázásra. A település munkavállalóinak ingázási értéke a megyei értékkel megegyezik.

A település foglalkoztatási és ingázási adatai

Lajosmizse	Fő
Helyben dolgozó lakónépesség	2925
Más településre eljáró lakónépesség	780
Más településről bejáró foglalkoztatottak	611
Helyben foglalkoztatottak	3536

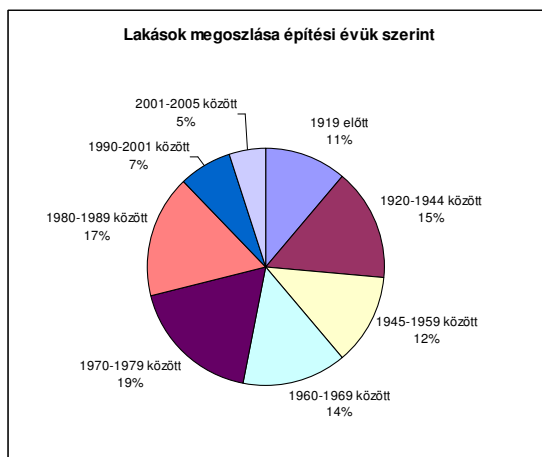
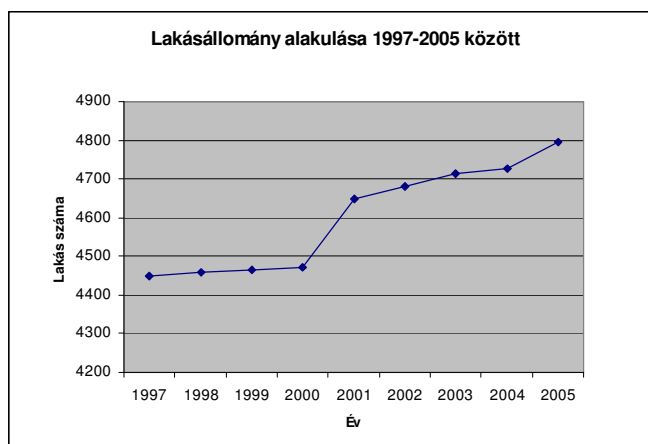
A regisztrált munkanélküliek száma 2002-ben volt a legalacsonyabb, 2005-ben 426 fő volt. A regisztrált munkanélküliek közül 63-67% tartósan (180 napon túl) munkanélküli, amely érték magasabb, mint a megyei és az országos arány (48%). A legtöbb munkanélküli az általános

iskolát (59,6%), a szakmunkás képzőt (21,1%), valamint a szakközépiskolát (15,7%) végzettek közül kerül ki és 3,5%-uk rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A munkanélküliek nagy része (85%-a) fizikai foglalkozású, a szellemi foglalkozásúak aránya pedig 15%.

Munkanélküliség alakulása és a munkanélküliek megoszlása Lajosmizsén

	2001	2002	2003	2004	2005
Regisztrált munkanélküliek száma összesen	420	398	432	435	426
Regisztrált munkanélküliek száma 180 napon túl	229	268	276	264	276
Regisztrált munkanélküliek száma					
– általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel	40	40	37	34	38
– általános iskolai végzettséggel	189	192	211	202	216
– szakmunkásképző és szakiskolai végzettséggel	117	106	112	111	90
– szakközépiskolai, technikai, gimnáziumi végzettséggel	66	51	63	71	67
– főiskolai végzettséggel	5	8	5	16	13
– egyetemi végzettséggel	3	1	4	1	2
– fizikai foglalkozású munkanélküli	355	353	379	368	361
– szellemi foglalkozású munkanélküli	65	45	53	67	65

Lajosmizse lakásainak száma 2005. évben 4794 volt. A lakások mennyisége és minőségük színvonala alapvetően befolyásolja az életminőséget. A lakások állománya a vizsgált időszakban folyamatosan növekedett. Az évezred fordulóján a lakások növekedése erőteljesebb volt, de a 2005. évben is magas volt az épített lakások száma (68). A kormányzati politika és a kedvezőtlenebb hitelkonstrukciók negatív befolyással lehetnek az épülő új lakások számára.

Lakások száma az építési év szerint

1919 előtt épített lakások száma	532
1920-1944 között épített lakások száma	747
1945-1959 között épített lakások száma	594
1960-1969 között épített lakások száma	695
1970-1979 között épített lakások száma	866
1980-1989 között épített lakások száma	810
1990-2001 között épített lakások száma	352
2001-2005 között épített lakások száma	235

A lakások fele az 1970-es évek után épült. A település megyei átlaghoz viszonyítva idősebb épületállománnyal rendelkezik. Lajosmizsén megfigyelhető az első világháború előtt épült lakások nagy száma. Az 1990 óta épült lakások száma a település lakásállományának mindössze 13%-a. A lakásállomány 35%-a külterületi szórvány tanyákon található.

Erősség

Pozitív vándorlási különbözet
A betelepülők számára vonzó feltételek biztosítása
Munkalehetőségek magas száma
Óvodai férőhelyet meghaladó óvodások száma
Magas színvonalú általános iskolai képzés
Korszerű művelődési ház és könyvtár, élénk kulturális élet
Megoldott alap és járóbeteg egészségügyi ellátás
Tanyagondnoki hálózat működése a településen

Gyengeség

Stagnáló népességszám
A települést természetes fogyás jellemzi
Elvándorlás a külterületi tanyavilágból
Elöregedő korszerkezet
Közéiskolai oktatás nincs a településen
Hiányzó sportcsarnok és uszoda
Sürgősségi egészségügyi ellátás hiánya
Kedvezőtlen gazdasági aktivitási arányok
A munkanélküliek közül magas a tartósan munkanélküliek aránya
A megyei átlaghoz képest idősebb lakásállomány

Gazdasági helyzet

A településen 1142 regisztrált gazdasági vállalkozás működik, ennek 64%-a szolgáltató, 20%-a ipari, 16%-a mezőgazdasági tevékenységet végez.

A kistérségben Lajosmizse a vállalkozások tekintetében nagy súllyal szerepel, Kecskemét után a legnagyobb vállalkozási sűrűségű település.

A településnek nincsen stratégián alapuló, összefogott, hatékonyan működő marketing programja, ugyanakkor egyes marketing eszközöket alkalmaz a város.

Mezőgazdaság

Lajosmizse évszázadokon keresztül jelentős mezőgazdasági régiónak számított, ezt a jellegét napjainkban sem veszítette el. A település mezőgazdaságilag művelhető területe 14000 ha. A mezőgazdasági területek legnagyobb részén szántóföldi művelést folytatnak, a szárazságot jobban tűrő gabonafélék és takarmány termesztését végzik. A gyengébb talajadottságokkal rendelkező területeken a kertgazdálkodás, szőlő- és gyümölcsstermesztés a meghatározó. A térség száraz klímájára tekintettel egyre több a mesterséges öntözővízzel ellátott gazdaság, amelyek fóliás primőr és intenzív szántóföldi zöldségtermesztésre szakosodtak. A településen nagy hagyománya van az állattenyésztésnek. A településen főleg szarvasmarhát, sertést és baromfit tenyésztnek, de nyúl és juhtenyésztés is folyik. Az állattenyésztés szerepe csökkent az 1980-as évekhez képest, de az ágazat fejlődését mutatja a közelmúltban létesült

magánkezdeményezéssel épült szárnyas és nyúl vágóhíd. Ki kell emelni a településen a vadgazdálkodási tevékenységet, a működő fácán és vaddisznó telepet.

A birtokstruktúra, a tulajdoni szerkezet, és ezzel együtt a gazdálkodási formák súlya és szerepe átalakult. A három nagy mezőgazdasági szövetkezet megszűntével a kis- és középbirtokosság jellemzi a települést. A település mezőgazdasági őstermelőinek száma 2600 fő és Lajosmizsén 40 családi gazdaság működik. A település összes foglalkoztatottjainak 13,8%-a foglalkozik mezőgazdasággal, vadgazdálkodással, erdőgazdálkodással vagy halászattal.

A rendszerváltást követő tulajdoni reform végrehajtása során a földek döntő többsége magántulajdonba került. A nagyszámú termelői kör egymástól függetlenül hozza meg termelési és értékesítési döntéseit, ennek következtében teljesen kiszolgáltatottá válik a piacot meghatározó, lényegesen kisebb számú és szervezettebb felvásárlói körrel szemben.

A tulajdonviszonyok rendezése a külterületi ingatlanok esetében megvalósult. Nagy problémát jelent, hogy a kisméretű és gyenge felszereltségű gazdaságok versenyképessége alacsony. A kiszolgáltatottság csökkentésére alkalmas szövetkezési, együttműködési hajlandóság a kis és közepes gazdaságok részéről csekély. (Kecskemét és térsége agrárstruktúra és vidékfejlesztési stratégiai program felülvizsgálata) Ennek ellenére Lajosmizsén létezik ilyen szerveződés, mint pl. a Meggytermelők Országos Szövetsége.

Az erdőgazdálkodás szerepe növekedett az elmúlt években, növekszik az erdőterületek kiterjedése és az ágazatban megjelenő vállalkozások száma. Ki kell emelni, hogy a településen falugazdász működik.

Ipar

Lajosmizse ipari szerkezetére a vegyes összetétel a jellemző. A meglévő ipari területek hosszabb távú fennmaradásával, és továbbiak megjelenésével kell számolni. A település közlekedéscsoporthelyi helyzete a kereskedelmi és ipari létesítmények megtelepedésére jó alapot jelent.

A település jelentősebb ipari vállalatai: a Közlöny- és Lapkiadó Kft. nyomdája, a NOVUS 90 Cipőkészítő Kft. (könnyűipari tevékenység), POLITUR Vegyipari Kiszövetkezet (festékanyag- és tisztítószergyártás), OLÍVIA Kft. (nyúl-vágóhíd, külföldi tulajdon), NUSPL HUNGÁRIA Kft. (gépipari alkatrészek gyártása), Húsgép Kft. (húsipari gépgyártás), Agron Kft. (műanyag- és gumiiipar), Gabonaforgalmi és Malomipari Rt. (élelmiszeripari tevékenység), Inwest Kft. (élelmiszeripari tevékenység), Magyar Víz Kft. (ásványvíz és üdítőital), Mizse-Pack Kft. (élelmiszeripari csomagolás), Folplast Kft. (csomagolóeszköz gyártás). A település ipari tevékenységének palettája széles a nehéz, a könnyű, az élelmiszeripari és az építőipari tevékenységek is képviseltetik magukat Lajosmizsén. Az ipari tevékenységek környezeti szempontból nem jelentős zavaró hatásúak.

A település gazdasági területei a belterület északnyugati részén, az 5 sz. út mentén, valamint az elkerülő út két oldalán találhatóak. A városban több helyen lakóterületen belül alakultak ki kisipari jellegű üzemek, telephelyek. Ezek az üzemek a törvényszerű növekedés folytán elérték azt a terhelési határt, amit a lakókörnyezet már nehezen visel.

A településen igény van további gazdasági területekre. A településen előnyben kell részesíteni a kevésbé környezetterhelő tevékenységeket.

Szolgáltatás

Lajosmizse ellátási viszonyában az utóbbi évek gyökeres változást hoztak. Az elmúlt tíz évben az országos folyamatokhoz hasonlóan nőtt a kereskedelem, a vendéglátás és a szolgáltatások szerepe. Amíg korábban az ÁFÉSZ tevékenysége dominált, addig 1996-ban már a kereskedelemben és a szolgáltatásban is döntő részben a magánvállalkozók tevékenykednek. A közepes nagyságrendet képviselő áruházláncok (Penny, Plus) is

megjelentek a településen. Lajosmizse szolgáltatási szempontból mikro-körzetközponti szerepet tölt be. A városban jelenleg 276 vállalkozó folytat kereskedelmi és 600 fő ipari és szolgáltatási tevékenységet.

Idegenforgalom

Lajosmizse idegenforgalma a 70-es évek második felében a Tanyamúzeum és a mellette felépült Tanyacsárda felépítésével vette kezdetét. A településen az idegenforgalom alapját a speciális táj, a védett természeti - ökológiai értékek, és nem utolsósorban a kultúra jelenti. Az alföldi táj nemcsak a magyar hegyvidéken élők, hanem a külföldi turisták érdeklődésére is számot tart.

A település idegenforgalmi vonzerői: a lovasprogramok, a Tanyamúzeum és a Tanyacsárda, a horgásztavak, a Bújdosó-, a Dechy-lovaspanzió, a Gerébi Kúria, a Ricsováry major, a természeti területek, műemlékek (pl. Pusztatemplom). Magas színvonalon szolgálják a falusi turizmust a tanyákon létrehozott vállalkozások, amelyek a csendes, nyugodt környezetben egyedülálló kínálatot nyújtanak. Külön meg kell említeni a kulturális turizmus alapját képező épített értékeket, amelyekkel egy későbbi fejezetben foglalkozunk.

Lajosmizse a horgászok kedvelt települése

A Gerébi Kúria lovas bemutatója

	Szálloda	Panzió	Összes kereskedelmi szálláshely	Magán-szállásadás
Szállások száma	2	5	7	5
Szállásférőhelyek száma	203	132	335	48
Vendégek száma	7638	2628	10266	28
Külföldi vendégek száma	1723	1857	3580	16
Vendégéjszakák száma	12613	5407	18020	128
Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma	3158	4231	7389	92

Lajosmizsén két szálloda és 5 panzió működik. Az összes kereskedelmi szállásférőhelyek száma 335, melynek nagyobb arányát a két szálloda biztosítja. Fizető vendéglátással és falusi szállásadással összesen 5-en foglalkoznak a településen, a szállásférőhelyek száma 48. A külföldi vendégek száma az összes vendég 35%-át alkotja, míg a vendégéjszakák 41%-át a külföldiek töltik el a településen. A szállodákban a belföldi, a panziókban a külföldi turisták száma a magasabb. Az átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák és a vendégek számának osztásából adódik. A településen alacsony az átlagos tartózkodási idő (1,7 nap). A Kecskeméti kistérségben 2,1, Bács-Kiskun megyében 2,9 napot töltenek a turisták. A külföldi turisták átlagosan 2,1 napot töltenek a városban. Ez az érték a megyei (3 nap) és a kistérségi (2,4 nap) átlagnál is alacsonyabb.

Az idegenforgalom eredményességének korlátai:

- A kistérség és a város nem rendelkezik jelenleg megvalósításra kész idegenforgalmi politikával és a végrehajtásra alkalmas szervezeti egységgel.
- Részben az első pontból eredően nincs tudatos és koordinált turizmus marketing koncepció és tevékenység.
- Nem áll rendelkezésre a hatékony turizmust tervező, szervező, irányító tevékenység végrehajtásához, a turizmusmarketing tevékenységhez szükséges anyagi fedezet. (Kecskemét és térsége Turizmusfejlesztési Koncepciója és Programja)
- A turisztikai érdeklődésre számot tartó tanyák, kúriák kizárólag magántulajdonban vannak.

A vidékfejlesztés szempontjából a legfontosabb a fenti értékek hasznosítása, az ökoturizmust, a kiránduló turizmust is kiszolgáló tudó ökogazdálkodás, annak bemutatása, turizmusba való bekapcsolása és a tanyasi-falusi turizmus támogatása, mely nem csak az egynapos bemutatókra épül, hanem az életforma, a táj, a természet bemutatásával, az azzal való együttéléssel ad rekreációs lehetőséget. Ehhez érdemes társítani a meglévő és megőrzendő építészeti és kulturális örökséget, a rendezvényeket és szolgáltatásokat.

Erősségek

Magas a vállalkozási sűrűség

A mezőgazdasági termelés hagyományai

A gyümölcstermesztés magas színvonala

Állattenyésztés nagy súlya és a hozzá tartozó feldolgozó ipar jelenléte

Az erdőgazdálkodás növekvő szerepe

Falugazdász működése

Kedvező földrajzi helyzet a kereskedelmi és ipari tevékenységek megtelepedésére

Az ipari tevékenységek széles köre

Szolgáltatások tekintetében mikro-körzetközponti szerep

Az alföldi táj, mint turisztikai vonzerő

Turisztikai érdeklődésre számot tartó programok (tanyasi életforma, lovas programok, vadászat)

Gyengeségek

Települési marketing rendszer hiánya

Kis méretű, alacsony felszereltségű, versenyképeségű gazdaságok

Lakóterületen belül kisipari jellegű üzemek

Alacsony az átlagos tartózkodási idő

Az idegenforgalom szervezettségének alacsony szintje, turisztikai marketing hiánya

Tájszerkezet és külterületi területfelhasználás

A külterület legnagyobb részén nagytáblás mezőgazdasági művelés folyik. Az alacsony humusztartalmú homoktalajok döntő hányada ellenére a *szántó* művelési ág a legnagyobb arányú az összes területhez viszonyítva (kb. 45%). A művelési ágak arányai településen belül csak részben mutatnak szoros összefüggést a talajok termőképességével.

Jelentős nagyságú *gyep* terület van a településen, a közigazgatási terület 14,3%-án. A nyilvántartott gyepterületek jó része olyan gyenge termőképességű szikes vagy homoktalaj, amely más művelési ágban történő hasznosításra, de intenzívebb gyepgazdálkodásra is alkalmatlan. A kisebb termőképességű gyepeken elsősorban legeltetés lenne legmegfelelőbb,

de a szarvasmarha és a juh állomány csökkenése miatt növekedett a hasznosítatlan gyepterületek aránya.

A táj meghatározó elemei a nagyüzemileg művelt gyümölcsösök. A *gyümölcs* ültetvények nagysága 864 ha, az összterület 5,2%-a. A település közigazgatási területén a szőlősök szórványosan helyezkednek el, nagyobb összefüggő szőlőterületek a déli részeken találhatóak.

A kistérségben uralkodó homoktalajok miatt a növénytermesztés - ezen belül elsősorban a szántóföldi növénytermesztés - fokozottan érzékeny az aszályos időjárásra.

Kertes mezőgazdasági területek a belterület északnyugati és déli részén találhatóak.

A mezőgazdasági, főleg szántó területeket szórvány tanyák, és *mezőgazdasági üzemi területek, majorok* tarkítják. A *hagyományos tanyás területek* dominánsan fennmaradó szerkezeti elemei a tájnak. A mezőgazdasági területek rendezésének egyik alapelve a tájfenntartó tanyás gazdálkodás megtartása, védelme és fejlesztése. A távolabbi tanyás területek speciális helyzetét az adja, hogy az épület körüli telket elválasztották a művelt területtől és ezeken a területeken a jelenleg megengedhető beépítési százaléknál jóval nagyobb beépítettségi értékek fordulnak elő. Ahhoz, hogy ezt a mezőgazdasági struktúrát megőrizzük, a történelmi hagyományként kialakult tanyavilág lakóépületeinek bővítési lehetőséget kell biztosítani.

A külterület beépítésre szánt területei közül ki kell emelni a turisztikai érdeklődésre számot tartó *különleges idegenforgalmi területeket*, mint a Tanyamúzeumot és csárdát, a Gerébi kúriát és a Ricsováry majort, valamint az egyéb lovas tanyákat, panziókat és vendéglátó helyeket.

Az *erdőterületek* a település területének 20%-át alkotják, amely érték magasabb, mint a kistérségi és a megyei átlag. Jelentősebb fafajok között kell említeni az akácot, a feketefenyőt, az erdeifenyőt, a hazai nyárt, a nemes nyárt és a tölgyet. A térségben a nem őshonos fafajok (akác, feketefenyő, erdeifenyő) és a kultúr klónok (nemes nyár klónok) alkalmazása részben a rendelkezésre álló termőhely minőségéből fakadó kényszer is volt. A száraz homoki területek nagy részét mesterséges erdőterületek borítják.

Az erdőterületek közül ki kell emelni Mizse területén elhelyezkedő, a helyi területi védelemre javasolt közjóléti erdőt, a Tölgyes erdőt. Növényállománya védendő értéket képez. A 100 év körüli kocsányos tölgyes állomány megőrzésére, természetközeli erdőgazdálkodásra kell törekedni. A település közigazgatási területén nagyobb egybefüggő erdőterületet a Szarkási-, a Gerébi- és a Mizsei-erdő alkot.

A megyei területrendezési terv szerkezeti terve a település északi részén nagyobb összefüggő erdőterületet jelöl, összekötve a Szarkási-, a Gerébi- és a Mizsei-erdőfoltokat. A déli részen erdőfoltokat tartalmaz a terv a Méntelek, a Bújdosó-, a Gajdácsi-dűlő és a Bene terület egy részén. A megyei területrendezési terv 5770 ha nagyságú erdőterületet jelöl a terven, a település meglévő erdőterületei (3320 ha) a tervezettnél 57%-a.

A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat területrendezési tervre vonatkozó rendelete szerint:

A megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- az erdőgazdasági térséget legalább 85%-ban erdőterület kategóriába kell sorolni.

Lajosmizsén ez 4900 ha erdőterületet, tehát 1600 ha újonnan tervezett erdőterületet jelent.

Lajosmizse legnagyobb része szélerezio által veszélyeztetett terület, ezért a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas területeken (kivéve a védett illetve értékes gyepterületeket) erdősíteni célszerű, a dűlőutak, a csatornák mentén és a mezőgazdasági táblák határán fasorokat, sövényt kell telepíteni.

A Duna-Tisza közti Homokhátságon tájökölógiai konfliktust jelent a talajvízszint csökkenés. Ez a folyamat döntően természeti okokra (az 1970-es évek közepén kezdődő,

megszakításokkal a mai napig tartó csapadékhiányos időszakra) vezethető vissza, de a kiváltó okok között az antropogén hatások sem elhanyagolhatóak. A talajvízszint csökkenésnek komplex hatása van a környezetre, a természetre, a társadalomra és a gazdaságra. A szárazulás komoly károkat okoz a természetvédelmi és természeti területekben, a vizes élőhelyekben, ezáltal csökkenti a terület turisztikai vonzerejét is. A vízszint csökkenés hátrányosan hat a mező- és erdőgazdálkodásra, a tanyán élők megélhetési lehetőségeit csökkenti és ezáltal a települések népességmegtartó képességét is hátrányosan érinti. A vízhiány visszafordíthatatlan folyamatokat idéz elő a vízháztartásban és megváltoztatja a tájképet. A Dél-alföldi Régió Duna-Tisza közti Homokhátsági Programjának célja a bekövetkezett kedvezőtlen változások hatásainak mérséklését a fenntartható fejlődés feltételeit megalapozó, a környezet- és természet harmonikus területhasználat lehetőségeit megteremtő fejlesztések megvalósítása.

A táj arculatát három tájtípus határozza meg:

- A félig kötött buckás homokvidék, nagyrészt telepített erdőkkel és homokpusztarétek maradványokkal,
- a mészlepedékes csernozjom homoksíkság, kertészeti és szántóföldi hasznosítással,
- a buckaközi medencék és csatornák közötti mélyterületek, lápos rétekekkel, szikes legelőkkel, a lefolyástalan területeken megjelenő állóvizekkel (időszakos tó).

A külterületet a történeti idők emberi beavatkozásai jelentősen megváltoztatták, kultúrtájja alakították. A szikes-homokbuckás felszín nagy része eltűnt, a homokpuszták mikromozaikokra estek szét, erdő-sztyepp jellegüket elveszítették. A vizes életterek töredékükre zsugorodtak. (Örökségvédelmi hatástanulmány)

Erősségek

Széleskörű termelési adottságok, agrárgazdasági hagyományok
Kedvező, mozaikos tájszerkezet
A gyepterületek magas aránya
A megyei és a kistérségi értéket meghaladó erdőszültségi arány

Gyengeségek

Értékes élőhelyek kultúrtájja alakítása
A hagyományos tájhasználat eltűnése
Az adottságoktól eltérő területhasználat
Aszályhajlam és talajdegradációs folyamatok (szikesedés)
Homokhátsági területek talajvízszint csökkenése

Táj- és természetvédelem

A természetvédelem témakörben foglalkozunk az országos védelem alatt álló területekkel, a helyi természetvédelmi területekkel és az ökológiai folyosókkal.

Az általános tájvédelem feladata a természeti adottságokra épülő tájhasználat, a táj jellegének, a tájképi értékeknek, valamint az egyedi tájértékeknek a védelme.

A természetes állapotban fellelhető maradványok, jelen esetben egyes erdők, mély fekvésű vízállásos területek, szikes tavak és ezek környéke ma már természetvédelmi vagy természeti területek.

Országos jelentőségű természetvédelmi területek

Az 1996. évi LIII. tv. a természet védelméről szerint a szikes tavak ex lege védettek országos jelentőségű természetvédelmi területek. A település közigazgatási területen 8 védett szikes tó található, amely közül a Repülő-tó a legnagyobb területű.

Ökológiai folyosók

Az ökológiai folyosók (ökofolyosók, zöldfolyosók) övezetébe valamennyi védett természeti területen és ezek védőterületén kívül eső természeti terület sorolandó, amelyek az azonos vagy különböző típusú élőhely-komplexumok közötti átjárhatóságot biztosítják.

- Az ökofolyosók a természetes rendszerek maradványai, tipikus megjelenési formái a folyók, hullámterek és a szárazföldi gyepek, erdők.
- A zöldfolyosók az emberi tevékenység által létrehozott zöldsávok (út menti és táblahatároló fasor, cserjesor, kertrendszer stb.).

Az ökológiai folyosó az Országos Területrendezési Terv szerint nem minősíthető beépítésre szánt területté. Ökológiai folyosót képez a Talfája csatorna, a Közös és a Benepusztta területen haladó csatornák mente, valamint a Cszakás-éri főcsatorna települést érintő része.

Lajosmizse területét nem érinti az európai jelentőségű természetmegőrzési területek Natura 2000 hálózata.

Természeti területek

A természetvédelmi törvény meghatározása szerint a természeti terület valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek. Természetközeli állapotúnak minősül az az élőhely, táj, életközösség, amelynek kialakulására az ember csekély mértékben hatott (természeteshez hasonlító körülményeket teremtve), a benne lejátszódó folyamatokat többségükben az önszabályozás jellemzi, de közvetlen emberi beavatkozás nélkül is fennmaradnak.

Természeti területet alkotnak a belvízelvezető csatornák mentén húzódó vizes, nádas, gyepvel szegélyezett területek, a foltokban szikesedett gyepterületek, a homokpusztai gyepek, a nyáras, borókás erdőfoltok, az időszakos állóvizek.

Országos védelem alatt álló (ex lege védett) szikes tó

A külterületi kőkereszt egyedi tájértéket jelent

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek és emlékek

A települési önkormányzati hatáskörben védetté nyilvánított területek csak a belterületen helyezkednek el. A külterületen helyi védelem alá kizárólag faegyedek és facsoportok kerültek.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek:

- Iskola-tó és környéke (708/5 hrsz.)
- Füzes-tó (Horgász-tó) és környéke (0269/30 hrsz.)
- Tarnai utca platánsora (2063 hrsz.)
- Központi park és növényzete (22/2 hrsz.)

Helyi jelentőségű természetvédelmi emlékek:

- Mizsei Sárfány földön a 0470/16 hrsz.-on 4 db kocsányos tölgy
- Mizens a 0473/5 hrsz.-on 6 kocsányos tölgy
- Benén a 0711/4 hrsz.-on 1 kocsányos tölgy
- Kónya dülő kereszteződésben a 0331/11 hrsz.-on 1 vadkörte fa
- Mizens a 0477/13 hrsz.-on 1 vadkörte fa
- Központi parkban és a főúton 141 platán- és vadgesztenyefa
- Köztemető vadgesztenye fasorai
- Tóth dülőben a 0736/20 hrsz.-on vadkörtefa
- Terényi dülőben a 0426/5 hrsz.-on vadkörtefa

Az általános tájvédelem feladata a természeti adottságokra épülő tájhasználat, a táj jellegének, a tájképi értékeknek, valamint az egyedi tájértékeknek a védelme.

Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, melynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A település egyedi tájérték katasztere részben készült el.

Erősségek

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

Ex lege védett szikes tavak

Országos ökológiai folyosó és természeti területek jelenléte

Gyengesége

A külterületen csak faegyedekre korlátozódó helyi védelem

Egyedi tájérték kataszter félkész állapotban van

Épített környezet

Szerkezetileg Lajosmizse sakktablás, mértanilag kialakított hálós utcaszerkezetű község négyzetes alakú főtérrel, mellette templommal. A külső településképet elemezve megállapítható, hogy az épített környezet nem vált ki számottevően káros vagy kiaknázó jellegű hatást a természeti környezetre. A településre mai napig jellemző településszerkezet alig változott, a fésűs, földszintes beépítés, a régebbi beépítést jellemző előkertek hiánya, a hagyományos kerítés és a kapuformák, az út menti növényzet változatos és ugyanakkor egységes alföldi településképet eredményeznek. (Örökségvédelmi hatástanulmány)

A település belterületének nagy részét kertvárosias és falusias lakóterületek alkotják. A kertvárosias lakóterületek a Dózsa György úttól északra, a belterületi rész keleti sávjában és a Bartók Béla utca mentén található leginkább. A falusias lakóterületek a főúttól délre helyezkednek el, kivéve a sportpálya és a Dózsa György út közötti Petőfi, Jókai, Kazinczy és

Madách utcák mentét. A falusias beépítésű telkeken a lakóház mellett gazdasági és egyéb kiszolgáló épületek, hozzáépítések helyezkednek el.

A településen több helyen van lehetőség új lakótelkek kialakítására. A hatályos rendezési terv új lakóterületeket tartalmaz a Kölcsey Ferenc utca folytatásában, a Béke lakótelep folytatásaként Kecskemét irányában, a Tavasz utca beépítetlen oldalán, a Liszt Ferenc utca folytatásában, a Szív utca Telepi és a Nyíri út közötti részén és a vasúton túli, Benei részen. A tervezett lakóterületek ki tudják elégíteni a beköltözni szándékozók igényeit.

A település lakótelkeinek többsége keskeny udvaros, egysoros, az így megjelenő rendszer utcavonalas fésűs beépítésű. A lakóépület homlokzata az utcai telekhatárra került. Kivétel az újabb telekosztások kisebb számú építkezése, ahol előkertes fésűs beépítés a jellemző. Zárt sorú beépítés kizárólag a főútvonal központi szakaszán figyelhető meg. A hálós utcarendszer sajátossága a viszonylag nagyszámú saroktelek. (Örökségvédelmi hatástanulmány)

Kisvárosias lakóterületet jelöl ki a szerkezeti terv a Dózsa György út mentén, valamint a település központi részén a Deák Ferenc, a Szent Lajos, a Széchenyi és a Vörösmarty utcák mentén. A város lineáris központja kisvárosias karakterű.

A városközpont egy részén, a Dózsa György út mentén, eredetileg tömbtelken emeletes társasházak is épültek, melyek nem vették figyelembe a település eredendően más léptékét, a településképpen idegenül hatnak.

A Szabadság tér környékén sűrűsödnek a központképző létesítmények. Lajosmizse jellemzően egyközpontú település. Az intézmények nagyjából a központban és környékén helyezkednek el, illetőleg az átmenő forgalmi utak mentén lineáris intézményi vonalakként kapcsolódnak a központi tér- és utcarendszerhez. A településképet gazdagítják a magas építészeti minőséggel kialakított új intézmények, mint a Polgármesteri Hivatal és a Könyvtár. A központi vegyes területhasználat az 5 sz. főút mentén a Lehel és Tarnai utcáktól a Bajza és Jókai utcáig tart.

Magas építészeti minőségű új Polgármesteri Hivatal

A településen jellemző a külterületi lakott helyek magas száma. A szórvány tanyákon jól megfigyelhető a tanyasi életforma változása. A tanyavilág a mai használat szerint több típusra osztható. A tanyák egy része a gazdálkodás színtere, az itt élők gazdasági központként használják tanyájukat. Vannak olyan tanyák, amelyeket tulajdonosaik csak pihenési, üdülési célra hasznosítják. Az új tanyák a nagyobb egyéni gazdaságok központjaiként alakultak ki. A tanyaudvarok általában fásítottak. A fásított tanyák az alföldi táj jellegzetes tájképi elemei.

A település gazdasági jellegű területei a belterület északnyugati részén az elkerülő út mentén, a Szent Vendel úttól nyugatra valamint a külterületen majorok, állattartó telepek, feldolgozó üzemek formájában és a belterületbe ékelődve helyezkednek el. A külterületen a tájba nem illő gazdasági területek tájképi konfliktust okoznak.

A településen megjelent befektetői szándékként egy biogáz üzem létesítése. A tervezett létesítmény Lajosmizse külterületén a belterülettől északra 600-700 m-re helyezkedne el, a

regionális szennyvíztisztító mellé épülne. A biogáz üzem városba telepítése még nem eldöntött tény.

A település műemlékeinek száma kevés, ennél népesebb a helyi védelem alatt álló épületek listája. Az örökségvédelmi hatástanulmány ezen kívül tartalmazza még az alföldi népi építészet kiemelkedő értékeit: a múlt század első negyedben épült, zömmel gazdagon díszített módos gazdaházakat, polgári házakat, a külterületi iskolákat és boltokat.

A műemléki védelem alatt álló Pusztatemplom romja

A tanyamúzeum épületei műemlékileg védettek

Műemlék épületek

1. Tanyamúzeum 056/3 hrsz. Alsóbene 625
2. Pusztatemplom rom 0331/7. hrsz. Kónya dűlő
3. Mizse 236. tanya 0562/6 hrsz. Népi tanya

Helyi védelem alatt álló épületek

- A volt gőzmalom épülete: Széchenyi u. 2242/4 hrsz.
- A malomépület Tarnay utca, 2040 hrsz.
- Ricsováry kastély, 0499/3 hrsz.
- Tarnay kúria, 0386/7 hrsz.
- Temető kápolna a köztemetőben, 1686/2 hrsz.
- Gerébi Kúria, 0232/1 hrsz.
- Polgármesteri Hivatal régi épülete 1/1 hrsz.
- Római katolikus templom, 182/3 hrsz.
- Református templom, 182/3 hrsz.
- Bartal Kripta a köztemetőben, 1686/2 hrsz.

Az örökségvédelmi hatástanulmány által helyi védelemre javasolt épületek:

- Sári ház (iskola), 9/1 hrsz.
- Régi iskola, 700 hrsz.
- Volt szülőotthon – Dózsa György út 123., 2295 hrsz.

Az örökségvédelmi hatástanulmány által részleteiben megtartandónak javasolt épületek:

- Bende vendéglő, 2131 hrsz.
- Pinczés-bolt, 1990/1 hrsz.
- Lustig-bolt, 908/2 hrsz.
- Cseke ház, 2254 hrsz.
- Bencsik-bolt 2174 hrsz.
- Iparoskultúrház, 2170 hrsz.

- Óvoda épülete (jelenleg iskola), 2184 hrsz.
- Alsólajosi iskola, 0139/12 hrsz.
- Alsómizsei iskola (Kulapityei iskola, jelenleg vadászház) 0227/17
- Baracsi úti iskola, 0701/3 hrsz.
- Hármashatári iskola, 091/3 hrsz.
- Mizsei iskola, 0324/3 hrsz.
- Szarkási iskola, 0540/10 hrsz.
- Szobrosi iskola, 0446/2 hrsz.

Erősségek

Az alföldi falu jellegzetes utcaképei fennmaradtak

Magas építészeti minőségű új épületek (Polgármesteri Hivatal, Könyvtár)

Népi építészeti értékek

Településképbbe nem illő tömbös beépítés

Lakóterületi fejlesztésre rendelkezésre álló területek

A szórvány tanyavilág felértékelődése folyamatos

Fásított tanyák tájképi megjelenése

Több fokozatú helyi értékvédelem

Gyengeségek

Alacsony a műemlékek száma

A nem megfelelő építészeti minőségű kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek

A tájbaillesztés hiánya a külterületi gazdasági létesítményeknél

A lakóterületekbe ékelődő gazdasági területek

Zöldfelületek

A *zöldfelületek* környezetvédelmi, környezet-egészségügyi, ökológiai, esztétikai és használati szempontból nagy jelentőségűek, hozzájárulnak a településképb, a beépítések harmonizálásához, a városökológiai adottságok (mikroklíma és komfort tényezők), a lakossági közérzet, a környezet minőségének és a településesztétikai adottságok javításához.

A *közcélú, közhasználatú zöldfelületek* rendszerint önkormányzati vagy állami tulajdonú területeken létesültek, közcélokot szolgálnak, bárki számára rendelkezésre állnak, használatuk nem korlátozott. A közpark rendeltetése a lakosság számára a napi és hétfégi szabadidő eltöltését kedvező feltételek között biztosítja, közvetlenül, bárki számára elérhető módon.

A korlátlan közhasználatú zöldfelületek közül a legjelentősebb a Szabadság tér, amely szép parkkal rendelkezik. A park a városképben jelentős szerepet játszik. A használati és vizuális értéket javítaná a sétányok, zöld szigetek rehabilitációja és a belső területek ligetes fásítása.

A település központi részén elhelyezkedő Iskola-tó és környezete a zöldfelület fejlesztés potenciális területét jelenti. Az intézményi és lakóterület között elhelyezkedő tó körüli közpark kialakításával a terület a településközpont frekventált részévé válhatna.

Közkertek találhatóak az Ady és az Ybl utcák között, valamint a József Attila és az Illyés Gyula utcák által határolt területen.

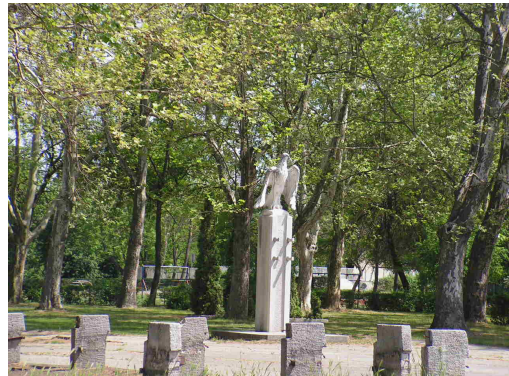
A polgármesteri hivatal és az új építésű társasházak által közrezárt tér rendezése jelenleg megoldatlan. Értékes, új arculatot teremtő tér hozható létre a terület kertépítészeti rendezésével.

A Gyártelep és a Dózsa György út menti közkert zöldfelülete beállt, idős növényállományával emelkedik ki. A településrendezési terv helyi védettségű sajátos zöldterületként jelöli a jelenleg nem önkormányzati tulajdonban levő területet.

A központi frekvenciált zöldfelületeken és néhány kisebb alapterületű közkerten kívül a település zöldfelülettel való ellátottsága szegényes. Az Iskola-tó a zöldfelület fejlesztés potenciális területe lehet, de ezen kívül szükség van a lakosság zöldfelületi ellátását biztosító további zöldterületek kialakítására. Az Iskola-tó, a Füzes-tó, a templomkert és a Szabadság tér központi parkja helyi jelentőségű védelem alatt álló zöldfelületi elemek.

A Dózsa György út védett platánsora

A Szabadság tér központi parkja

A fasorok és a zöldsávok feladata a zöldfelületi rendszerek elemeinek összekapcsolása, zöldfolyosó létrehozása. Kondicionáló és vizuális-esztétikai értékük magas. A település területét átszövő, vonalas jellegű zöldfelületek kapcsoló szerepe jelentős a település egyes zöldfelületi elemei, valamint a település belső és külső területei között. Jelentős területet fednek le a városban az utak menti zöld sávok, fasorok, melynek történelmi hagyománya van. Az út menti fasorok közül ki kell emelni a Dózsa György út idős, egységes állományú platán fasorát. A mellék és összekötő utak növényzetére a gyümölcs és a díszfák jellemzőek. Az utcák hangulatát növeli a Baross utca mentén kialakított keskeny zöldsáv, valamint a Móra Ferenc utca menti zöldsáv.

A település közcélú zöldfelületeinek egy része *korlátozott közhasználatú*. Ezek a területeken a használatnak feltételei vannak, a használók köre valamilyen szempontból behatárolt. A korlátozott közhasználatú zöldfelületek közé tartoznak a zöldfelületi jellegű, valamint a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények.

Sportterület szép környezetben, de gazdasági övezettel határosan fekszik, a fásítás hiánya feltűnő.

A temető Bajcsy-Zsilinszky utca felőli oldalát fiatal platán fasor határolja, a temető kerítése mentén azonban hiányzik a sövény telepítés. A temető északnyugati részén az idős vadgesztenye fasor kiemelkedő szépségű. A református temetői részre a fátlanság, a kopárság, a zsúfolt sírkő elhelyezés és a vizuális határolás hiánya a jellemző. A temető vasúttal határos volta a vizuális határolás megoldatlansága, és a csendes elmélyülést megakadályozó vasúti közlekedés miatt kegyeletsértő.

A temető áthelyezése a belterületbe való ékelődés (lakossági panaszok) és a vasút zavaró hatása miatt hosszú távon indokolt. A temető áthelyezése után a területen kegyeleti park alakítható ki, amely a zöldfelületi rendszer korlátlan közhasználatú elemévé válik.

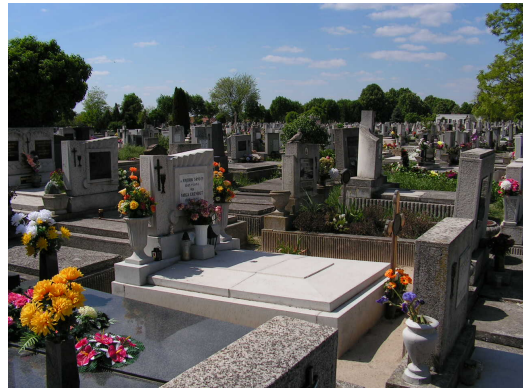
A temető új helyét a szerkezeti terv készítésekor az önkormányzati döntéshozók, a tervezők és a lakosság egyetértésével kell kijelölni. A megfelelő temető elhelyezés szempontjaiként kell figyelembe venni:

- a közútról való jó megközelítést,

- a mélyfekvésű területek kerülését,
- a településszerkezetbe jól illő, de mégis elkülönülő elhelyezést (belterülethez csatlakozás, de nem minden oldalról beépítésre szánt területtel határolva)
- a temető funkciójához tartózkodó elhatárolás biztosítását
- a zavaró hatású létesítményektől (gazdasági terület, nagy forgalmú utak, vasút) távolabb való elhelyezést, ha erre nincs mód, akkor a vizuális határolás, zárás biztosítását,
- kegyeletsértő funkciók szomszédságának (pl. lakóterület hátsó udvara, sportterület) kerülését
- tájésztétikai szempontok alkalmazhatóságát.

A temető értékes vadgesztenye fasora

A református temető rész zsúfolt, fátlan

Az egyéb jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (óvodák, iskolák, egészségügyi és kereskedelmi létesítmények) növényesítettsége kedvező képet mutat.

A zöldfelület értékes elemeit alkotják a külterületen a Füzes-tó és környéke, a Tölgyes erdő, valamint a kúriák idős beállt faállománnyal, magas vizuális értékkel rendelkező kertjei.

Erősségek

Helyi védett értéket jelentő zöldfelületi elemek (Iskola- és Füzes-tó, templomkert, Szabadság tér)

Az Iskola-tó településközpontban való elhelyezkedése

Fásított utcák, zóldsávok egyedi hangulatot teremtenek az utcákban

Jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények kedvező növényesítettsége

Kúriák értékes kertjei

Gyengesége

Alacsony a közparkok, közkertek száma, gyenge zöldfelületi ellátottság

Zöldfelületek alacsony felszereltsége, hiányos növényállománya

Városi temető kegyeletsértő elhelyezkedése, egy részének alacsony színvonalú zöldfelületi kialakítása

Közlekedési helyzet

Lajosmizse közlekedésföldrajzi helyzete nagyon kedvező. A települést az M5 autópálya és az 5. sz. főútvonal köti össze a fővárossal és Kecskeméttel. A 4608. sz. út Cegléd, a 5211 sz. út Ladánybene felé vezet. Az autópályán a matricás rendszer bevezetésével észrevehetően megnőtt a településen keresztülhaladó forgalom. Az 5. sz. főút jelentős forgalma a lakóterületi és településközponti területeket terheli. A település északnyugati részén az 5.sz. főút és a Ceglédi út között elkerülő út működik. Az autópálya csomópont felől a településre érkezők céljukat csak a településközponton keresztül tudják elérni a kedvezőtlen belső úthálózati kialakítás miatt.

A tervezett M8 autópálya Kecskemét és Lajosmizse között fog haladni. Az M8 autópálya az E66 jelzésű európai úthálózat része, amely a magyar-osztrák határt köti össze majd az M4 autópályával biztosítva a kelet-nyugat közötti kapcsolatot az ország tengelyében. A sugaras rendszerű magyar közúthálózat egy igen fontos hiányzó eleme.

A település vasúti kapcsolatait tekintve is jó helyzetben van, hiszen Lajosmizsén halad keresztül a Kispeszt-Lajosmizse-Kecskemét vasúti szárnyvonal. A vasútvonal villamosítása hosszú távú cél.

A település statisztikai adatai szerint a belterületen 55 km út található, melyből 6 km nem burkolt. A kiépített utak egy részének burkolata felújításra szorul.

Lajosmizsén nincsen helyi autóbusz közlekedés, de a távolsági járatok betöltenek ilyen funkciót. A helyi autóbusz közlekedésre van igény és az önkormányzat tervei között szerepel a buszjáratok beindítása.

Az 5.sz főút mentén a belterület keleti határától Felsőlajosig vezet kerékpárút. Kecskemét irányába a kerékpárút tervi szinten létezik.

Lajosmizse szórványos tanyarendszere miatt a dülő utak sűrűn hálózják be a település közigazgatási területét. A dülő utak évszaktól független használhatóságára kell törekedni.

Erősségek

Kedvező közlekedésföldrajzi helyzet
A tervezett M8 autópálya érinti a települést
Kedvező vasúti kapcsolat

Gyengeségek

Az 5. sz. főút forgalmának jelentős terhelése a lakóterületekre és a településközpontra
Az autópálya csomóponttól érkező forgalom a településközpontot terheli
Kedvezőtlen belső úthálózati kialakítás
Kerékpárúttal rosszul ellátott a település
Külterületi burkolatlan dülőutak időszakos járhatatlansága

Közmű ellátás

A település vezetékes ivóvízzel szinte teljes egészében ellátott. Ellátatlan területek a vasúton túli Benei és Közös területek, valamint a belterület szegélyén néhány utca. A vízmű vízbázisát több mélyfúrású ártézi kút képezi. A lajosmizsei vízmű és víziközmű üzemeltetője és tulajdonosa a Bácsvíz Rt. A meglévő vízmű rendszer kapacitása távlatban megfelelő. A hálózat rekonstrukciója és a víztisztítási technológia korszerűsítése szükséges.

A csapadékvíz és a szennyvíz elvezetés elválasztott rendszerben működik. A hálózat továbbfejlesztése szükséges, a folyamatos karbantartásról, felújításról gondoskodni kell.

A település saját szennyvíztisztító teleppel rendelkezik és részlegesen kiépült a szennyvízcsatorna hálózata (hossza 12,5 km). Lajosmizse csatornázottsága alacsony, a csatornára való rákötés aránya 2005-ben 25% volt. A közcsatornába bekapcsolt lakások száma 2005-ben 680 volt. A külterületi lakott helyek magas száma miatt fontos feladat a nem csatornázható területeken a megfelelő közműpótlók kiépítése.

A település szennyvizei a város szennyvíztisztító telepére kerülnek, a kommunális szennyvíziszapot a kecskeméti szennyvíztisztító telep fogadja. A szennyvíztisztító nem rendelkezik további szabad kapacitással, ezért a terhelést figyelembe véve kell megoldani a szennyvíztisztító telep kapacitásának vagy technológiájának bővítését.

A városban a csapadékvíz elvezetés burkolt, zárt rendszerben, valamint nyílt földárokban történik. Az elvezetésre kerülő vizek befogadója az Alpár-Nyárlőrinci csatorna, illetve a dunavecsei XX./D.1. jelű csatorna.

A település a Ceglédi út mentén érkező gázellátó vezetékről kapja a gázt. A város vezetékes gázellátása a belterületen teljesnek mondható, számos helyen a külterületi részekre is kiterjed. Az összes gázcső hálózat hossza 93,4 km, a háztartási gázfogyasztók száma 2628.

A villamos energia ellátás a településen biztosított. A 120/20 kV-os transzformátor állomáson keresztül az energiaigény nagy távlatban megoldott.

Erősség

Belterületen teljes, néhol a külterületre is kiterjedő vezetékes gázellátás

Vezetékes ivóvízzel való teljes ellátottság

Város központjában és környékén zárt szennyvízcsatorna hálózat

Bővíthető szennyvíztisztító telep

Gyengeség

Alacsony a csatornázottsági arány

A tanyavilág közművesítésének gazdaságossági nehézségei

Környezeti állapot

Levegőtisztaság védelem

A tervezési terület a 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet szerint Kecskemét kijelölt város légszennyezettségi zónába tartozik, amelyen belül:

- a kén-dioxid és benzol légszennyező anyag koncentrációja az „F”,
- a nitrogén-dioxid légszennyező anyag koncentrációja a „E”
- a szén-monoxid légszennyező anyag koncentrációja az „E”
- a szilárd légszennyező anyag koncentrációja a „B”
- a benzol légszennyező anyag koncentrációja az „F”

Határérték feletti légszennyezettség a szilárd szennyező anyagok tekintetében áll fenn („B” zónacsoport).

A levegőterhelésben szerepet játszó tényezők a közlekedés, az iparterületek, üzemi tevékenységek és a lakossági terhelések.

Az *ipari eredetű légszennyező* anyag kibocsátás csökkenő tendenciát mutat. A településen jelenleg nincs jelentős levegőterhelést kiváltó ipari tevékenység.

A *közlekedési légszennyezéssel* az erős átmenő és helyi forgalom miatt számolni kell. Az M5-ös autópálya és a településen áthaladó 5 sz. elsőrendű út környezetterhelése jelentős.

A *lakossági légszennyezés* kategóriájába sorolható a lakossági hulladékégetés, ami számos káros anyag levegőbe jutását okozza. A levegőminőség szempontjából kedvező hatása a

földgázzal való fűtésre áttérés. A téli időszakban azonban megfigyelhető a szilárdanyag, korom és kéndioxid kibocsátás növekedése.

A *mezőgazdasági területekről* érkező por a város belterületét terheli és a leülepedés után a közlekedés következtében újra a légkörbe jutnak a porszemcsék. A levegő sajátos szennyezettségét okozzák a légköri allergének.

Zaj- és rezgésvédelem

Lajosmizsén a közlekedésből származó zajterhelés okozza az egyik legnagyobb környezeti konfliktust. A belterületi zajterhelés csökkentése egy ideig megvalósult az 5. sz. főút települést elkerülő szakaszával, amíg az autópálya használata ingyenes volt a települést érintő szakaszon.

Zaj szempontjából a legnagyobb terhelést a Dózsa György és a Ceglédi út menti lakóterületek viselik, de számolni kell az M5 autópálya lakóterületet zavaró hatásával is. Az M5 autópálya mentén a település közigazgatási területén nincsen zajvédő fal.

A lakóterületeket érő terhelések körében kiemelten kell kezelni a vasúti zajterhelést.

A *mezőgazdasági*, a növénytermesztésből adódó zajterhelés a lakóterületektől távol, a külterületen realizálódik, ezért lakossági panaszokat általában nem okoz. A lakókörzet közelébe az állattartás az állatok hangjával és a technológiai zajokkal idézhetnek elő konfliktusokat.

A településen a lakóterületen belül is kialakultak kisipari jellegű üzemek, amelyek a növekedéssel már a lakókörnyezetet zavarják.

Az egyéb zajterhelések közül a *szórakoztató létesítmények* éjszakai működéséből származó zaj zavarhatja a környéken lakókat. Ennek szabályozására az önkormányzati zajvédelmi rendelet hivatott. Ennek betartatása szintén az önkormányzat hatáskörébe tartozik.

Földvédelem

A földvédelem alapvető feladata a termőtalaj minőségi és mennyiségi védelme. A természeti adottságoknál már bemutattuk a település talajadottságait. Lajosmizse területén a gyenge termőképességű, rossz vízgazdálkodású talajok dominálnak, ezért a talajok talajjavításra szorulnak. Foltokban, szórványosan azonban jó minőségű termőtalajok is találhatóak (pl. Alsólajos környéke).

A talajokat az emberi tevékenységek közül a mezőgazdasági tevékenységek (műtrágyázás, állattartás, növényvédőszeres), az ipari tevékenységek, a szennyvizek és a hulladéklerakások terhelhetik.

A talajokat közvetlenül veszélyeztetik az illegális hulladéklerakások. A talajok minőségi romlását okozza a szikesedés. Szélerózió szempontjából veszélyeztetett területek közé tartozik a település közigazgatási területének nagy része.

A termőtalaj védelméhez tartozik a roncsolt területek, felszíni anyagyerőhelyek rekultivációja. A felhagyott városi hulladéklerakó és a szennyvízürítő hely rekultivációja folyamatban van.

A település ásványkincsekben szegény. A településen egy homokbánya működik.

Vízvédelem

A település *felszíni vizeit* a települést keresztező a Tisza felé tartó vízfolyások, a természetes és mesterséges tavak alkotják. A szikes tavak ex lege védett területeknek minősülnek. Az állóvizek problémája a folyamatosan jelentkező vízszint csökkenés, vízpótlásuk sóösszetételük miatt természetbarát módon csak igen költségigényesen oldható meg.

Lajosmizse a 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint *felszín alatti víz* szempontjából érzékeny területen fekvő település. A település a 27/2006. (II. 7.) kormányrendelet szerint

nitratérzékeny területen (a település közigazgatási területének legalább 10%-ban érintett) fekszik. A település rendelkezik egy 37°C fokos termálkúttal.

A legnagyobb problémát a nyári aszályok, a talajvízszint süllyedése, a csapadékszegény telek és a vízviasszatartás megoldatlansága okozza. A talajvizek szennyezettsége továbbra is élő probléma, melynek elsődleges oka a szennyvizek tisztázatlan módon való elhelyezése. A talajvizek szennyezését ezen kívül a mezőgazdasági termelésből eredő műtrágya és vegyszer bemosódások, az üzemi méretű állattartó telepek okozzák. A talajvizek ezért emberi fogyasztásra alkalmatlanok. Az ivóvízigények kielégítése a kistérségben a rétegvíz készletből történik.

A belvízzel leginkább veszélyeztetett területeket a belterületen a TISZATERV Vállalkozó és Szolgáltató Kft. mérte fel a településen. Belvízzel veszélyeztetett területek a Móra Ferenc, a Rózsa, a Viola, a Vásártér, a Batthyányi, a Mátyás király, a Gárdonyi, a Juhász Gyula, a Katona József és a Kazinczy utcák menti lakóterületeken, a Dózsa György és a Kossuth Lajos utcák közötti lakóterületi tömbbelsőkből. Ezekben a területeken az épületekre, építményekre szigorú műszaki követelményeket kell megadni. A belvízzel való veszélyeztetettség miatt különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a belterületen és a belterületi határ közelében levő természetes vízgyűjtő helyek hosszú távú megtartására.

Hulladékgazdálkodás

A 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról új helyzet elé állítja a települések önkormányzatait. A törvény előírja, hogy 2003. évtől kezdődően valamennyi települési önkormányzatnak biztosítani kell egy korszerű települési hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezését, beleértve a hulladékok gyűjtését, szállítását, előkezelését, újrahasznosítását és az újra nem hasznosítható hulladék ártalmatlanítását az EU és a hazai szabályzatoknak megfelelő új (regionális) vagy meglévő hulladéklerakón.

Lajosmizsén 2004-ben lezárásra került a 0241/12, 0241/3 hrsz.-ú külterületen levő 8,3 ha nagyságú hulladéklerakó. A területileg illetékes környezetvédelmi felügyelőség határozatban írta elő a rekultiváció során végrehajtandó feladatokat. A lajosmizsei szilárd hulladék befogadása, lerakása, ártalmatlanítása a kecskeméti regionális hulladéklerakón történik.

Az építési és bontási hulladék is a kecskeméti regionális hulladéklerakóra kerül. A rekultivációs tervben nem szerepel a lezárásra került hulladéklerakón inert hulladéklerakó kialakítása. Egyéb feltételek fennállása esetén a későbbiekben az építési hulladék lerakó telep kialakítása a településen is elképzelhető.

A település csatornázottsági aránya 25%-os. A települési folyékony hulladék a lajosmizsei hulladéklerakónál került lerakásra. A Lajosmizse városi szennyvíztisztító telepen létesítendő települési folyékony hulladék fogadó állomás lehetőséget teremt az uniós előírások betartására.

A település közigazgatási területén elhelyezkedő illegális hulladéklerakók föld- és vízvédelmi problémát jelentenek. A konfliktust tovább nehezíti, hogy a 2003.-2004. évben az illegális hulladéklerakás növekedést mutatott.

A településen működik egy állati hulladékgyűjtő telep, amely szerződésben áll a Solti ATEV Fehérjefeldolgozóval.

A városban megtermelt települési hulladék szelektív gyűjtése (üveg, papír, műanyag) 2005. áprilisa óta 10 gyűjtőszigeten történik, de a szelektíven gyűjtött frakciók éves mennyisége nagyon kevés.

Erősségek

Kecskemét és térsége az egyik legjobb levegőminőségű terület
Szennyező ipari üzemektől való mentesség

A hulladéklerakás regionális hulladéklerakón megoldott
Szelektív hulladékgyűjtés
A hulladéklerakó rekultiválása folyamatban van

Gyengesége

Az autópálya zaj- és levegőterhelése
A településen áthaladó forgalmas főút környezetterhelése
Mezőgazdasági eredetű porszennyezés
Illegális hulladéklerakások magas száma
A település nagy része szélrózsió által veszélyeztetett
Alacsony csatornázottsági arány miatti talaj- és vízterhelése
Belvízzel veszélyeztetett belterületi részek
Homokhátsági terület vízszintcsökkenése
Talajdegradációra érzékeny talajok (szikésedés, szélrózsió)
Szelektíven gyűjtött hulladék éves mennyisége kevés

II. JÖVŐKÉP, TELEPÜLÉSI CÉLRENDSZER

Lajosmizse fejlődésének mozgástér csak akkor biztosítható, ha az uniós és a globális kihívásoknak, feltételeknek meg tud felelni a város. Magyarország Európai Unió csatlakozása új helyzet elé állítja a településeket. A munkaerő, a tőke, az információ és a kultúra szabad áramlása olyan lehetőséget jelent, ami történelmi esélyt ad arra, hogy Magyarország felzárkózhasson a fejlett országokhoz. A pályázati pénzek sikeres felhasználásával kell megerősíteni az adottságokat és felszámolni a visszahúzó erőt jelentő akadályokat. Az országnak messzemenően számolni kell a versenytársi kényszerekkel. A saját erősségek felismerésével és felhasználásával, a magas hozzáadott értéket előállító termékek és szolgáltatások biztosításával lehet a globális versenyben helyt állni.

Az elkövetkező évtizedek társadalmi, gazdasági létkérdése lesz a környezeti, a természeti feltételek biztosítása. Ezért elkerülhetetlen a környezeti-természeti, a társadalmi-gazdasági, a települési/térségi-táji javakkal történő gazdálkodás.

A partnerség és a partnerkapcsolatok, a társadalmi-gazdasági struktúrák meghatározóvá válnak. A várospolitikai csak a város civil szférájával és a versenyszférájával (gazdálkodók, vállalkozók, befektetők) együttműködve, a hasonló adottságú települések civil/verseny szféráival összhangban tevékenykedve lehet eredményes.

A mennyiségi fejlődés helyett a minőségi válik meghatározóvá. A (közép)európai települések/térségek közötti versenyben is a minőség lesz a döntő. Annak lesz esélye, aki kedvező környezeti, társadalmi, gazdasági élethez és versenyképességet tud teremteni, ugyanakkor az élethez és a versenyképesség egyensúlyát, a fenntarthatóságot emberöltőkre biztosítani tudja. A város és térségének menedzsmentje új kihívások elé néz, a tervszerűség, a szakszerűség felértékelődik.

A nagytérségi (az európai, a magyarországi, a Dél-alföldi régió és a Bács-Kiskun megyei) fejlesztési programokkal összecsengő várospolitikai „egyetemes” cél: *környezeti, társadalmi, gazdasági élethez, versenyképesség és fenntarthatóság*

Lajosmizse fejlesztése során alapvető cél a gazdasági jövedelmezőség hosszú távon fenntartható növelése, az életminőség javítása, a táji, természeti és települési értékek megőrzése, ezáltal a település népesség megtartó képességének javítása.

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei			
<i>Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése</i>	<i>Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás</i>	<i>Humán erőforrás, identitástudat és a partnerségi kapcsolatok fejlesztése</i>	<i>Térszerkezeti és infrastruktúra fejlesztés</i>

I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése

A gazdaságfejlesztés célja kihasználva a kedvező közlekedéshálójai helyzetet a gazdaság jövedelmezőségének javítása, munkahelyek biztosítása és a megfelelő termelési struktúra kialakítása. A helyi vállalkozói környezet fejlesztésével kell segíteni a településen befektetni szándékozók letelepedését, a már meglévő vállalkozások működését. A biztos és hatékony gazdaságfejlesztési eszköz a helyi erőforrásokon alapuló és térségi összefogásban megvalósuló beruházások támogatása. Az iparfejlesztésnél előnyben kell részesíteni a környezetbarát tevékenységeket. Az agrártermelés jövedelmezőségének javításához alapvető fontosságú az uniós elvárásoknak megfelelő termelési struktúra kialakítása, és az értékesítés

magas szintű megszervezése. A komplex turisztikai termékfejlesztéshez szükséges az idegenforgalmi kínálat növelése, az idegenforgalmat kiszolgáló háttérfeltételek megteremtése, valamint az eredményességet segítő partnerségi kapcsolatok kiépítése, fejlesztési programok, marketing stratégia kidolgozása.

- I.1. Helyi vállalkozói környezet fejlesztése
- I.2. Környezetbarát iparfejlesztés, szolgáltatásfejlesztés
- I.3. Tudásbázisú mezőgazdaság fejlesztése
- I.4. Komplex turisztikai termékfejlesztés, rekreációs és turisztikai vonzerő fejlesztés

II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás

A meglévő, adottságot jelentő értékek megőrzése, az értékekkel való gazdálkodás alapvető cél a település fejlesztése során. A tájgazdálkodási hagyományok, a természeti és tájképi értékek, a településszerkezeti, beépítési, építési értékek, hagyományok megőrzésére kell törekedni, de az új értékek létrehozása is fontos a közösség számára. A táji, természeti és települési értékek az idegenforgalom és a gazdaságfejlesztés alapját jelentik és alkalmasak a településhez való kötődés kialakítására. A táji és épített környezet összhangját a jövőben is fenn kell tartani. A környezeti konfliktusok feloldásával, az egészséges környezet biztosításával növelhető a település népességmegtartó ereje.

- II.1. Tájfenntartás, vidékfejlesztés, táji arculat fejlesztés, tájképgazdálkodás
- II.2. Természetvédelem – természeti értékek és biodiverzitás védelme
- II.3. Környezetvédelem – környezeti elemek és rendszerek védelme
- II.4. Települési örökség védelem, településarculat fejlesztés

III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása

A térségi kapcsolatok erősítése, a hasonló helyzetben levő települések összefogása eredményesebbé teszi a fejlesztési programokat. A társadalom versenyképességét a partnerkapcsolatok fejlesztésével, a megfelelő minőségű oktatási rendszer kialakításával kell növelni. A lakókörnyezet fejlesztése, a sportolási, rekreációs és kulturális lehetőségek színvonalas fejlesztése vonzóvá teszi a települést a helyben lakók és a településre látogatók vagy a városban letelepedni szándékozók számára. A szociális és egészségügyi ellátás minőségi fejlesztése az élhető település alapfeltétele.

- III.1. Térségi- és partnerkapcsolat fejlesztése
- III.2. Humán erőforrás intézményi hátterének fejlesztése
- III.3. A letelepülőket vonzó, lakosságmegtartó képességet javító feltételek megteremtése
- III.4. Szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése

IV. Térszerkezet és infrastruktúra

A város és térsége közlekedési rendszerének javítása, a nagytérségi kapcsolatok fejlesztése a gazdaság fejlődésének és a lakosság életszínvonal emelésének elsőrendű tényezője. A településen élők élet- és munkakörülményeinek, a gazdasági élet hatékonyságának, a környezeti állapot javításának alapvető feltétele a közműellátás mértéke és minősége. Lajosmizsén az ellátottsági arányok növelése és a minőség biztosítása a cél. A kommunikációs hálózatok kiépítése és a kommunikációs technikák hatékony alkalmazása szükséges ahhoz, hogy a település ki tudja használni az információs társadalom nyújtotta előnyöket.

- IV.1. Közlekedéshálózati (versenyképességet segítő hálózati elemek) fejlesztések
- IV.2. Közműhálózatok fejlesztése
- IV.3. Kommunikációs hálózat fejlesztése

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>I.1. Intézkedés Helyi vállalkozói környezet fejlesztése</i>
Általános célok	A helyi vállalkozási aktivitás növelése, a vállalkozások versenyképességének növelése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Lajosmizse dinamikus fejlődési területet jelent. A településre érkező befektetések esetén a helyi adottságok magasabb szintű kihasználása jelenti a fenntartható fejlődés útját. A helyi kis- és középvállalkozások számára hiányoznak a korszerű menedzsment eszközök, melyek versenyhátrányt jelentenek a település számára, ezért a vállalkozói készségek fejlesztése nagyban növelheti a gazdasági teljesítményt. A térség vállalkozásainak fejlesztése, a térségi menedzsment támogatás és koordináció lehetőséget ad a dinamikus gazdasági vérkeringésébe történő szerves és korszerű bekapcsolódásra, a helyi táji értékek megőrzése mellett. Fontos, hogy a helyi munkaerőbázis, a népesség magasabb gazdasági aktivitással kapcsolódjon be a helyi munkaerőpiacra, ezért az inaktív népesség tájékoztatása és motiválttá tétele a szociális szolgáltatásokkal (pl. családsegítő szolgálat) együttműködve elengedhetetlen.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Helyi vállalkozók, gazdálkodók térségi érdekképviselőinek, érdekérvényesítő képességének, lobbyfeltételeinek fejlesztése, közös formalizált együttműködések
A vállalkozásokat segítő szolgáltatások – inkubáció, vállalkozásfejlesztési tanácsadás, gazdasági tanácsadás, szakmai érdekképviselői szervek kialakítása
Menedzsment tanácsadás és korszerű vállalkozói ismereteket nyújtó képzés
Befektetés támogatási politika
Településmarketing kialakítása
Komplex munkaerőpiaci program az inaktívak részére, információs-tanácsadó szolgáltatások a szociális szektorral együttműködve

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	I.2. Intézkedés Környezetbarát térségi iparfejlesztés feltételeinek megteremtése
Általános célok	A termelő vállalatok számának növelése, a foglalkoztatottság növelése, a munkanélküliség csökkentése, stabil ipari bázis megteremtése Magas színvonalú kereskedelmi és egyéb lakossági és vállalati szolgáltatási rendszer kiépülése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Az önkormányzatnak a fenti folyamatokban csak katalizátor szerepet kell betöltenie. A településen nagy a vállalkozási kedv. A kedvező közlekedéscsoporthelyi helyzetből adódóan számítani kell új vállalkozások betelepülésére. Radikális előremozdulás szükséges a hivatali, szakhatósági környezet szemléletében, amely során elkerülhetetlen az érintett hatóságok célirányos együttműködésének kikényszerítése. A befektetői ösztönzésben törekedni kell a helyi vállalatokat erősítő beruházások elősegítésére (beszállítói program). Kecskemét ellensúlyozására erőteljes marketing tevékenységet kell elindítani. A külföldi tőke érdeklődését a technológiai fejlesztéssel, K+F-t idehozó beruházások számára extra kedvezmények biztosításával kell megoldani.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Ipari Park létrehozása
Településmarketing kialakítása
Az oktatási-képzési rendszer igazítása a piaci igényekhez, a vállalatok jelenlegi, illetve várható munkaerő-keresletéhez
A tőkeberuházások érdekében erőteljes lobby-tevékenység, képviselői összefogással
Logisztikai központ, hűtő-raktározó központ, értékesítő központ fejlesztése

A rendezési tervi vonzatok:

- Az igényeknek megfelelően új gazdasági területek kijelölése, terület biztosítása az ipari és kereskedelmi, szolgáltató tevékenységek részére.
- A településen előnyben kell részesíteni a nem zavaró hatású ipari területeket.

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>I.3. Intézkedés Tudásbázisú mezőgazdaság fejlesztése</i>
Általános célok	Az Alföld jellegének megfelelően a mezőgazdaság és az ehhez kapcsolódó feldolgozóipar súlyának és volumenének növelése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A gazdáknak közösen kell megszervezni termékeik értékesítését, ugyanakkor fokozatosan át kell állni a magasabb feldolgozottsági szintű termékek előállítására. Kooperációt kell kiépíteni a termelők és a feldolgozóipar között, megtalálni a kölcsönös érdekeken nyugvó megállapodás kereteit. Fontos feladat a mezőgazdasági termékek fejlesztése, új termelési technológiák kutatása és kifejlesztése, ezekhez támogatási, pályázati rendszerek kidolgozása. A megyei agrárkamara bevonásával és koordinálásával/gesztorságával beszállítói program kiépítése és működtetése válhat valóra. Ösztönözni kell a zöldség- és a gyümölcsstermesztést, a biotermékek előállítását, illetve az egyedi áruk termeltetését. Ehhez a potenciális felvevőpiacok felkutatására, a termelők és a piac összekapcsolására, információszolgáltatásra van szükség, amit a gazdák – forráshiányból és szakmai ismeretek hiányában – nem tudnak felvállalni. Ehhez szükséges a szakmai befektetők térségben való megjelenésének ösztönzése széleskörű marketing tevékenységgel.

Feladatok, Feladatok, támogatható tevékenységek

A mezőgazdasági termékek logisztikai rendszerének kidolgozása, a gazdák közös értékesítési programjának kidolgozása
Mezőgazdasági termékekhez kötődő feldolgozóipar fejlesztése, alternatív és ökológiai szemléletű gazdálkodási módok elterjesztése
Technikai és technológiai modernizációs programok
Mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztése
Mezőgazdasági majorok rehabilitációs programja
A mezőgazdasági területek öntözési lehetőségeinek fejlesztése
Kutatás-fejlesztés támogatása regionális pályázati rendszerrel
Ösztönözni (akár helyi/regionális pályázatokkal, helyi adókedvezményekkel) az új kultúrák megtelepítését pl. bio-termelés, fűszer és gyógynövény, bodza, száraz virág stb.
Új típusú szövetkezetek létrehozása, ehhez jogi háttér biztosítása, elsősorban a kamara részéről
Az állattenyésztés komplex fejlesztése, a minőség javítása, az értékesítés feltételeinek javítása
Bemutató gazdaságok kialakítása, továbbképzések szervezése gazdák számára

A rendezési tervi vonzatok:

- A felülvizsgálat során fontos feladat a mezőgazdasági területek adottsághoz illeszkedő további differenciálása, a mezőgazdasági területek kategóriáinak és szabályozásának átgondolása
- Lehetővé kell tenni a birtokközpont kialakítást
- A mezőgazdasági tevékenység kiszolgálására a volt majorok területeit, és új gazdasági területeket kell figyelembe venni

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

I. Tartós gazdasági versenyképesség megteremtése

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	I.4. Intézkedés <i>Komplex turisztikai termékfejlesztés, rekreációs és turisztikai vonzerő fejlesztés</i>
Általános célok	Rekreációs és turisztikai vonzerő fejlesztése Komplex turisztikai programkínálat létrehozása A turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése Együttműködések kialakítása
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Lajosmizse idegenforgalma a 70-es évek második felében a Tanyamúzeum és mellette felépült Tanyacsárda létesítésével vette kezdetét. A településen az idegenforgalom alapját a speciális táj, a védett természeti - ökológiai értékek és nem utolsósorban a kultúra jelenti. Az alföldi táj nemcsak a magyar hegyvidéken élők, hanem a külföldi turisták érdeklődésére is számot tart. A településen ki kell alakítani a megvalósításra kész idegenforgalmi politikát, a turizmus marketing koncepciót és az idegenforgalomhoz kapcsolódó szervező, tervező tevékenységet. A településen az átlagos tartózkodási időt a komplex turisztikai termékek biztosításával lehet növelni. A vidékfejlesztés szempontjából a legfontosabb a fenti értékek hasznosítása, az ökoturizmust, a kiránduló turizmust is kiszolgálni tudó ökogazdálkodás, annak bemutatása, turizmusba való bekapcsolása és a tanyasi-falusi turizmus támogatása, mely nem csak az egynapos bemutatókra épül, hanem az életforma, a táj, a természet bemutatásával, az azzal való együttéléssel ad rekreációs lehetőséget. Ehhez kell, lehet és érdemes társítani a meglévő és megőrzendő építészeti és kulturális örökséget, a rendezvényeket és szolgáltatásokat.

Feladatok, támogatható tevékenységek

Turisztikai vonzerők célcsoport-orientált fejlesztése (kisméretű infrastrukturális beruházások) <ul style="list-style-type: none"> – exkluzív turisztikai termékek (koncertek, rendezvények kínálat bővítése) – lovas és kerékpáros turisztikai infrastruktúra (pl. lovas-, kerékpáros útvonalak jelölése) és szolgáltatás fejlesztése – fürdőfejlesztés – szabadidő turizmus fejlesztése – tanyasi turizmus fejlesztése, gazdálkodói bemutatóhelyek a falusi turizmushoz kapcsolódóan, – horgász turisztikai feltételek fejlesztése, – természeti és madár megfigyelő útvonalak és helyek, tanösvények kialakítása – konferencia kapacitás bővítése – örökségturisztikai helyszínek felújítása
Turisztikai és helyi termékeket előállító vállalkozások együttműködésének kialakítása együttműködések az élelmiszeripar, a termelők és a turisztikai vállalkozások között
A kistérségi menedzsmenttel együttműködő formalizált turisztikai térségmenedzsment felállítása
Turisztikai marketingstratégia és arculat kialakítása
Turisztikai kapacitásnövelés, szálláshelybővítés és –fejlesztés, turisztikai háttérszolgáltatások fejlesztése

A rendezési tervi vonzatok:

- A külterületen az egyéb gazdasági területek felülvizsgálata, turisztikai funkció esetén különleges idegenforgalmi területként szerepeltetése
- A külterületen a tanyasi turisztikai funkció segítése
- A különleges idegenforgalmi területek növelése
- A turisztikai érdeklődésre számot tartó erdők turisztikai erdőterületként való szabályozása

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	II.1. Intézkedés <i>Tájfenntartás, vidékfejlesztés, táji arculat fejlesztés, tájképgazdálkodás</i>
Általános célok	Alternatív, ökológiai szemléletű mezőgazdaság fejlesztése A tájjelleg megőrzése A tanyasi hagyomány megőrzése A turisztikai vonzerő növelése Az ökológiai hálózat kiterjesztése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Fontos feladat a tájjelleg megőrzése. A hagyományokra alapuló mezőgazdaság ösztönzése hozzájárul a környezeti minőség javításához, a turizmus növeléséhez, valamint a természet védelméhez. A hagyományos és új technológia ötvözésével a mezőgazdaság hatékonysága növelhető. Változtatni szükséges a gyepterületek, gyümölcsösök, zöldségek és egyéb sajátos kultúrák javára. A gyengébb minőségű, talajdegradációval érintett, rentábilisan nem művelhető mezőgazdasági területeken indokolt lehet a funkcióváltás. A település egy része érzékeny természeti terület, ahol a cél az élőhelyek védelme, a biológiai sokféleség, a tájkép és a kultúrtörténeti értékek megőrzése. Kiemelten kell kezelni a nagy területű tanyavilágot a jellemző kert és gyümölcskultúrával. A természeti értéket képviselő gyepterületeket meg kell őrizni, a területen gazdálkodókkal összhangban. Törekedni kell a hagyományos gazdálkodási formák visszaállítására a sérülékeny területeken. Az erdőszültségi arány növelése, a mezőgazdasági térség fásítása ökológiai, természetvédelmi és tájképi szempontból is fontos. Törekedni kell a természetközeli erdőterületek megőrzésére, felújítására, az ökológikus erdőgazdálkodás ösztönzésére. Kiemelt feladat a talajvízszint csökkenés komplex környezeti, társadalmi, gazdasági hatásának mérséklése. A tájképi karakterek felismerése, megőrzése növeli az itt élők identitás tudatát, továbbá a turizmus keretfeltételét is jelenti.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Tanyasi életforma rehabilitációja
A gyenge termőképességű talajok funkcióváltása (gyep, legelő, erdő)
Érzékeny természeti területen természetkímélő gazdálkodási módok biztosítása
Tájfenntartó, illetve gazdasági célú állattartás előtérbe helyezése
Természetközeli élőhelyek (erdő, gyepterület, vizes élőhely) kialakítása, fenntartása
Ökológiai szempontokat figyelembe vevő mezőgazdaság kialakítása, extenzív földművelési módok (pl. csökkentett kemikáliák felhasználása)
Erdőterületek növelése – mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas szántóterületeken, mezővédő erdősávok kialakítása
Bio zöldség- és gyümölcsstermesztés, fűszer- és gyógynövény termesztés, biogazdálkodás létesítése
Kert- és szőlőkultúra fejlesztése, hagyományos tájhasználat visszaállítása
Energetikai célú mezőgazdasági termelés (biomassza)
A külterületi gazdasági létesítmények tájba illesztése
A Homokhátsági talajvízszint csökkenést ellensúlyozó vízgazdálkodási program kidolgozása és beindítása (belvízelvezető létesítmények fejlesztése, víztartó létesítmények megvalósítása, tározótavak létesítése, térségi tájrehabilitáció)
A tájképi karakter feltárása, tájképi karaktervédelmi, rehabilitációs programok kidolgozása, a társadalom tájképi érzékenységének fejlesztése, aktivizálása

A tájképet zavaró létesítmények tájba illesztése illetve ilyen létesítmények kialakításának megakadályozása

Mezővédő erdősávok, tájképi fásítások, erdőterület növelése őshonos fafajokkal (defláció, utak menti talajszennyezés csökkentése)

A rendezési tervi vonzatok:

- A településrendezési terven az országos természetvédelmi területek és a természeti területek rendszerré fejlesztése
- Az ökológiai folyosó nem minősíthető beépítésre szánt területté
- A természetvédelmi és természeti területeken (erdős-ligetes, illetve gyepes, vizes természetközeli területen) a jelenlegi művelési ág védelme a szabályozási előírások szintjén
- A természetvédelmi területek, a természeti területek, az ökológiai folyosó részét képező vízfolyások 50 m-es sávjának, az egybefüggő gyep művelési ágú területek korlátozott mezőgazdasági területbe sorolása
- Az általános mezőgazdasági területek esetén az építési előírások (beépíthető telekterület) szigorítása a mezőgazdasági területeken a túlzott építkezés megakadályozására
- A mezőgazdasági területeken belül a tanyák megtartandó elemként kezelése, a tanyák korszerűsítési, fejleszthetőségi lehetőségeinek biztosítása
- Az erdőterületek növelésének, az összefüggő erdőterületek létrehozásának lehetősége erdősítésre alkalmas területek kijelölésével
- Vízfolyások mentén fásítási kötelezettségek előírása

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	II.2. Intézkedés <i>Természetvédelem – természeti értékek és biodiverzitás védelme</i>
Általános célok	Természeti értékek megőrzése Természetes élőhelyek visszaállítása, fenntartása Az ökológiai és zöldfolyosók megőrzése, működőképességük biztosítása
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A település természeti értékei a természetvédelmi oltalom alatt álló szikes tavak, a természeti területet jelentő gyepterületek, valamint a nemzeti ökológiai háló részét képező vízfolyások és azokat kísérő élőhelyek. A terület természeti értékeinek felismerése és megőrzése elsődlegesen fontos a településen. Az ökológiai hálózatok fejlesztéséhez szükséges a vízfolyások revitalizálása, a természetközeli élőhelyek kialakítása, valamint mezővédő fasorok, erdősávok telepítése. Mindezek kihatással vannak a környezet minőségére, a turizmusra, valamint a gazdaságra is. A meglévő értékek védelme, továbbá a természetközeli élőhelyek visszaállítása lehetővé teszi a turizmus megalapozását a térségben, amely hozzájárul a turizmus sokszínűségéhez.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Természeti és társadalmi örökség megővése
Értékes természeti területek védetté nyilvánítása (vizes élőhelyek, ősgyeppek)
Helyi jelentőségű természetvédelmi területek kiterjesztése (pl. Mizsei erdő)
Egyedi tájérték megőrzési program elindítása
Gyepesítési és erdősítési (őshonos fafajokkal) programok, ökológiai hálózat folyamatosságának biztosítása
Tájidegen fajok fokozatos cseréje, visszaszorítása
Vizes élőhelyek kiemelt védelme

A rendezési tervi vonzatok:

- A természetvédelmi területek felülvizsgálata
- A védelemi célnak megfelelő területfelhasználás (mezőgazdasági területből erdőterület), valamint sajátos területhasználat (mezőgazdasági területből korlátozott mezőgazdasági terület) biztosítása
- A természeti területek helyi jelentőségű védelemére javaslat adása
- Az egyedi tájértékek új elemként való szerepeltetése

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>II.3. Intézkedés Környezetvédelem – környezeti elemek és rendszerek védelme</i>
Általános célok	Környezeti elemek védelme Jó környezeti állapot kialakítása Környezetszennyezés csökkentése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	<p>A település környezetminőségében fontos szempont a levegőminőség javítása. A településen áthaladó főút jelentős forgalma teszi szükségessé az intézkedést. A jövőbeni fejlesztések során a környezetbarát közlekedési módokat, megoldásokat, továbbá beruházásokat kell előnyben részesíteni. A környezeti állapot megőrzése és javítása érdekében fontos a megújuló energiaforrások használatának elterjesztése. Az adottságokat és a beruházás megtérülését figyelembe véve kell megkeresni a megfelelő módszert és léptéket. Kiegészítő hő és elektromos áram termelés céljából egyéni és közösségi napelemes rendszerek alkalmazása javasolt. A biomassza hasznosítás megoldható egyéni léptékben, lakóközösségekben, továbbá kazánok, átmeneti tárolók kialakításával. A szélenergia hasznosítás a település megfelelő szélkitettséggű területein javasolt.</p> <p>A zajterhelések leginkább az ipari, a mezőgazdasági és a közlekedési tevékenységekből származnak. Ezekon kívül egyéb zajforrásokkal is számolni kell, mint a lakossági tevékenységekből eredő zajterhelés és a vendéglátó, szórakoztató létesítmények zajterhelése. A legjelentősebb problémát a forgalmas főút közlekedés okozta zajterhelése jelenti. Fontos feladat a zajterheléssel veszélyeztetett területek felmérése és a zajterhelést csökkentő intézkedések megtétele.</p> <p>A földvédelem alapvető feladata a termőtalaj minőségi és mennyiségi védelme. A talajokat az emberi tevékenységek közül a mezőgazdasági tevékenységek (műtrágyázás, állattartás, növényvédőszeres), az ipari tevékenységek, a szennyvizek és a hulladéklerakások terhelhetik.</p> <p>A talajokat közvetlenül veszélyeztetik az illegális hulladéklerakások. A talajok minőségi romlását okozza a szikesedés. Szélerózió szempontjából Lajosmizse nagy része veszélyeztetett terület. Fontos feladatot jelent a talajdegradációs folyamatok megállítása illetve mérséklése.</p> <p>A legnagyobb problémát a nyári aszályok, a talajvízszint süllyedése, a csapadékszegény telek és a vízvisszatartás megoldatlansága okozza. A talajvizek szennyezettsége továbbra is élő probléma, melynek elsődleges oka a szennyvizek tisztázatlan módon való elhelyezése. A talajvizek szennyezését ezen kívül a mezőgazdasági termelésből eredő műtrágya és vegyszer bemosódások, az üzemi méretű állattartó telepek okozzák.</p> <p>A belvízzel való veszélyeztetettség miatt különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a belterületen és a belterületi határ közelében levő természetes vízgyűjtő helyek hosszú távú megtartására.</p> <p>A lajosmizsei szilárd hulladék befogadása, lerakása, ártalmatlanítása a kecskeméti regionális hulladéklerakón történik. A települési szilárd hulladéklerakó rekultiválását el kell végezni.</p> <p>A település csatornázottsági aránya alacsony. A település közigazgatási területén elhelyezkedő illegális hulladéklerakók föld- és vízvédelmi problémát jelentenek.</p> <p>A hulladékgazdálkodás során a legfontosabb feladat a hulladékhierarchia (megelőzés, újrahasználat, újrahasznosítás, energianyeres, lerakás) érvényesülésének ösztönzése.</p> <p>A megelőzés elvét biztosítva nagy hangsúlyt kell fektetni a keletkező hulladék</p>

	mennyiségének csökkentésére. A szelektív hulladékgyűjtés fejlesztésével, a lakosok környezeti tudatformálásával a szelektív hulladékgyűjtési program is eredményesebbé tehető.
--	--

Feladatok, támogatható tevékenységek	
Belterület levegőminőségének javítása – úthálózati fejlesztések, mezőgazdasági utak portalanítása, forgalomszervezés	
Környezetbarát közlekedési módok fejlesztése (kerékpáros, gyalogos közlekedés)	
Fűtési energiaigény csökkentése (korszerű tüzelőberendezések, tüzelőanyagok, házak szigetelése)	
A fejlesztések (főleg ipari) levegőminőségi és zajterhelési hatásainak szabályozása	
A belterületen a zöldfelületek minőségi fejlesztése, külterületen az erdőterületek növelése, településvédő erdők kialakítása (átöblítés, átszellőzés, légtömegek kiülepítése)	
Megújuló energiaforrások hasznosítása (nap- és a szélenergia, biomassza, geotermikus energia)	
Aktív (úthálózati fejlesztések) és passzív (műszaki létesítmények, funkciók megválasztása, nyílászárók cseréje stb.) zajvédelmi technikák alkalmazása	
Termőföld védelme (defláció, savanyodás, szikesedés elleni védekezés), talajjavítási programok beindítása	
Felhagyott, szilárd hulladéklerakó rekultivációja, az illegális hulladéklerakások feltérképezése, felszámolása, az építési és bontási hulladék lerakásának megoldása	
A természetes vízgyűjtő helyek hosszú távú megtartására, belvízvédelem	
A vizeket veszélyeztető szennyező források (pl. illegális hulladéklerakás, csatornázatlanság, illegális szennyvíz bevezetés) felszámolása	
Csapadékvíz gazdálkodás (tisztítás, helyben tartás)	
Hulladékkezelés megelőzése, hulladékszegény technológiák bevezetése	
A szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése, környezeti tudatformálás, hulladék újrahasznosítási program, szerves hulladékok gazdaságos kezelése és hasznosítása	
Környezeti nevelési program	

A rendezési tervi vonzatok:

- Az 5. sz. főút településen áthaladó szakaszát tehermentesítő ÉK-i elkerülő út kialakítására terület biztosítása
- A belterület védelme az autópálya környezetterhelésétől, véderdő sáv kijelölése
- Tervezett kerékpárutak számára terület biztosítása
- A nem jelentős zavaró hatású gazdasági területek növelése
- A zavaró hatású gazdasági tevékenységek (nagylétszámú állattartás) és a különleges területek (szennyvíztisztító) esetén a védőtávolság biztosítása
- A rekultiválandó hulladéklerakó esetén a rendezési tervben a célállapot előre vetítése, védelmi erdőterületként szabályozása
- A szabályozási tervben a mezővédő erdősávok, vízfolyás menti fásítások előírása
- A belvízzel veszélyeztetett területek jelölése a szerkezeti és szabályozási terven, az építésre vonatkozó szabályozási előírásokkal a belvizek kártételének csökkentése
- Az 5. sz. út városi belső szakaszán a kertvárosias és falusias lakóterületek kizárása, vegyes és kisvárosi lakóterületek tervezése (passzív zajvédelmi technikák alkalmazásával: földszintre lakás ne kerüljön, a szobák a zajmentes oldalra kerüljenek, zajvédő üvegezés)

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

II. Környezet, természet, táji, települési örökség gazdálkodás

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	II.4. Intézkedés Települési örökség védelem, településarculat fejlesztés
Általános célok	Települési és táji arculat fejlesztése Az építészeti értékek megőrzése Települési és tájképi karakter megőrzése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Lajosmizse egyedi értékét a táji és épített elemek összhangja határozza meg, melyet a jövőben is fenn kell tartani. A településszerkezeti, a beépítési, az építészeti, a zöldfelületi értékek, hagyományok védelme, valamint az új értékek létrehozása a települési környezet megőrzésének egyik legfontosabb feladata. A kedvező településkép, a jó állapotú műemlékek és a helyi védett épületek, az építészeti értékeket kiemelő zöldfelületek, közterek hatással vannak a közösség identitástudatának fejlődésére és a kedvező lakó-, munkahelyi és vállalkozói környezet kialakítására.

Feladatok, Feladatok, támogatható tevékenységek
Településképi fejlesztések, önálló arculat kialakítás, arculatfejlesztési terv kidolgozása
Lajosmizse új arculatának megteremtése magas építészeti minőségű új városképi elemekkel
Az új városképi elemek magas építészeti minőségének elérése, példamutatás a város saját beruházásainál
A településközpont városi karakterének erősítése (szintszám növelés, zárt sorú építkezés, üzlet funkció)
A műemlékek, helyi védett épületek karbantartása, felújítása
Pusztatemplom állagmegóvása, védelme
A település külterületi kúriáinak, építészeti értéket képviselő majorjainak karbantartása, felújítása
A hagyományos alföldi utcaképek védelme (zöldfelülettel, zöldsávval együtt)
A közterek kertépítészeti rendezése
Többletcsős helyi értékvédelem biztosítása
A város lakóépület felújítási programjának végrehajtása
Régi tűzoltó szertár felújítása és új funkcióval hasznosítása
Kulturális értékek védelme, népi hagyományok, kultúra erősítése

A rendezési tervbe beépülő új elemek:

- A rendezési tervben a település örökségvédelmi hatástanulmányával összhangban a művi értékvédelem biztosítása
- Vegyes terület (Vt), kisvárosi lakóterület (Lk) kijelölése az 5. sz főút mentén a városi karakter erősítésére
- A rendezetlen területeken központ képző elemek alkalmazása (Vt, Lk, Zkp)

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>III.1. Intézkedés Térségi- és partnerkapcsolatok fejlesztése</i>
Általános célok	A település és térsége hatékony társadalmi, gazdasági fejlődésének elősegítése Civil szervezetek fejlesztése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A település társadalmi, gazdasági fejlődésének záloga a térségi együttműködés megszervezése. Az uniós csatlakozás ugyanis térségi együttműködések feltételez. A régiók Európájában ez a verseny felvállalásának egyik feltétele. A környezeti-természeti, társadalmi-gazdasági javakkal sem lehet egy városon belül gazdálkodni. Csak a térségben gondolkodva lehet a gazdálkodás eredményes. Az infrastruktúra fejlesztési, oktatási, a kulturális, az egészségügyi ellátási stb. kell továbbfejlesztni a gazdaságra, a civil szervezeti együttműködésre, az önkormányzatok összefogására, a közös lobby tevékenység kifejtésére. Az Európai Unió normáinak teljesítése érdekében szükség van a hatalom további decentralizálására, a döntési kompetenciák egyértelművé tételére. Várható az is, hogy a területfejlesztés partnerségi kapcsolataiban a civil szervezeti együttműködések kulcsszerepet fognak játszani.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Térségi partnerkapcsolatok erősítése az idegenforgalom területén
Civil központ (tudás központ, innovációs központ, EU pont, inkubátorház) létrehozása
Vállalkozói, gazdálkodási fórum létrehozása
Kistérségi információs rendszer létrehozása
A kistérségi kapcsolatok erősítése, régiós kapcsolatrendszer fejlesztése

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	III.2. Intézkedés Humán erőforrás intézményi hátterének fejlesztése
Általános célok	A térség népességmegtartó erejének növelése A társadalmi és gazdasági modernizáció elősegítése A városi középosztály erősítése Az esélyegyenlőség és szolidaritás fokozása Szakmaközi együttműködés kialakítása, erősítése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Az elmúlt évek gazdasági folyamataira válaszolva szükséges kialakítani a változásokra gyorsan és hatékonyan reagálni tudó emberek képzését. Az iskolázottságnak, s ezáltal a kulturális tőke emelésének kulcsszerepe van a magasabb foglalkoztatási státusz elérésben, s ezáltal az életminőség javulásában. A hátránykompenzációra és a tehetséggondozásra, alternatív pedagógiai módszerek kidolgozására nagy hangsúlyt kell fektetni. A sikeres továbbtanulási utakhoz szükséges egyéni képességek biztosítása nagyon lényeges eleme a társadalmi innovációs programoknak. Mindez segíti az életen át tartó tanulás helyi meggyökeresítését is. Lényeges a térségi szereplők összefogása azzal a céllal, hogy összehangolják a térségi szereplők gazdasági és humán erőforrás fejlesztési elképzeléseit, céljait és megoldást keressenek a problémára.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Oktató tevékenység <ul style="list-style-type: none"> - Óvodák fejlesztése - Általános iskolák bővítése, fejlesztése - Speciális képzés és ellátás - Középiskolai oktatás létrehozása (pl. mezőgazdasági és idegenforgalmi) - Felnőttképzés rendszerének kialakítása, átképzések
Nevelési és oktatási intézmények korszerűsítése, felújítása, bővítése
Továbbképzések szervezése (idegen nyelv oktatás, falusi turizmus tanfolyam, idegenforgalom szaktudás-fejlesztés, kommunikáció fejlesztés)

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	III.3. Intézkedés A letelepülőket vonzó, lakosságmegtartó képességet javító feltételek megteremtése
Általános célok	Népesség megtartása, településhez való kötődés elősegítése Életminőség fejlesztése Lakókörnyezet fejlesztése A szabadidő kulturált, hasznos eltöltésére lehetőség biztosítása Munkahely-teremtés és ellátás fejlesztése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Az életminőség fejlesztésével, a munkahelyi lehetőségek növelésével, az ellátás és a lakókörnyezet fejlesztésével a népesség megtartása, életkörülményeinek javítása a cél. A település élhetőségének fellendítéséhez feltétel a széleskörű összefogás, az együttes célok elérése érdekében. Ehhez szükséges, hogy az egyéni érdekeken felül láthatóvá, érzékelhetővé váljanak a közös célok, melynek felismerését nagyban segítheti az identitástudat erősítése, mely a hagyományörzés fellendítésével együtt idegenforgalmi vonzerővé válhat. A sportkultúra fejlesztése is segítséget jelent a pozitív érzelmi kötődés és az egészséges lokálpatriotizmus kialakulásában. A sport az egészségmegőrzés, az ifjúsági erkölcsi-fizikai nevelés és a személyiségformálás egyik hatékony eszköze.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Életminőség fejlesztése (lakás, ellátó intézmények, szellemi és fizikai rekreáció)
Közművesített építési telek kialakítása, fiatalok letelepedésének támogatása
Munkahely, minőségi munkahely-teremtés, több lábbon állás
Külterületi és belterületi lakosok esélyegyenlőségének javítása
Élettér, lakókörnyezet fejlesztés, közterület rendezés, komplex településképp javítás
Zöldfelületi rendszer fejlesztése (meglévő elemek használati és esztétikai értékének növelése, hiányzó elemek pótlása), biológiai aktivitásérték növelése, a fasorok hiányzó elemeinek pótlása
Az Iskola-tó rehabilitációja, természetvédelmi és rekreációs funkciójának kialakítása
Közüntézmények zöldfelületi fejlesztése
Temető rendezése, ravatalozó felújítása, a temető áthelyezése, kegyeleti park kialakítása
Képzőművészeti hagyományok felelevenítése
Hely- és tájtörténeti ismeretek oktatásának bevezetése az iskolákban
Lokálpatrióta mozgalom indítása
Sportkultúra megőrzése, sport- és szabadidő létesítmények fejlesztése, szabadidő központ hiányzó beruházásainak megvalósítása (sportcsarnok, fallabda pálya, tenisz pálya), strandfürdő építése

A rendezési tervbe beépülő új elemek

- A zöldfelületi rendszer fejlesztése: új zöldfelületek szerepletetése a rendezési tervben, a zöldfelületek nagyságának növelése
- A Benei területen három új zöldfelület létrehozása
- A temető áthelyezhetőségének biztosítása a rendezési tervben (a szerkezeti terven különleges temetőnek jelölve, a szabályozási terven korlátozott mezőgazdasági területtel a tervezett temető beépítés mentesen tartása)

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

III. Humán erőforrás és identitástudat fejlesztése, partnerség kialakítása

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	III.4. Intézkedés <i>Szociális és egészségügyi ellátás fejlesztése</i>
Általános célok	Hozzájárulás a kiegyensúlyozott társadalom megteremtéséhez Szakmaközi együttműködés erősítése Az esélyegyenlőség fokozása Az egészséges életmód terjesztése Az életminőség javítása
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A szociális szolgáltatásokat hosszú távra tervezzük. A koncepció segíteni hivatott, hogy a jogszabályban foglaltakat betartva, a térségi és a helyi igényeket összehangolva, költség takarékos ellátó- és támogató rendszer épüljön ki. A folyamatos felülvizsgálatra, aktualizálásra is figyelmet kell fordítani. A település szociális intézményeinek is élni kell az információs társadalom nyújtotta lehetőségekkel. Szükséges felmérni a szociális intézmények informatikai környezetét és digitális fejlesztési lehetőségeit, majd erre alapozva egységes informatikai hálózatot működtetni, mely a szükséges ellenőrző rendszer alapját is képezheti. Cél a településen élők életminőségének, ezen belül az egészségi állapotuk javításának fejlesztése, a közösségi erőforrások mozgósítása. Fontos biztosítani, hogy az egészségfejlesztési terv a településfejlesztési tervek részévé váljon. A megelőzést a helyben elérhető szűrővizsgálatok, felvilágosító- és mentálhigiéniai előadások, valamint a mozgást népszerűsítő rendezvények szolgálhatják. Európai összehasonlításban igen kedvezőtlennek ítélnék meg a hazai egészségügyi szolgáltatások színvonalát. A minőséggel kapcsolatos tevékenységek azt szolgálják, hogy az egészségügy céljai explicit módon kerüljenek megfogalmazásra, a szolgáltatás tudományos alapú, és kontrollálható legyen.

Feladatok, támogatható tevékenységek

Produktív szociálpolitikai kezdeményezések elterjesztése
Szakmaközi együttműködések erősítése a szociális ágazatban
Korszerű szociális létesítmények létrehozása, meglévők fejlesztése
Időseket támogató szociális alapszolgáltatások erősítése, otthoni környezetben, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bővítése, idősgondozó ház kialakítása
Bölcsőde kialakítása
Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek programjának beindítása
Intézmények akadálymentes kialakítása
Egységes szociális informatikai hálózat kiépítése
Egészségtervek kidolgozása
Egészségház felújítása, új funkciókkal való ellátás, sürgősségi ellátás biztosítása
A megelőzés hangsúlyosabbá tétele

A rendezési tervbe beépülő új elemek

- A rendezési tervben a szociális és egészségügyi fejlesztések területigényének biztosítása (településközpont vegyes terület, különleges területek)

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

IV. Térszerkezet és infrastruktúra

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>IV.1. Intézkedés Közlekedéshálózati fejlesztések</i>
Általános célok	A gyorsforgalmi hálózat közelségéből fakadó előnyök kihasználása Az autópályáról érkező forgalmak szétterítési lehetőségeinek javítása A főhálózati elemeken jelentkező forgalom környezetet zavaró hatásainak csökkentése. A kerékpáros útvonalak rendszerének fejlesztése
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A város és térsége közlekedési rendszerének javítása, a nagytérségi kapcsolatok fejlesztése a gazdaság fejlődésének és a lakosság életszínvonalának emelésének alapvető feltétele. A gyorsforgalmi hálózat fejlesztésének következtében a város még jobban be tud kapcsolódni a hazai és nemzetközi gazdasági áramlatokba, fejlesztési potenciálja megnő. Szükség van azonban a településen átvezető 5 sz. főút tehermentesítésére, kiváltására, az elkerülő út északkeleti irányba történő folytatására. A belső úthálózatot oly módon kell kialakítani, hogy az autópálya csomópontból érkezők ne csak a városközponton keresztül érhesék el a céljukat. A belső közlekedési hálózat átalakítását (gyűjtőutak rendszere) ehhez kapcsolódóan kell megoldani. A nem megfelelő kapcsolatok színvonalának emelésén túl a meglévő hálózat kiépítettségének javítása, az utak állapotának állandó jókarban tartása elengedhetetlen. Ez nem csak a gazdaság szereplőinek, hanem a lakosság életkörülményeinek jobbításához, a szolgáltatások egyenletesebbé tételéhez, a munkabajárási körülmények javításához is szükséges. A nagyobb forgalommal terhelt lakókörzetek helyzetének javítása szükséges (elkerülő utak, forgalomcsillapítás, stb.). A vasúti tömegközlekedés színvonalának emelése a lakossági ellátások fontos eleme. A kerékpáros útvonalak kijelölése, szükség esetén kerékpáros útvonalak építése mind a lakosság komfortérzete, mind az idegenforgalom fejlesztése szempontjából lényeges.

Feladatok, támogatható tevékenységek

A meglévő és épülő gyorsforgalmi hálózatokhoz illeszkedő közúti kapcsolatrendszer színvonalas kialakítása
A település elérését, feltárását segítő főúthálózati rendszer kapacitásának, szolgáltatási színvonalának javítása (elkerülő utak építése - az 5. sz. utat kiváltó elkerülő út fejlesztése, baleseti helyzet javítását célzó csomóponti átépítések, stb.)
A fő- és gyorsforgalmi rendszereken érkező, a településeket kiszolgáló forgalom szétterítése céljából a mellékúthálózati rendszer fejlesztése
A vasútállomások, megállókat és környezetük rehabilitációja (esztétikai és funkcionális szempontok szerinti felújítása)
Belterületi utak, terek felújítása, belterületi utak szilárd burkolattal való ellátása
Kerékpáros útvonalak kijelölése szükség esetén kerékpárút építésével, az országos és helyi rendszerek összehangolása úgy, hogy a hétköznapi lakossági és az idegenforgalmi igényeket egyaránt szolgálja (Kecskemét, Cegléd, Kerekegyháza felé)
Parkolók építése (pl. főút mellett, óvoda előtt)
Mezőgazdasági úthálózat fejlesztése, dülő utak burkolása, a külterületi lakott helyek évszaktól független megközelíthetőségének biztosítása, tömegközlekedési járat biztosítása

A rendezési tervi vonzatok:

- Az 5. sz. főút települést elkerülő útjának fejlesztése keleti irányba (a szerkezeti terven szerepeltetés, a szabályozási terven a területbiztosítás megoldása)
- A belső gyűjtőút hálózat racionalizációja
- A mezőgazdasági úthálózat fő elemeinek tervi jelölése
- A tervezett kerékpárutak jelölése a településrendezési terven

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

IV. Térszerkezet és infrastruktúra

Alapadatok

Sorszám, megnevezés	<i>IV.2. Intézkedés Közműhálózatok fejlesztése</i>
Általános célok	Vízellátás fejlesztése Szennyvízcsatorna hálózat továbbépítése A környezet védelme Az energia közmű szolgáltatások fejlesztése Megújuló energiaforrások hasznosítása
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	A település vezetékes ivóvízzel szinte teljes egészében ellátott. A meglévő vízmű rendszer kapacitása távlatban megfelelő. A hálózat rekonstrukciója és a víztisztítási technológia korszerűsítése szükséges. A csapadékvíz és a szennyvíz elvezetés elválasztott rendszerben működik. A hálózat továbbfejlesztése szükséges, a folyamatos karbantartásról, felújításról gondoskodni kell. A település saját szennyvíztisztító teleppel rendelkezik és részlegesen kiépült a szennyvízcsatorna hálózata (hossza 12,5 km). A külterületi lakott helyek magas száma miatt fontos feladat a nem csatornázható területeken a megfelelő közműpótlók kiépítése. A terhelést figyelembe véve kell megoldani a szennyvíztisztító telep kapacitásának vagy technológiájának bővítését. A városban a csapadékvíz elvezetés burkolt, zárt rendszerben, valamint nyílt földárokban történik. A település a Ceglédi út mentén érkező gázellátó vezetékről kapja a gázt. A város vezetékes gázellátása a belterületen teljesnek mondható, számos helyen a külterületi részekre is kiterjed. A villamos energia ellátás a településen biztosított. A környezetkímélő, tiszta energiaforrások kiaknázására és hasznosítására célszerű egy, a teljes szabályozási területet felölelő átfogó tanulmány elkészítése a megújuló energiaforrások helyi lehetőségeinek feltárására és reálisan, a gyakorlatban is megvalósítható felhasználási lehetőségeinek kidolgozására.

Feladatok, támogatható tevékenységek
Ivóvíz hálózat korszerűsítése, ivóvíz minőség javítása
Szennyvízcsatorna hálózat fejlesztése, rákötések számának növelése
Szennyvíztisztító telep kapacitásnövelése, illetve technológiai fejlesztése
Csapadékvíz elvezetés fejlesztése (hálózatfejlesztés, befogadók karbantartása a csapadékvizek befogadására)
Az új fejlesztési területek közművesítése
Intenzíven beépített területeken a villamos, a hírközlés és a kábel tv hálózatok földkábelben történő vezetése
Korszerű közműpótló berendezések telepítése alternatív szennyvízkezelés megoldásaként (tanyás területek)
A megújuló energiaforrások helyi lehetőségeinek kihasználása

Versenyképes, fenntartható, élhető település megteremtésének feltételei:

IV. Térszerkezet és infrastruktúra

Alapadatok

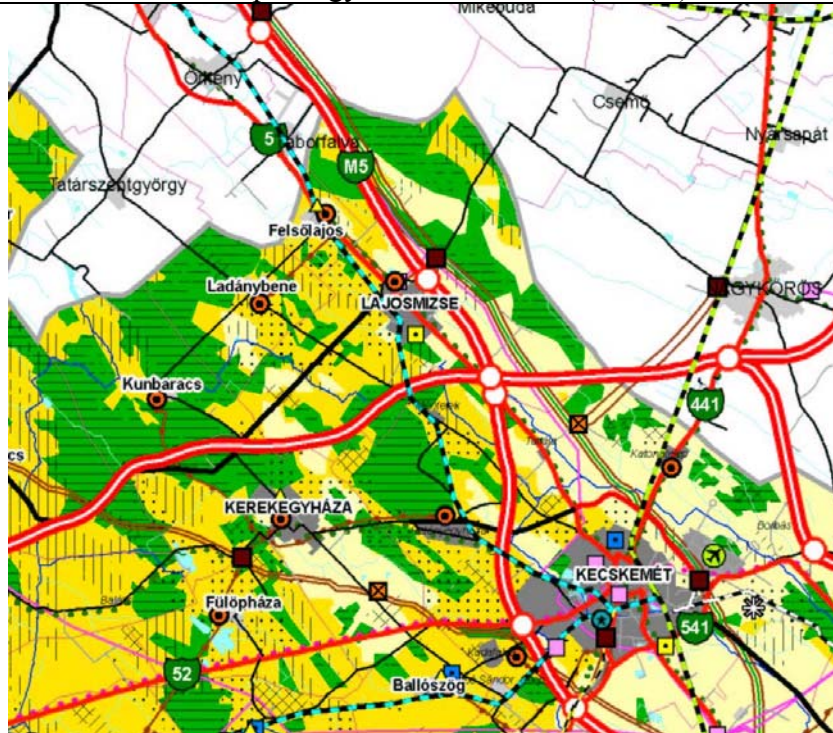
Sorszám, megnevezés	<i>IV.3. Intézkedés Kommunikációs hálózat fejlesztése</i>
Általános célok	A digitális szakadék csökkentése, az e-közigazgatás társadalmi hátterének megalapozása A városi fejlesztési folyamatok demokratizálása és hatékonyságának növelése Magas színvonalú távközlési és informatikai szolgáltatások, illetve alkalmazások elérése Az információs társadalom kiépítésének erősítése, az informatika társadalmisítása
Az intézkedés ismertetése, a szükségesség indoklása	Az információs társadalom megvalósítása felé haladó országok igen nagy erőfeszítéseket tesznek annak érdekében, hogy a mindennapi élet számos területén megjelenő információs-kommunikációs berendezéseket, szolgáltatásokat és alkalmazásokat megismertessék és eljuttassák a társadalom legszélesebb rétegeihez. Az információs programok lehetőséget teremtenek az embereknek az új ismeretek elsajátítására, az információk megszerzésére és feldolgozására, valamint az informatikai alkalmazások használatára. Az információs társadalom kiépítésének sikeressége (különösen egy az információs társadalomra várakozó településrészekben) ugyanakkor nem csak a hálózat és a berendezés ellátottságtól függ, hanem a helyi felvilágosító és képzési programok elindulásától, továbbá települési integrált programok, valamint informatikai alkalmazások (pl. elektronikus ügyintézés, távmunka, távdiagnosztika) terjedésétől is.

Feladatok, támogatható tevékenységek
E-közigazgatás kialakítása
Infokommunikációs rendszerek fejlesztése (internetes honlap fejlesztése, térinformatikai alapú rendszerek kialakítása – pl. rendezési terv)
Telekuckók létesítése
Digitális település programok megvalósítása (szélessávú informatikai hálózatok létesítése, vezeték nélküli net-elérés, informatikai forradalom társadalmisítása, elektronikus ügyintézés)
Az oktatási intézmények informatikai felszereltségének növelése
Szórólapok, kiadványok készítése
Marketing kommunikációs program kialakítása

1. sz. melléklet

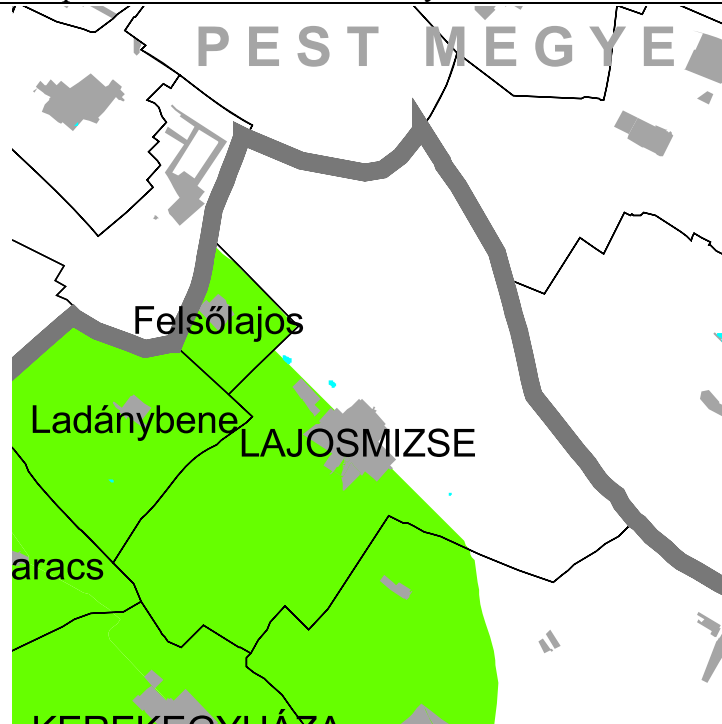
Bács-Kiskun megye területrendezési tervének szerkezeti tervlapja és övezetei

1. térkép: Megyei szerkezeti terv (részlet)

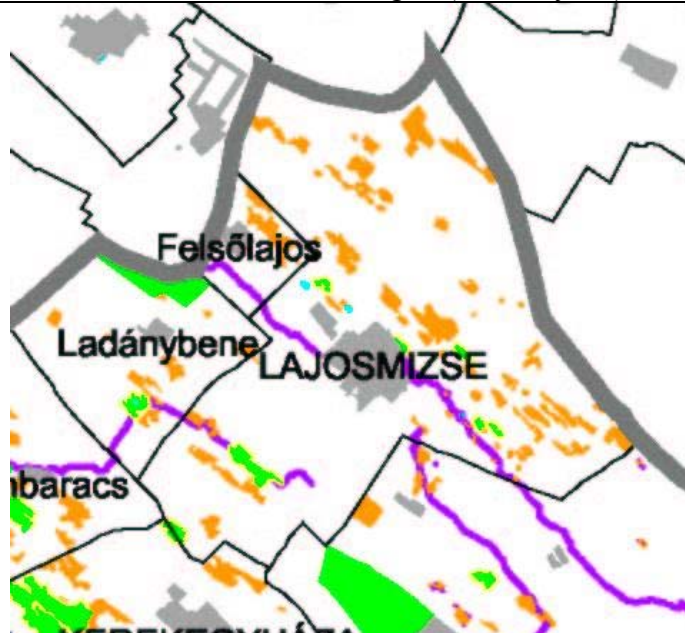
Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

2. térkép: Kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete

Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

3. térkép: Védett természeti területek övezete, védett természeti terület védőövezete, természeti terület övezete, ökológiai (zöld folyosó) övezete

- Védett természeti terület övezete
- Védett természeti terület védőövezete
- Természeti terület övezete
- Ökológiai (zöld) folyosó övezete

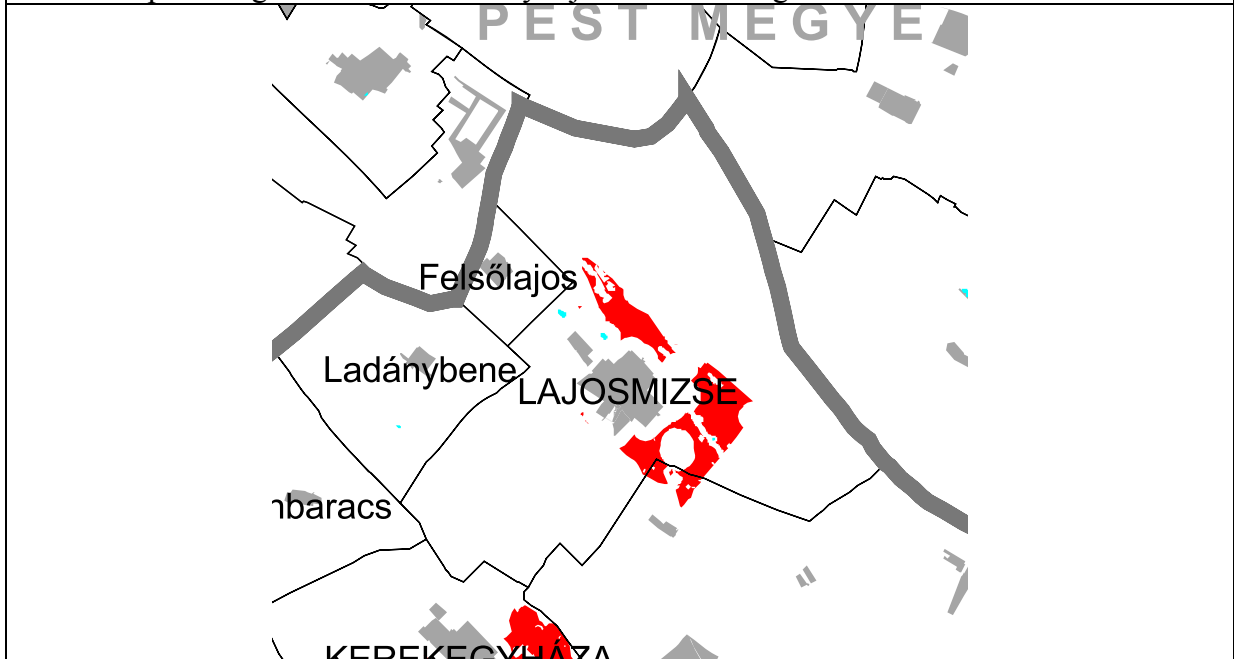
Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

4. térkép: Tájképvédelmi terület övezete

Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

5. térkép: Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

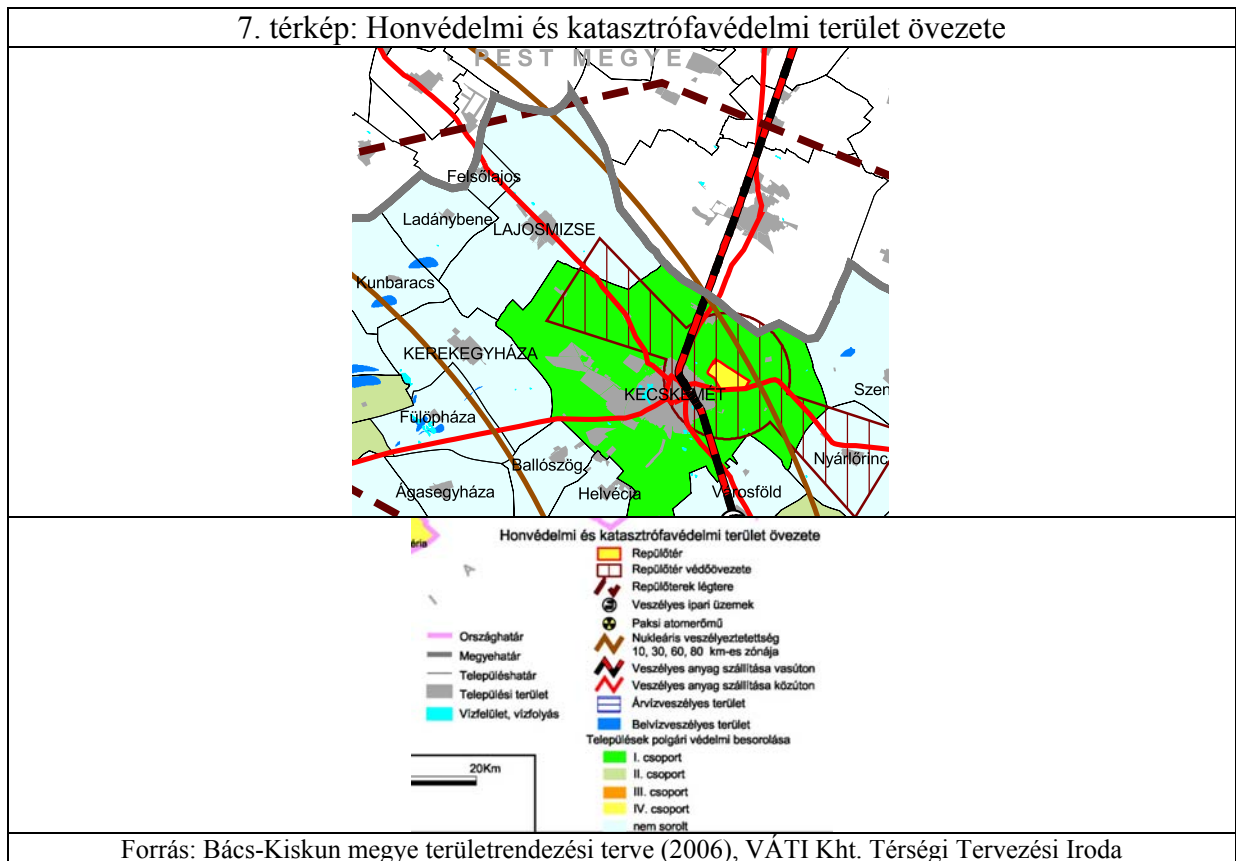
Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

6. térkép: Szélerózióknak kitett terület övezete

Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

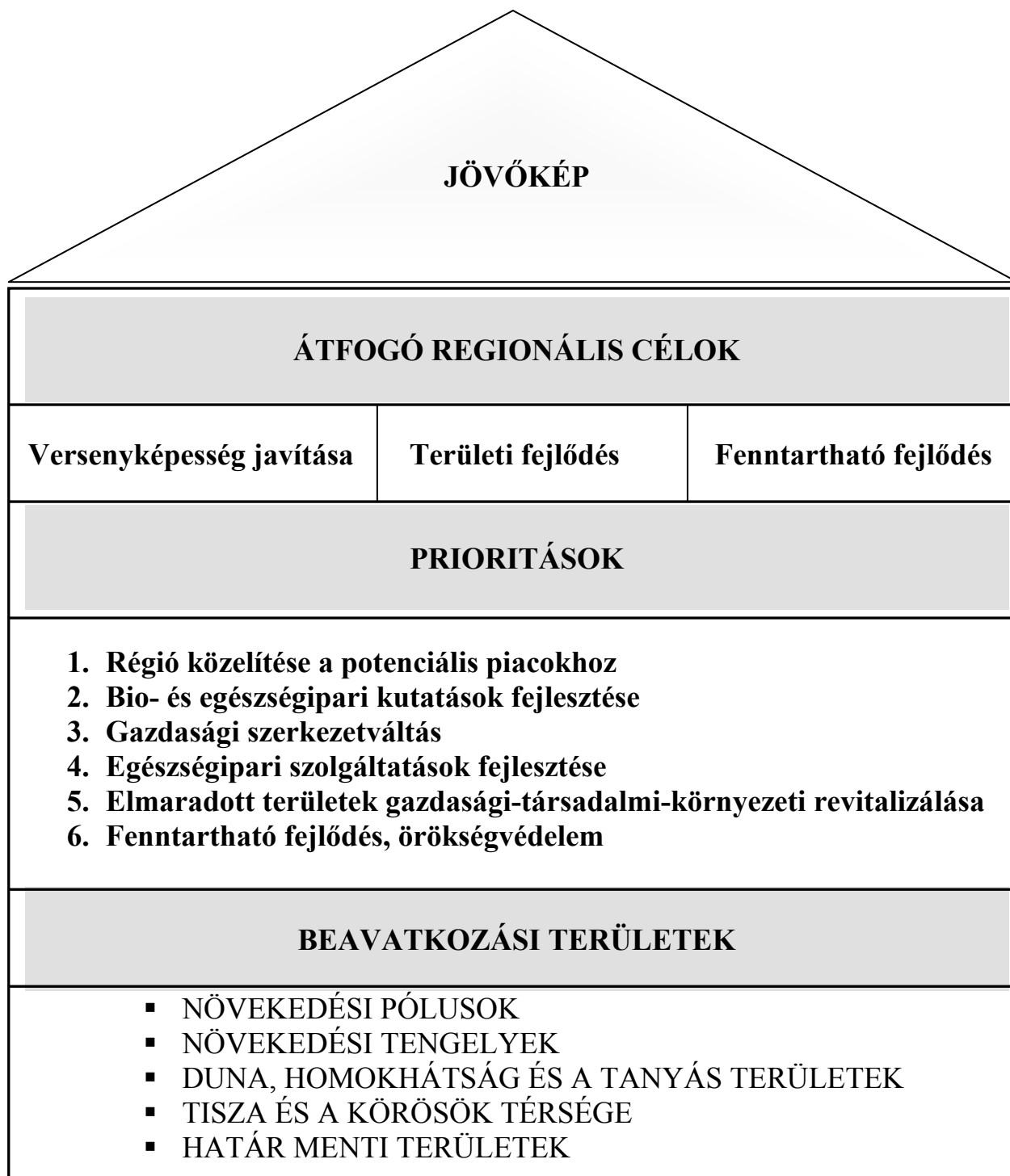
7. térkép: Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület övezete

Forrás: Bács-Kiskun megye területrendezési terve (2006), VÁTI Kht. Térségi Tervezési Iroda

2. sz. melléklet

A DÉL-ALFÖLDI RÉGIÓ FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK KERETEI

Vezérfonal, fő célok

Az Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció valamint az Országos Területfejlesztési Koncepció egyaránt meghatározta, hogy az ország legfontosabb hosszú távú célja **az állampolgárok életminőségének javítása**, mindenek előtt megfelelő számú és minőségű munkahelyteremtés, a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése révén.

Figyelembe véve a jelenlegi helyzetet, és azonosulva a fenti célhoz a Dél-alföldi régió fő célkitűzése az lehet, hogy a magyarországi régiók viszonylatában bekövetkezett lemaradását csökkentse, megakadályozza a további leszakadást, elszegényedést. Ennek érdekében el kell indulnia fellendülési, tehát meg kell állítani az ipar visszaesését, jelentősen növelni kell a munkahelyek számát, csökkenteni kell a régió belüli a nagyobb városok, kisebb települések és az elszórt tanyák nyújtotta életlehetőségek közötti jelenleg óriási különbséget. Mindehhez fő eszköz lehet a **régió versenyképességének növelése**. Ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni a régió belüli nagymértékű területi különbségeket, mely nagyszámú lakosságot érint, és gátolja a regionális fejlődést. Ezért törekedni kell a **területi különbségek csökkentésére**, meg kell állítani a területi különbségek további növekedését, vissza kell fordítani a folyamatot. Nagyon fontos szempont, hogy a fejlesztések végrehajtása a fenntartható fejlődés biztosítása mellett valósuljon meg.

Átfogó célkitűzések

- Régió versenyképességének javítása
- Az elmaradott területek felzárkóztatása
- Fenntartható fejlesztés megvalósítása

Jövőkép

A régió közös érdekeken alapuló együttműködési hálózatok kialakításával, a természeti értékek és a határmenti helyzetből adódó előnyök tudatos kihasználásával megalapozza a szilárd, versenyképes gazdaság alapjait, és mindehhez színvonalas életkörüzetet és életlehetőséget biztosít.

Prioritások

I. 1. A régió közelítése a potenciális piacokhoz

I.1.1. Régióközpont fejlesztése

- **Közlekedési csomópont** kialakítása (autópálya, vasút, repülőtér)
- **Logisztikai** szolgáltatások fejlesztése
- **Környezetbarát közlekedés** bevezetése
- A régióközpont **elővárosi közlekedés** feltételeinek megteremtése, a várostestbe beékelődő barnamezős területek feltárása
- **„Vállalkozó Egyetem”**, az egyetemi oktatás modernizálása, vállalkozói ismeretek oktatása, hiányzó szakok beindítása: műszaki, idegenforgalmi képzések megszervezése
- **„Intelligens” egyetem** feltételeinek megteremtése (informatikai fejlesztések szolgáltatások, többfunkciós terek, stb.)
- **Pénzügyi szolgáltatások** fejlesztése (kockázati tőke társaságok kialakítása, pénzügyi szolgáltatók közötti együttműködés erősítése)
- **Konferencia turizmus** feltételeinek megteremtése

I.1.2. A régió belüli fejlődési pólusok

- „Fel nem tárt” területek elérhetőségének javítása a **gyorsforgalmi úthálózat** fejlesztésével
- Gyorsforgalmi úthálózat megközelítése a hálózati jelentőségű **összekötő utak** fejlesztésével (beleértve az elkerülő utakat)
- **Repülőterek** fejlesztése
- Nemzetközi elérhetőséget biztosító vasúti és vízi **közlekedési ágak infrastrukturális fejlesztése** (vasút korszerűsítés Duna, Tisza hajózhatóságának fejlesztése, kikötő építés és rekonstrukció)
- **Info-kommunikációs** hálózatok fejlesztése és a hálózatokhoz való hozzáférés lehetőségének javítása
- **E-közigazgatás és az információs társadalom** feltételeinek megteremtése
- **Felső-, közép-, és alapfokú képzőintézmények fejlesztése** (informatikai, infrastrukturális), a **képzési rendszerek** összehangolása a gazdasági szereplők igényeinek megfelelően
- **Műszaki felsőoktatás** együttműködési hálózatban történő beindítása
- **Logisztikai** szolgáltatások fejlesztése (logisztikai hálózatok kialakítása)
- Üzleti **szolgáltató-hálózatok** letelepedésének ösztönzése

▪ Városközpontok rehabilitációja

I.1.3. Határmenti adottságok kihasználása

- Határmenti gazdasági, társadalmi, civil **kapcsolatok erősítése**
- Gazdasági, turisztikai, kereskedelmi, kulturális **együttműködési hálózatok** kiépítése, a meglévők erősítése
- Határon átnyúló **környezetvédelmi és árvízvédelmi** intézkedések
- A határok elérhetőségét javító **közlekedési infrastruktúra** fejlesztése
- Határon átnyúló és határmenti **infrastrukturális** fejlesztések
- Határmenti üzleti infrastruktúra és **közös üzleti szolgáltatások** fejlesztése
- **Info-kommunikációs** hálózatok fejlesztése és a hálózatokhoz való hozzáférés lehetőségének javítása
- **Logisztikai szolgáltatások** fejlesztése (logisztikai hálózatok kialakítása)
- Határon átnyúló **kutatási, oktatási, innovációs tevékenység** erősítése
- **Bel- és igazságügyi együttműködés**, határőrizet, szervezett bűnözés elleni harc

I. 2. Bio-és egészségipari kutatások alkalmazása

- **Tudományos-parkok** kialakítása
- **Bio és egészségipari világcégek** egységeinek letelepítése
- **Technológia transzfer** elősegítése, különös tekintettel a régióban jelenleg működő vállalkozások megmaradására, munkahelyeik megőrzésére
- Műszaki **felsőoktatási képzések megerősítése**, tekintettel a modern üzleti ismeretekre is
- Bio és egészségipari **humán erőforrás fejlesztés** (bio-, egészségmérnök, technológus)
- Modern **üzleti és menedzselési ismeretek** széles körű oktatása a kutatók, fejlesztők körében, valamint a fejlődési potenciállal rendelkező kis- és középvállalkozások körében
- **Orvosi biotechnológiai, ipari környezetvédelmi, agro-biotechnológiai kutatások** feltételeinek megteremtése
- A felsőoktatás, a kutatóbázisok és a gazdasági szereplők **együttműködésének erősítése különösen az agrár, a biológiai és az egészségipari kutatások terén.**
- **Kutatói** bázis erősítése
- A kutatásokat segítő **informatikai hálózatok** fejlesztése
- Bio és egészségipari kutatásokat támogató **alap létrehozása**

I. 3. Gazdasági szerkezetváltás

I. 3.1. Gépipari tevékenységek erősítése

- **Beruházások** ösztönzése
- **Befektetőket** kereső tevékenység beindítása
- **Beszállítói hálózatok** erősítése
- Gazdaság-szervező **klaszterek** kialakítása
- Helyi adottságokra épülő **innováció befogadását** lehetővé tevő gazdaságfejlesztés, **vállalkozói képesség-fejlesztés**

I. 3. 2. Élelmiszeripar versenyelőnyei megerősítése

- **Befektetőket** kereső tevékenység beindítása
- Agrárgazdaságot bemutató kommunikáció, **marketing** tevékenység ösztönzése (pl. kiállításokon megjelenés)
- Az **egészséges élelmiszer** előállítás biztosításának támogatása (öko termékek előállítása, ezek garantálása, védjegy megszerzés, marketing)
- Élelmiszer előállítás **minőségellenőrzési-lánc** kialakítása (földtől az asztalig)
- Hagyományos különleges termékek körének, valamint a földrajzi árujelzett élelmiszerek körének („oltalom alatt álló eredet megjelölés” (OEM) ill. az „oltalom alatt álló földrajzi jelzés” (OFJ)) bővítéséhez szükséges **termékleírások elkészítése, új eljárások, technológiák** kifejlesztése.
- **Termelői tulajdonú, érdekeltségű feldolgozó üzemek** létrehozása, fejlesztése.

I. 3. 3. Agrárgazdaság szerkezeti átalakítása

- **Termelői és értékesítési hálózatok** kialakításának támogatása, a termelői tulajdonú elsődleges feldolgozó létesítmények létrehozásának támogatását.
- A **zöldségtermesztés** minőségének további fejlesztése, a már működő termelési együttműködések további erősítése
- **Agrárbeszállítói** programok indítása mezőgazdasági kisvállalkozások számára
- Piacfejlesztés, **piacszervező szolgáltatások** támogatása

- Öntözési lehetőségek javítása, **öntözési rendszerek** fejlesztése
- Bio termékek termelési feltételeinek megteremtése, biztosítása
- **Gyógy- és fűszernövények** termelésének ösztönzése, termékpályák kialakítása, termékfejlesztés az élelmiszeriparral, gyógyszeriparral összefogva, a gyógyélelmiszer, gyógyszer, gyógyhatású készítmények előállításának vonatkozásában.
- **Dísznövénytermesztés** technológia fejlesztése, post harvest technológia fejlesztése, logisztikai háttér fejlesztése. A kertkultúra színvonalának emelése, a szakképzés erősítése, a kertervezés, a kert- és tájépítéssel oktatásának fejlesztése.
- **Öko vetőmag** termeltetés beindításának elősegítése.
- **Biomassza** energetikai célú előállításához szükséges növénytermelés támogatása.
- A természetvédelemmel és turisztikával összhangban a **hagyományos külterjes állattartás** fejlesztése.
- **Környezetbarát termelési technológiák** alkalmazásának ösztönzése

I. 3. 4. Modern üzleti szolgáltatások és infokommunikációs háttérük kialakítása

- Kiszervezhető üzleti szolgáltatások **letelepedésének elősegítése** (call centers, call services stb.)
- A régióban az **üzleti szolgáltatások hálózatként** történő működésének elősegítése
- Az üzleti szolgáltatások **humán erőforrás** háttérének megerősítése, külön tekintettel az oktatási intézmények informatikai és idegen nyelvi képzéseire, valamint vállalkozási ismeretek oktatására
- **Innovációs szolgáltatások** ösztönzése (projektmenedzsment, spin-off cégek alapítása, pályázatírás)
- **Software-ipari inkubáció** infrastruktúrájának (inkubátorház) támogatása
- Tudományos célú felhasználásra **nagy számításgépi kapacitás** létrehozása

I. 3. 5. Anyagtechnológia és járműipar, valamint a kapcsolódó K+F megerősítése

- **Beszállítói** fejlesztések a **járműiparban**, főleg a magas hozzáadott értékű tevékenységek esetében
- **Ipari parkok specializálódásának** támogatása a járműipari cégek letelepedésének elősegítésére
- **Lézeres anyagmegmunkálás és optikai műszerek** fejlesztése
- Új típusú speciális **mikroszerkezetű anyagok** kifejlesztése és ipari alkalmazásának elősegítése

I. 4. Egészségipari szolgáltatások fejlesztése

- **Üzleti alapú gyógyászati szolgáltatások** fejlesztése (infrastruktúra, technika, stb.)
- Az üzleti célú infrastruktúra fejlesztések hasznosítása a régióban élők **egészségi állapotának javítása céljából**
- **Gyógyvizek** egészségi hatásának **kutatása**, az eredmények nemzetközi publikációja
- **Gyógyvizeink minősítése**, és ehhez kapcsolódó **marketing** tevékenység
- Gyógyfürdőkhoz kapcsolódó **gyógyászati, rehabilitációs és fitness központok** kialakítása, fejlesztése
- **Exkluzív** igényeket biztosító **szállásférőhelyek**, gyógyszállók kialakítása, ehhez kapcsolódóan „szociális szolgáltató régió” kialakítása
- Fürdők ill. **szolgáltatásaik** fejlesztése
- **Wellness** turizmus fejlesztése, **szabadidő központok** ill. a tömegsport céljait szolgáló létesítmények létrehozása, a meglévők felújítása, modernizálása
- **Aktív turizmushoz** kapcsolódó feltételrendszer fejlesztése (lovas-, kerékpáros-, víziturizmus, természetjárás, ökoturizmus, vidék-turizmus)
- Egészségturizmushoz kapcsolódó **képzések** (közép- és felsőfokú), beleértve a nyelvi, kommunikációs és szakmai képzéseket is
- Egészség-ipari szakemberek **képzésének** beindítása
- **Marketing** eszközök támogatása (nem elsősorban önálló területként, hanem az egyes fejlesztésekhez kapcsolódóan)

II. Elmaradott területek felzárkóztatás

II. 1. Élhető környezet kialakítása

- „Fel nem tárt” területek elérhetőségének javítása, a meglévő **úthálózat fejlesztése**
- **Ivóvízminőség javítása**, az EU-s normatívák elérése
- **Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztett** változatának megvalósítása
- **Homokhátság** ökológiai degradációjának, gazdasági és társadalmi eróziójának megállítása, fenntartható életlehetőségek biztosítása
- **Szennyvízelvezetés** megoldás valamennyi településen
- Korszerű **hulladékgazdálkodás** feltételeinek kiépítése, a **rekultiváció** előmozdítása
- **Környezetbarát energiák** hasznosítása, **környezetbarát közlekedés** bevezetése, **környezetbarát technológiák** alkalmazása
- **Barnamezős** területek rehabilitációja

- **Holtágak** rehabilitációja
- **Vizes élőhelyek** kiemelt védelme
- **Tájrehabilitáció**
- **Komplex térségi vízgazdálkodási programok**

II. 2. Gazdasági-társadalmi dinamizálás

- Megyei és helyi **közüntézmények, önkormányzati és közszolgáltatások** (egészségügyi, szociális, gyermek- és fogyatékos ellátó szakterületek) integrált, európai követelményeket kielégítő, **hálózatoss fejlesztése**
- **Kistermelői hálózatok** kialakítása
- **Termelői érdekeltségű** feldolgozóüzemek létrehozása
- **Gyógy- és fűszernövények termelése**
- **Termékfejlesztés** az élelmiszeriparral és a gyógyszeriparral összefogva
- Növénytermesztéshez és állattartáshoz kötött **kézműves szakmák** képzése

II. 3. Szociális helyzet javítása

- **Tanyasi területek szociális** problémáinak megoldása a halmozottan hátrányos helyzet enyhítése érdekében. Élhető tanyák. Tanyai **szolgáltató-központ** kialakítása, információs elszigeteltségének oldása (tanyagondnoki rendszer tovább bővítése, tanyagondnokok képzése)
- **Szociális intézmények** infrastrukturális fejlesztése, szolgáltatások színvonalának javítása
- **Rehabilitációs intézmények**, utógondozók kialakítása, a meglévők fejlesztése
- Mindenki számára hozzáférhető (**akadálymentes, érzékelhető és biztonságos**) környezet megteremtése
- **Halmozottan hátrányos** emberek részére komplex fejlesztési program beindítása
- **Szociális városrehabilitáció**
- **Komplex térségi szociális programok** indítása a halmozottan hátrányos helyzet oldása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében
- A vidéki és az aktív **turizmus** feltételeinek kialakítása
- **Regionális szakképzési hálózat** – munkaerőpiaccal adekvát szakképzés kialakítása
- **Egész életen át tartó tanulás** ösztönzése
- A **táv munka és távoktatás, rugalmas munkaidő** feltételeinek kialakítása: informatikai fejlesztések, képzések

II. 4. Egészséges életmód tudatosítása

- Az **egészséges és tudatos életmód** előnyeinek feltárása, módszereinek elterjesztése
- **Egészségterv** elkészítése és megvalósítása (A lakosság általános egészségi, mentális és pszichés állapotának javítása komplex egészségfejlesztő és –megőrző programokkal)
- Iskolai testnevelés és diáksport, sportrekreáció fejlesztése
- Az **egészséges életmód** előnyeinek feltárása marketing tevékenységgel, mentális egészségterv elkészítése
- **Egészségügyi infrastrukturális** fejlesztések

III. Fenntartható fejlődés, örökségvédelem

III.1. Regionális, helyi identitás erősítése

- **Tudásalapú policentrikus városhálózat** fejlesztése
- **Köz kulturális intézmények** infrastrukturális fejlesztése
- **Karakterisztikus jellegű** épített környezet megőrzése
- **Társadalmi részvétel növelése** (önkéntes tevékenység ösztönzése), civil szervezetek, szektorok és szakmák közötti együttműködések támogatása, fejlesztése
- Közoktatási intézmények fejlesztése (infrastruktúra, informatika)

III. 2. Természeti értékek védelme

- **Természeti értékek** védelme, fenntartható hasznosítása
- **Nemzeti parkok**, természetvédelmi területek fenntartható fejlesztése
- Folyók, holtágak, tavak **revitalizálása**
- Természeti értékek **turisztikai célú** hasznosítása a fenntartható fejlődés biztosításával

III. 3. Kulturális, épített értékek védelme

- **Történelmi városközpontok** rehabilitációja
- **Kastélyok, kúriák** állagmegóvása, hasznosítása
- **Kunhalmok** feltárása, fenntartható hasznosítása

- **Kulturális értékek** védelme, **népi hagyományok**, kultúra erősítése
- Kulturális és épített értékek **turisztikai célú** hasznosítása

III. 4. Megújuló energiák hasznosítása

- A régió belüli energia felhasználás szerkezetének javítása, a **megújuló energiák** (geotermikus, nap, biomassza) **energetikai és közlekedési célú hasznosítása**
- Mezőgazdasági termékek energetikai célú **feldolgozó rendszer** kiépítése, biogáz termelő és hasznosító telepek létrehozása
- Megújuló energiákra alapuló **fűtőkorszerűsítés** támogatása (intézményi, vállalkozói, lakossági)
- Gazdasági szereplők **együttműködésének**, **klaszterek** támogatása, know-how-transzfer, technológiafejlesztés
- **Mintaprojektek indítása**
- A megújuló energiák hasznosítását célzó specifikus közép- és felsőfokú **képzési** programok
- **Tudatosítás**, szemléletváltás

V. BÁCS–KISKUN MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK STRATÉGIAI IRÁNYAI ÉS JAVASOLT PRIORITÁSAI

A fentiekből, vagyis a megye rendkívül differenciált adottságaiból, fejlődési esélyeiből és annak számos korlátjából kiindulva Bács-Kiskun megye területfejlesztési koncepciójának **sokoldalúnak**, - de a főbb irányok szintjén - mégis kellően **aggregálnak**, **szintetizálnak** kell lennie. Tekintettel az erőteljes és sok tekintetben tartós folyamatokként még nem értékelhető, bizonytalan változásokra, a stratégiai irányok és prioritások csak a **legfontosabb működési területeket (szférákat)** tekintve rögzíthetik azokat a fejlesztési elképzeléseket, amelyek a környezetre, a gazdaságra, a műszaki és a humán infrastruktúrára, a társadalomra, valamint a településszerkezetre építő megyei területi fejlődést a mai ismereteink szerint az elvárható, kedvezőbb, harmonikus irányok felé segíthetik, terelhetik.

Alapvetően **három fejlesztési „forgatókönyv”** (scenario) adható ma meg, amely az országos területi politika és annak garantált finanszírozása függvényében a lehetőségeket részben a megye számára is kijelölheti:

- 1. polarizált fejlődés** – elsősorban Baja és Kecskemét kiemelt szerepének és a többi város súlyának további növekedésével, alig mérséklődő területi egyenlőtlenségekkel;
 - 2. közepesen koncentrált fejlesztés** - a tudásalapú ipar és az élelmiszergazdaság erősödésével, a növekedő közlekedési és együttműködési tengelyek szerepének felértékelődésével, de tovább hanyatló perifériákkal;
 - 3. dekoncentrált (kiegyenlített) fejlesztés** - egy feltételezett gyors gazdasági növekedés nyomán - erős nemzetközi integrációs irányok kibontakozásával, fokozott területi szolidaritás alapján jelentős kiegyenlítődéssel, általánosságban és sokoldalúan érvényesített fenntartható fejlődéssel.
- Jelentős **beavatkozások nélkül** az **első irány** valószínűsíthető, a prioritásokat és a fejlesztési célokat tekintve a **második változatot szükséges preferálni**, míg hosszabb távon a **harmadik lenne az ideális**. **Bács-Kiskun megye** - tradíciói, lehetőségei, adottságai alapján - a **harmadik fejlesztési irány megvalósítására törekszik**. Bács-Kiskun megye számára – az irányelvek szintjén - **öt fejlesztési prioritás** elfogadása ajánlható.

Első prioritás: A fenntartható vidékfejlesztés (környezeti-gazdasági-települési-társadalmi) feltételeinek megteremtése és gyakorlati alkalmazása

Mindhárom forgatókönyv szerint ez **alap-prioritásnak** vehető, olyannak, ami ma a modern területi fejlődés **alapkövetelménye**. A megyét illetően ez a prioritás az alábbiakat foglalja magába:

- az igen értékes **nemzeti parki, tájvédelmi, természetvédelmi területek és a helyi értékek szigorú védelmét**, ezek hatásterületén az agrártermelés és az idegenforgalom tájkímélő módszereinek, formáinak alkalmazását, támogatását;
- a **Homokhátság vízpótlásának** megoldását, a táji szempontból igen értékes területek **ökológiai és ökonómiai alapú fejlesztését**;
- további **erdősítéseket** a magasabb ökológiai értékek elérése érdekében, a környezeti állapot javítása céljából (főleg a Homokhátságon akáctelepítéssel)
- a megye komplex vidékfejlesztésre alkalmas további területeinek a **tájtermesztés és biogazdálkodás** felé való elmozdítását, a talaj- és vízvédelem fokozását;

- a települések megváltozott gazdasági körülményei között a **külterületek fokozott védelmét**, az alföldi tájrészleteknek a korábbi arculatukhoz hasonló rekonstrukcióját, a biodiverzitást biztosító **zöldfolyosó-rendszer kialakítását**.

Összefoglalva: a **tájhajlam** érvényesítését a területrendezési tervezés során, összekapcsolva mindezeket a megoldásokat a **falusi-tanyai-pusztai-vízi-kisvasúti és az ún. ökoturizmus fejlesztésével**, további **erdősítésekkel**, illetve a települések belterületének igényes fejlesztésével és csatornázásával. A korszerű **szennyvízkezelés és hulladékgazdálkodás** az e prioritáshoz tartozó feladatok kiindulópontját jelentik.

A koncepciókészítés előzetes egyeztetései során megállapítható volt, hogy az e prioritáshoz kapcsolódó fejlesztések sikere csak valamennyi érintett szereplő – környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, agrárszféra, erdészet, turizmus, településgazdálkodás, hulladékkezelés - együttes és konkrét területre, településekre szabott felismert, közös érdekei harmonizált tervei alapján remélhető. Egyik alágazat sem kerülhet kizárólagos helyzetbe, ugyanakkor valószínűsíthető, hogy komplex szemléletű közös fejlesztésekre ma még együtt nem alkalmasak.

Második prioritás: Komplex gazdaságfejlesztés alkalmazása, különös tekintettel a korszerű vertikumú mező- és élelmiszergazdaságra, valamint új, versenyképes, tudásalapú termelő és szolgáltató ágazatok befogadására

A megye komplex gazdaságfejlesztésének kereteit - a hazai és külföldi tőke irányába mutató kellő fogadóképesség esetén - a **kis- és közepes méretű vállalkozások kitüntetett támogatása** jelölheti ki. E prioritás tartalma a következő lehet:

- a megye gazdaságának **diverzifikálása**. A megye adottságai nyomán igen sokszínű, sokoldalú **ipari fejlesztési programok** is életképesek lehetnek (élelmiszeripar, kis nyersanyagigényű gépipar és/vagy alkatrészgyártás, faipar, bútóipar ún. beszállítói-árvállalkozói iparágak fejlesztése).
- a **mezőgazdaságot** illetően a profitorientált, extenzív és intenzív termelés mellett a szociális típusú, fenntartható, részben önellátó, biotermelés-centrikus, tájkímélő típusú vegyes állattartás és növénytermesztés is eredményes lehet, ha az magas színvonalú feldolgozással és más kiegészítő tevékenységekkel párosul (kézműipar, szolgáltatások), s a megélhetést is javítja;
- **gazdasági és vállalkozói övezetek** létesítése; • a megye komplex gazdaságfejlesztésének távlati lehetőségei a humán erőforrások jobb kihasználásával (átképzési és új képzési programokkal) és a hozzá adottságként meglévő kedvező méretezettségű településhálózatával nemcsak a termelő, hanem a termelést segítő-kiszolgáltató, a területi kooperációt fokozó, **szállítási-fuvarozási, raktározási, csomagolási, technológiai-transzfer, (nagy) kereskedelmi ágazatokban** is adottak;
- az elmaradott térségekben a szociális alapú gazdaságfejlesztés **munkahelyteremtő beruházásait több ágazat koordinációjával** ajánlatos biztosítani;
- fontos kiegészítő ágazata lehet a gazdaságfejlesztésnek **az idegenforgalom**;
- a megyei **területfejlesztés** elsősorban érdemi koordinációval, a szükséges infrastruktúra, a vállalkozói készség és -kultúra fejlesztésével **közvetlenül járulhat hozzá a gazdaságfejlesztéshez**, hiszen maga a gazdaságfejlesztés eredményessége annak szereplőin múlik.

A koncepciókészítés előzetes egyeztetései során a gazdaságfejlesztésben elsődlegesen érintett szervezetek (MVA, mindhárom gazdasági kamara) maximális kooperációs és kölcsönös együttműködési készségüket fejezték ki a területfejlesztési koncepció kialakítása és érdemi megvalósítása terén. A sokszereplős területfejlesztés igényeit figyelembe véve jövőbeli szerepüknek - mind az ágazatok érdekérvényesítését, mind a komplex szemléletű területi fejlesztések összehangolását tekintve - növekedni kellene. A piaci alapon működő és sajátos önmozgású gazdasági, illetve a tervezésben kitüntetett szerepű önkormányzati szféra ma még nem halad közös pályán. A partnerségük rendkívüli fontosságú.

Harmadik prioritás: A megye és városai tranzit szerepkörének fejlesztése, a periférikus helyzet felszámolása

A területi gazdasági-társadalmi kapcsolatok fejlesztésének elengedhetetlen feltétele, hogy a megye gazdaságának és társadalmának a fejlettebb **magyar és európai gazdasági övezetekkel való kooperációs lehetőségei** kibővíljenek. A megyét illetően ez a prioritás az alábbiakat foglalja magában:

- a megye valamennyi **fontos közútjának, vasútvonalának (különösen a Budapest – Kelebia vasúti fővonalnak) a sürgős fejlesztését**, a közös közúti-vasúti hidak használati problémáinak megszüntetését és a városok elkerülő útjainak kiépítését, de növekvő lehetőségek rejlenek a vízi közlekedésben is;
- a **bajai kikötő és logisztikai központ** fejlesztését, tekintettel azok térbeli kisugárzó, valamint gazdaságfejlesztő hatásaira is; • a **határátkelők átbocsátóképességnek fejlesztését**, áttételes (externált) hatásai kihasználását; szükség esetén új kishatár-átlépők megnyitását;

- a **kombinált szállítási formák** (közúti, vasúti, vízi, légi szállítás) tudatos fejlesztését a remélhetően erősödő balkáni gazdasági erőterek igényeinek kiszolgálásával;
- hosszabb távon a legmodernebb **kommunikációs-információs rendszerek** fő- és alközpontjainak kiépítését, ami motorja lehet mind a gazdaságnak, az üzleti életnek, mind a kül- és belkereskedelemnek, mind a ma még viszonylag elmaradott területek felzárkózásának, sőt a **modern területi marketingnek** és az idegenforgalomnak is.

A koncepciókészítés előzetes egyeztetései során a gazdasági szakértők általában támogatták a transzeurópai fejlesztési folyosók kialakítását, a szükséges hidak megépítését, ugyanakkor mások felhívták a figyelmet a nagy tranzitforgalom súlyos környezeti és társadalmi veszélyeire. A gazdaságfejlesztés sokoldalúsága biztosításának egyik előfeltétele ez a prioritás, ami komoly potenciális adottságokat jelenthet az idegenforgalom fejlesztésében is.

Negyedik prioritás: A sajátos történelmi-táji hagyományokból is következően, fürtszerűen összekapcsolódó kistérségfejlesztési programok alkalmazása

A Felső-Bácska, a Kiskunság, a Kalocsai Sárköz, a Duna-mente térsége és különleges (volt mező-) városaik, a sajátos nagyközségek, az elmúlt két évtizedben várossá lett települések, a karakteres nemzetiégi falvak olyan eltérő területi-táji-társadalmi adottságokkal rendelkeznek, amelynek lehetőségeit csak úgy lehet egy közös megyei koncepcióba összefogni, ha különbségeik, s a **területek eltérő igényei megjeleníthetők**, s akár normatívan támogatottak. (A későbbiekben a kistérségekről még részletesebben is szólunk.)

Általánosan tekintve e prioritás az alábbiakat foglalja magában:

- a város-város, város-falu, falu-falu **kapcsolatok javítását**, az elérhetőség fejlesztését, **professzionális területfejlesztő-menedzser irodák létrehozását**, információs rendszereik kiépítését és összekapcsolását;
- az **alapellátás és infrastruktúra** tényezőinek területi **szintre hozását, kiegyenlítését**, különös tekintettel az intézményrendszer továbbfejlesztésére és a leszakadó települések, térségek felé kinyilvánított és érvényesített **szolidaritásra**;
- a kistérségi **területfejlesztési koncepciók és programok megyei összehangolása** csak úgy képzelhető el, ha a térségek sajátos adottságaiból megfogalmazott eltérő helyi prioritások megyei szinten nem “oltják ki” egymást, területi és tartalmi összekapcsolódásuk viszonylag tágan értelmezett, ha a konszenzussal elfogadott közös megyei és térségi koncepciókban megtalálják saját helyüket, érdekeik szakmai és politikai érvényesítésére képesek.

E prioritás vitája során felmerült a megye különböző területi szervezeteinek külön-külön létrehozott kistérségi irodáinak, információs egységeinek közös működtetése. A területfejlesztés és tervezés folyamatának legalább kistérségi szinten való professzionizálása alapkövetelmény. A kistérségekben, a falvak és a városaik közösen létrehozott tervező, fejlesztő, menedzser irodáiban - a fenti “irodakezdeményekkel” közösen - kell biztosítani e prioritás megvalósíthatóságát.

Ötödik prioritás: A megyei, térségi, helyi identitás fejlesztése, professzionális területfejlesztési együttműködési és intézményrendszer kiépítése a területi - gazdasági - társadalmi kohézió erősítésével

A megye területfejlesztése, koncepciójának megvalósíthatósága feltehetően akkor lehet sikeres,

- ha benne a résztvevő szereplők és szervezeteik, intézményeik **a saját szakterületükön is sikeresek**,
- ha **megértik egymást**,
- ha az ágazatok, a tervező-kutató-fejlesztő szakemberek és a helyi politika prominensei, a humán szféra és civil szervezetek képviselői képesek rövid és hosszú távú **közös megyei és térségi célok meghatározására, összefogásra**,
- ha fejlesztési elképzeléseiket a társadalmi igényekhez igazítva, **demokratikusan egyeztetik**,
- ha pontosan tudják, hogy az éles piaci versenyben **mennyiben partnerei és mennyiben konkurensei egymásnak**.

Ezért a **területi identitás és a települések, térségek közötti összetartó kohézió erősítése, a modern területfejlesztés európai gyakorlatához igazodó megyearculat (imázs) megteremtés és a megye-marketing** is alapkövetelmény.

E prioritás az alábbiakat foglalja magában:

- a megyei területi-társadalmi-politikai **kohézió erősítését** a helyi önkormányzatok és a kistérségi szervezetek illetve a megye között;
- a területfejlesztés megyei és helyi szereplői közötti **partneri viszony** kiépítése, az alulról építkező és térségi-megyei szinteken összekapcsolható, a koncepcióban lefektetett komplex területfejlesztési elvek érvényesítése;

- az identitást is erősítő **új oktatási (NAT), képzési – tanácsadási lehetőségek és a lokális kommunikáció fejlesztése**, különös tekintettel a megye fejlett, ám területileg erősen koncentrált középiskola-hálózatára;
- a **nemzetiségi és a kulturális javak megőrzése**, bővítése, az ezekből adódó határon túli együttműködési lehetőségek kiszélesítése;
- a természeti és kulturális értékekhez egyaránt kötődő **idegenforgalom fejlesztése**.

A koncepció előkészítő vitái során a megye vezető értelmisége rendkívül fontosnak tartotta a tehetség gondozást, a szakemberek idevonzását és itt-tartását, a legkülönbözőbb szakterületeknek az egymásrautaltságukban is megnyilvánuló folyamatos párbeszédét, a konstruktivitást, a társadalmi nyilvánosság formáinak és szervezeteinek fejlesztését, a helyi, térségi és megyei összefogás szükségességét, a humán szféra és a gazdaság vezetőinek intenzív párbeszédét, a fejlesztések szellemiségét és fokozatosságát.

KECSKEMÉT ÉS TÉRSÉGE TERÜLETFEJLESZTÉSI TERV – STRATÉGIAI PROGRAM

2. A területfejlesztési koncepció céljai, a kapcsolódó részcélok rendszere

2.1. Stratégiai célok

1. A gazdaság versenyképessége és a foglalkoztatottság növekedjen.
2. Optimálisan hasznosuljanak azok a térségben meglévő potenciális természeti-táji és földrajzi adottságok, melyekkel rendelkezünk.
3. A lakosság életminősége javuljon és csökkenjenek a térségi központokban és a kistélepléseken élők életminőségében mutatkozó különbségek.

2.2. Általános célok

1. Infrastruktúra és közlekedésfejlesztés
2. Gazdasági versenyképesség fejlesztése
3. Társadalom és humán erőforrás fejlesztés
4. Multifunkciós agrárgazdaság kialakítása és vidékfejlesztés
5. Környezetminőség javítása

2.3. Speciális célok

1. Infrastruktúra és közlekedésfejlesztés:
 - Közlekedés feltételeinek javítása
 - Térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése
 - Üzleti infrastrukturális feltételek javítása
 - Közműhálózatok fejlesztése
 - Lakásgazdálkodás
2. Gazdasági versenyképesség fejlesztése:
 - Versenyképes kis- és középvállalkozások fejlesztése
 - Működő tőke vonzása
 - Logisztikai szolgáltatások fejlesztése
 - E-gazdaság és információs társadalom fejlesztése
 - Turizmusfejlesztés
3. Társadalom és humán erőforrás fejlesztés:
 - Foglalkoztatási helyzet javítása
 - Oktatás, képzés fejlesztése
 - Tudományos kutatás és kísérleti fejlesztés
 - Civilek kezdeményezések, ifjúsági programok
 - Kulturális és sportcélú fejlesztések
 - Egészségügy, szociális ellátás javítása
 - Partnerségi kapcsolatok, identitástudat, kistérségi kommunikáció és marketing fejlesztése

4. Multifunkciós agrárgazdaság kialakítása és vidékfejlesztés:

- Innovatív agrárgazdaság megvalósítása, a gazdaságok szerkezetváltásának elősegítése, új növénykultúrák meghonosítása
- Kertészeti ágazat fenntartható fejlesztése
- A gabona- és a szántóföldi növénytermesztés technológiájának korszerűsítése
- Az állattenyésztés komplex fejlesztése
- Mezőgazdasági termékek feldolgozása és az élelmiszeripar, valamint értékesítés fejlesztése
- Erdőgazdálkodás
- Alternatív jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
- A termelői szerveződések támogatása, agrárlogisztika fejlesztése
- Falvak fejlesztése
- Kültérületek fejlesztése

5. Környezetminőség javítása:

- Települési környezet fejlesztése
- Települési közszolgáltatások biztosítása
- Természetvédelem
- Rekultiváció
- Hulladék gazdálkodás javítása
- Energiagazdálkodási fejlesztések

KECSKEMÉT ÉS TÉRSÉGE AGRÁRSTRUKTÚRA ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI STRATÉGIAI PROGRAM PRIORITÁSAI ÉS PROGRAMJAI

1. Prioritás: A modern, integrált vidékfejlesztés kritériumainak megfelelő agrárstruktúra-váltás megvalósítása

1.1. Szántóföldi zöldségtermesztés fenntartható fejlesztése, vertikumépítés

1.2. A szőlőtermesztés - borkészítés technológiájának korszerűsítése, az eredetvédelem, a piaci pozíciók erősítése

1.2.1. A környezetkímélő szőlőtermesztési technológia elemeinek bevezetése, a monitoring rendszer kiépítése

1.2.2. A homoki szőlőtermesztés, borkészítés technológiai korszerűsítése, a "mindennapok bora" piaci pozíciójának erősítése

1.2.3. Az Izsáki sárfehér - mint "Hungarikum" - védett eredetű terméké nyilvánítása, termesztési, borászati és pezsgőkészítési technológia fejlesztése

1.3. Térségi zöldség- gyümölcsstermelési fejlesztés új termelői érdekeltségű szervezetek (TÉSz) létrehozásával

1.4. A "Kecskeméti Barack (pálinka)" védett eredetű termék technológiájának kidolgozása és működtetése

1.5. Kertészeti ágazat fenntartható fejlesztése

1.5.1. A spárgatermesztés technológiájának fejlesztése, a piacra jutás támogatása

1.5.2. A gombatermesztés kistérségi integrációja

1.5.3. A fóliás, tápoldatos termesztés elterjesztése a családi gazdaságokban

1.5.4. A szárazvirág-termesztés elterjesztése

1.5.5. Fűszer- és gyógynövény termesztés elterjesztése

1.6. Kistérségi gabonavertikum és takarmánygyártás fejlesztése

1.7. Az extenzív és ökológiai gazdálkodás fejlesztése és integrációjának megszervezése a kistérségben

1.8. Az állattenyésztés komplex fejlesztése, a minőség javítása, az értékesítés feltételeinek javítása

1.8.1. Állattartó telepek műszaki - technológiai fejlesztése

1.8.2. A kiscsajdások termelésének minőségjavítását elősegítő fejlesztések

1.8.3. Az extenzív állattartás fejlesztése

1.8.4. A haltermelés, halfeldolgozás fejlesztése

1.8.5. Kecskenyésztés teljes vertikumának kiépítése

1.8.6. A tojáscélú baromfitartás komplex fejlesztése és az értékesítés minőségi feltételeinek javítása

- 1.8.7. Vadgazdálkodási program, apró és nagyvad tenyésztése
- 1.8.8. Lótenyésztés
- 1.8.9. A méhészet, a méztermelés- és értékesítés minőségi feltételének javítása
- 1.9. A feldolgozóipar területén működő kis- és középvállalkozások versenyképességének megőrzése, növelése
- 1.10. Hagyományok őrzése, falusi turizmus és népi kismesterségek
- 1.11. Az alternatív jövedelemszerzési lehetőségek feltárása, széleskörű megismertetése és elterjesztése
- 1.12. Komplex turizmusfejlesztési program

2. Prioritás: A környezet-, természet- és vízvédelem szigorú feltételrendszerének eleget tevő területhasznosítás és infrastruktúra fejlesztés

- 2.1. Az Alpár - Bokrosi hullámtéri öblözet ökológiai és ökonómiai hasznosítása
- 2.2. Érzékeny Természeti Területek zónarendszere Kecskemét kistérségében
- 2.3. Erdőtelepítés, fásítás
- 2.4. Közép-homokhátság vízgyűjtője vízgazdálkodásának fejlesztése
- 2.5. A Kistérség nem hasznosított öntözőfűrtjeinek újraindítása
- 2.6. A termálvíz komplex hasznosítási lehetőségei
- 2.7. Kecskemét és kistérsége levegőminőségét ellenőrző konténeres, folyamatos üzemű, monitor rendszerű mérőállomás létrehozása és üzemeltetése
- 2.8. A térség szennyvíz-hálózatának fejlesztése
 - 2.8.1. Kecskemét és kistérsége szennyvízcsatornázásának fejlesztése
 - 2.8.2. A Tiszai-kistérség szennyvízcsatorna rendszerének kiépítése
 - 2.8.3. Lajosmizse és térsége szennyvízcsatorna rendszerének kiépítése és fejlesztése
 - 2.8.4. Korszerű közműpótló berendezések telepítése alternatív szennyvízkezelés megoldásaként, különös tekintettel a tanyás térségekre
- 2.9. Regionális komposztáló építése a kecskeméti szennyvíztisztító telepen, a szennyvíziszap és a szilárd hulladékban lévő szervesanyag együttes komposztálása utáni, mezőgazdaságban történő hasznosítása érdekében
- 2.10. A szilárd hulladék gyűjtésének, elhelyezésének, kezelésének teljes körű megoldása, az újrahasonosítási lehetőségek feltárása és bevezetése; a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése; az elhullott állatok szakszerű elhelyezése térségi dögkutakban
- 2.11. A településeket összekötő úthálózat karbantartása, korszerűsítése, bővítése
 - 2.11.1. Településeket összekötő utak építése
 - 2.11.2. A külterületi összekötő- és bekötőutak fejlesztése és karbantartása
- 2.12. Településrendezési tervek összehangolt karbantartása
- 2.13. Megújuló energiaforrások hasznosításának elterjesztése

3. Prioritás: A humán erőforrások innovatív és adaptív képességének összehangolt fejlesztése

- 3.1. A térség munkaerő-piaci igényeire épülő szakképzési rendszer kialakítása
- 3.2. Tranzitfoglalkoztatási programok
- 3.3. A nyelvismeret terjesztése, különös tekintettel a külföldi vendégeket kiszolgálókra a vendéglátásban, a szálláshelyeken, a szolgáltatóhelyeken
- 3.4. Kistérségi oktató-bázis kialakítása
- 3.5. Kistérségi Vállalkozói Napok
- 3.6. Ismerjük meg az Európai Uniót – a térség felkészítése a csatlakozásra
- 3.7. Agrárinformációs szolgáltatói hálózat kialakítása
- 3.8. Bemutató gazdaságok - mintagazdaságok - kialakítása
- 3.9. Térségi munkaerő-piaci információs rendszer kialakítása
- 3.10. Multimédia oktató-fejlesztő, valamint információs központ létrehozása
- 3.11. Civil tanácsadói hálózat létrehozása és kiépítése
- 3.12. Egészségfejlesztő mozgalom
- 3.13. A munkanélküliség csökkentése, a munkanélküliek elhelyezkedése érdekében különböző programok összehangolt alkalmazása és kiterjesztése
- 3.14. Kecskemét és térsége szociális programja

4. Prioritás: A településközi önkormányzati, intézmény-ellátási, gazdasági és társadalmi szereplők összefogásával a kapcsolatok térségfejlesztő partneri hálózattá szervezése, fejlesztése

- 4.1. EU-konform szövetkezők elősegítése

- 4.2. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása érdekében a helyi közösség-szerveződés elősegítése, támogatása
- 4.3. Kistérségi közösségfejlesztési program
- 4.4. Civil szervezetek támogatása, regionális szerveződésük elősegítése
- 4.5. A vidékfejlesztési projektek előkészítését és megvalósítását támogató szolgáltatások kiépítése
- 4.6. A kecskeméti "tudás-térség"
 - 4.6.1. Kecskemét és kistérsége, mint (INFO) térség (mintaterület Ágasegyházán)
- 4.7. A térségből szervezett testvér-települési, városi, térségi, vállalkozói és civil kapcsolatok közös sikereinek és eredményeinek kihasználása, propagálása
- 4.8. A térségi szereplők közös marketingtevékenysége

KECSKEMÉT ÉS KISTÉRSÉGE TURIZMUSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS PROGRAMJA /KIVONAT/ KONCEPCIÓ

(Turisztikai vonzerők, termékek bővítése, célterületté válás erősítése.)

A turizmusfejlesztés szorosan kapcsolódik a megyei koncepcióhoz és az MT RT. által kidolgozott prioritás rendszerhez. Egyúttal szerves része kíván lenni az egységes kistérségi és megyei kínálatnak.

A/ Helyzetleírás

- a) A Kecskeméti kistérség ma még az alföldi régió kihasználatlan turisztikai kincse. Kecskemét és térsége a főleg Budapest felé és Budapestről, a Balatonról, valamint a hegyvidékekről érkező vendégkör részére fontos. Ma, amikor több ok miatt változóban van a turizmus értékrendje (természet közeli, a családi és belföldi turizmus számára), árban és emberközelségben is kedvező a térség, és ez által is felértékelődik.
- b) A fejlesztés eddigi kis volumene összefüggésben van a régióba érkező külső tőke kis mennyiségével. A szükséges fejlesztések kizárólag helyi forrásokra támaszkodva nem valósíthatók meg. A turisztikai termékfejlesztéssel és a hozzá szükséges hátterek (infrastruktúra, marketing, PR, szervezetek működése, stb.) biztosításával elősegíthetjük, hogy külső források érkezzenek a kistérségbe.
- c) A természeti szépségek és a megyei kínálat bővítésének lehetősége csak akkor használható ki a térségbe érkező turisták számának növelésére és költési mutatójának javítására, ha helyben rendelkezésre állnak a turisták fogadásának feltételei. Ez a feltételrendszer ma még hiányos (szolgáltatások száma és színvonala, a szervezett falusi vendéglátás - kivéve a fejlődő tanyaközpontokat - hiánya a több napra szóló változatos program lehetőségek hiánya, stb.).

B/ Szükségletek

A helyzetleírás alapján a legfontosabb szükségletek a következők:

- A turizmusfejlesztés, szervezés és marketing tevékenységek szervezeti és szakmai hátterének megteremtése.
- A térség egységes turisztikai információs rendszerének kialakítása és működtetése.
- A térség turisztikai arculatának kialakítása, az új turisztikai termékek kialakítása és a meglévők felújítása.
- A térségben lévő lehetőségek tudatosítása a befektetők, beruházók körében bel- és külföldön egyaránt.
- Az új turisztikai vagy ahhoz kapcsolódó befektetési és fejlesztési lehetőségek minél nagyobb mélységű előkészítése.
- A finanszírozási hátterek javítása.

SWOT analízis:

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> – Kiskunsági Nemzeti Park védett területei, közelsége, természeti értékek (növény és állatvilág) – Kulturális örökségek, vonzerők – Kecskemét város ismertsége, adottságai – Többoldalú kapcsolatok más térségekkel, országokkal (pl. testvérvárosi) – Városok elfogadható infrastruktúrája 	<ul style="list-style-type: none"> – Természetvédelem hiányosságai – Kiszolgáló létesítmények elavultsága – Ingadozó, kiszámíthatatlan turistaforgalom – Meglévő infrastruktúra rossz állapota – Információs táblák, anyagok hiányosságai – Idegenforgalmi programok nem megfelelő reklámozása, programhiányos időszakok – Tőkehiány, pályázatok nem ismerete, magas önerősze
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> – Turisztikai infrastruktúra fejlesztése – Idegenforgalmi tanyák felújítása – Ökoturizmus nyújtotta lehetőségek szervezett kihasználása – Gyógyvízfeltárások – Kulturális turizmus erősítése – Tourinform irodák több településen – Falusi, tanyasi turizmus fellendítése vidéken – Rendezvény-, konferenciaturizmus fellendülése a városokban – Információs rendszerek erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> – Természetvédelmi területek fokozottabb használatából adódó pusztulása – Megnövekedett turistaforgalomból adódó zaj és környezetszennyezési problémák – Turizmusban résztvevő vállalkozók érdekellentéte – Fejlesztések magas költsége, tőkehiány – Fejlesztésekhez szükséges források előteremtésének nehézségei – Információs rendszerek, szolgáltatások hiányosságainak fennmaradása

C/ Feladatok

A szükségletek alapján több konkrét cél került megfogalmazásra:

- Kistérségi turisztikai fejlesztő, valamint információs szervezet létrehozása
- Egységes PR és marketing stratégia kidolgozása
- Egységes információs rendszer kidolgozása
- Turisztikai termékcsomagok kidolgozása
- Professzionális befektetést ösztönző tevékenység kialakítása

D/ Várható eredmények

A program sikeres megvalósítása esetén közvetve és közvetlenül egyaránt pozitívan hat a térség gazdaságára is. A legfontosabb várható eredmények, pozitív hatások az alábbiakban foglalhatók össze:

- Kialakul a kistérség egyedi turisztikai arculata.
- Növekszik a kistérség turisztikai, gazdasági lehetőségeinek ismeretsége.
- Növekszik a turisták informálásának és hatékony, gyors kiszolgálásának feltételrendszere.
- Létrejönnek a térség vonzó turisztikai termékei, termékcsomagjai.
- Növekszik a térségbe érkező külső befektetők száma.
- Javul a turisták minőségi ellátása.
- Növekszik a térségbe érkező turisták száma és költési mutatója.
- Nő a munkalehetőségek és munkahelyek száma.

A program folytatása 2003. után is természetszerűen szükséges. A munkát a kistérségi turizmusfejlesztési szervezet végzi, mely addigra önfinanszírozóvá válhat. A turisztikai programok fejlesztése, a marketing tevékenység és a szervezés folyamatos.

E/ Program prioritások

Prioritási kategória	Az alprogram neve:
I.	<ul style="list-style-type: none"> – Turisztikai termékfejlesztés több terméktípusban és menedzselésük. – Térségi turisztikai marketing és értékesítő rendszer kidolgozása és létrehozása – Egységes turisztikai információs rendszer kidolgozása és beindítása

II.	<ul style="list-style-type: none"> – A szomszéd kistérségekkel és Bács-Kiskun megye turizmusfejlesztési programjaival való folyamatos összehangolás <p><u>Fejlesztendő terméktípusok:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Incentive turizmus – Öko- és falusi - tanyasi turizmus – Lovas turizmus – Kerékpáros turizmus – Gyermekek- és ifjúsági turizmus – Egészségturizmus <p><u>Speciális érdeklődések:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vadászturizmus – Műemlékturizmus – Borturizmus – Gasztronómiai turizmus – Kulturális turizmus – Vízitourizmus
III.	<p><u>Egyéb turisztikai termékek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vallásturizmus – Kombinált programok

Kecskemét Megyei Jogú Város és kistérsége turizmusának koordinálásában a következő öt évben elérendő célok:

- A turizmusból származó bevételeinek növelése, a turizmus területre történő befektetések, munkahelyek létrehozásának ösztönzése a feltételek biztosításával
- A kistérség és a város örökölt kiváló adottságainak megőrzése, az Önkormányzatok, a civil szféra, a kamarák, a turizmus szakma vállalkozásainak, szakembereinek és a települések minden tenni akaró polgárának bevonásával a vonzerők gyarapítása
- A minőségi turizmus arányának növelése: A turisták tartózkodási idejének meghosszabbítása olyan turisztikai területek fejlesztésének ösztönzésével, mint pl. egészségturizmus, ifjúsági és oktatási turizmus, üzleti turizmus (konferencia- kongresszus-szervezés)
- A Magyar Turizmus Rt-vel, és a Dél-Alföldi Regionális Marketing Igazgatósággal együttműködve résztvenni azok programjaiban, biztosítva ezzel a térség turisztikai adottságainak maximális kiaknázását
- A Kecskemét és Kistérsége Területfejlesztési Önkormányzati Társuláson és az Aranyhomok Kistérségfejlesztési Egyesületen belül létrehozott szervezeti egység, a turisztikai munkacsoport - a gazdasági területet felügyelő felelős ill. polgármester helyettes irányításával – a következő turisztikai feladatokat koordinálja a következő években:
 - koordinálja a turizmust tervező, szervező, tevékenységet, illetve közreműködik annak végrehajtásában,
 - megalkotja (az országos tervekhez kapcsolódóan) a turizmusmarketing koncepcióját és részt vesz a kivitelezésben,
 - a tervek megvalósítása érdekében javaslatokat dolgoz ki a pénzügyi feltételek biztosítására, gazdaságossági, megtérülési számításokat végez, illetve végeztet, figyeli a pályázati kiírásokat a minél több elnyerhető nem önkormányzati forrás helyi fejlesztésekbe történő bevonása érdekében,
 - koordinációs tevékenységet végez a turizmushoz kapcsolódó területek szervezetei, intézményei, vállalkozásai irányában,
 - képviseli a kistérség turizmusát a hazai és nemzetközi szakmai szervezetekkel történő együttműködés során, a hazai és nemzetközi turisztikai szakkonferenciákon, kiállításokon,
 - a kistérség képviseletében koordinálja a turizmus területén az együttműködést az országos, megyei, régióbéli önkormányzatokkal.

A térség jellemző és fejlesztendő turisztikai termékei

Kecskemét és kistérsége erősségét és egyediségét elsősorban a természeti vonzerők (növény- és állatvilág), a táj jellegzetességeinek megfelelően kialakult gazdálkodási formák, valamint a történelmi és kulturális emlékekből merítő építészet és népi hagyományok jelentik, melyekkel rendezvények, hagyományokat felelevenítő vagy hagyományteremtő események keretében ismerkedhetnek meg a turisták.

Az alábbiakban összefoglaljuk azokat a turisztikai termékeket, amelyek megfelelnek a fenti célnak, és a hozzájuk rendelt reális fejlesztési elképzelések megvalósításával előállíthatók, beindíthatók.

1. Üzleti utazások

- 1.1. Hagyományos üzleti utazások
- 1.2. Vásárok, kiállítások
- 1.3. Kongresszusok, konferenciák, vándorgyűlések, szemináriumok
- 1.4. Incentive utazások

2. Szabadidős turizmus

- 2.1. Egészségturizmus
- 2.2. Falusi-tanyasi turizmus
- 2.3. Ökoturizmus
- 2.4. Körutazások
- 2.5. Kirándulások, várostúrák
- 2.6. Sportturizmus
- 2.7. Lovasturizmus
- 2.8. Kulturális turizmus
- 2.9. Gasztronómiai és borturizmus
- 2.10. Egészségturizmus

A turizmus célterületei a kistérségben

CÉLTERÜLETEK

Üzleti turizmus	
Kongresszus-, konferenciaturizmus	belföld: főként nagyvárosokban élő értelmiségiek, orvosok, mérnökök külföld: Nyugat-Európai és Egyesült-Államokbeli kutatók, mérnökök
Incentive turizmus	belföld: főként nagyvárosokban élő értelmiségiek, orvosok, mérnökök külföld: Nyugat-Európai és Egyesült-Államokbeli kutatók, mérnökök
Szabadidős turizmus	
Falusi, tanyasi turizmus	belföld: természetbarátok, családok, nyugdíjasok külföld: családok, középkorúak, nyugdíjasok leginkább Németországból, Svájcból, Hollandiából
Ökoturizmus	belföld: városokban élő természetbarátok, környezetvédők (egyesületeken keresztül) -hegyvidéken élők -gyerekes családok külföld: hegyvidékek (Ausztria, Svájc, Szlovákia, Skandinávia, stb.)
Ifjúsági turizmus	belföld: városi, hegyvidéki iskolák, sérült gyerekek rehabilitációs intézetei (az intézeteket látogató, fennmaradó alapítványokon keresztül) Környezetvédelmi, erdészeti, ökológiai szakiskolák, főiskolák, egyetemek diákjai külföld: a határainkon túl élő magyar fiatalok, hegyvidéki testvértelepülések diákjai
Lovasturizmus	belföld: városi iskolák, ahol nincs lehetőség a lovaglás oktatására, amatőr lovasok (városkörnyéki lovasiskolákon keresztül) külföld: amatőr és profi lovasok (versenyzők) lovasiskolákon, egyesületeken keresztül elsősorban Ausztriában, Olaszországban, Németországban és Hollandiában. Kiránduló vendégek Budapestről és a Balatonról (szállodákon keresztül)
Kerékpáros turizmus	belföld: városi iskolák, nagyvárosi családok külföld: családok, fiatal, aktív turisták elsősorban Ausztriából, Németországból és Hollandiából
Vízparti turizmus	belföld: családok, diákcsoportok, városiak, víztől távolabb élők külföld: komplex szórakozást és pihenést kedvelők
Egészségturizmus	belföld: családok, nyugdíjasok (szakorvosokon, klubokon keresztül) veszélyeztetett csoportok: menedzserek, súlyfelesleggel küszködők külföld: nyugdíjasok, elsősorban Ausztriából, Olaszországból, Németországból külföldre települt magyar nyugdíjasok

MARKETING

A marketing elsődleges célja biztosítani, hogy a kistérség vonzerői és ezekből kifejlesztett turisztikai termékei piacra találjanak. A térség esetében különösen fontos, hogy a kínálatnak megfelelő érdeklődési körű, ugyanakkor viszonylag korlátozott nagyságú piacok legyenek a marketing célpontjai. Az érzékeny, védett természeti környezet, a helyi lakosok kultúrája, hagyományai, életformája jelenti a kistérség legfőbb vonzerejét, amire a szolid turizmustól eltérő formái káros hatással lennének, károsítva magát a vonzerőt.

A TOURINFORM irodák működése nem képzelhető el hatékony, naprakész információkat szolgáltató kistérségi információs iroda nélkül. Az információs iroda alapvető feladatai:

1. Információgyűjtés
2. Információnyújtás
3. Kapcsolattartás

OPERATÍV TENNIVALÓK

A programozók külön is felhívják a figyelmet az alábbi sürgős, illetve azonnali tennivalókra:

1. A turizmusfejlesztési program ismertetése, közzététele és a helyi társadalom szereplőivel történő elfogadtatása, civil szervezetek bevonása.
2. A fejlesztési program finanszírozási javaslatának elkészítése és elfogadása, decentralizált pénzalap létesítése,
3. A fejlesztési program szervezési és szervezeti feltételeinek megteremtése: szakmailag felkészített, cselekvőképes szervezetek alakítása.
4. Kistérségi - sokcélú - információs és visszajelző rendszer kiépítése és működtetése, kiemelten a turisztikai célú településközi és térségeközi együttműködést segítő rendszerekre.
5. Helyi és térségi tájékoztatási-képzési és PR programok szervezése, tanfolyamok és tréningek indítása, széleskörű tapasztalatcsere kibontakoztatása.
6. A turizmusfejlesztési koncepcióban, illetve programban foglaltak megvalósítását lehetővé tévő tervek, projektek, megvalósíthatósági tanulmányok, pályázatok, tenderek, stb. készítése vagy készíttetése, a fejlesztési pénzforrások évről évre történő bővítése, kihasználása a térség, illetve egyes települések kedvezményezettségében.
7. A turisztikai fejlesztési célokat szolgáló befektetési program, vagyon- és befektetési katalógus és térségi marketing kiadvány készítése.
8. Helyi és térségi fejlesztő, felújító társulások, társaságok, szervezetek létrehozásának kezdeményezése a kapolcsi és más hazai, külföldi példák átvételével.
9. A természetes és épített környezet védelme és új minőségének létrehozását segítő építéshatósági hálózat kiépítése, a mainál vonzóbb táj és település kialakítása érdekében nagyszabású program kibontakoztatása.
10. Az emberi (szellemi) és szervezeti erőforrások számbavételét és mozgósítását, továbbá szükséges bővítését, a térségi rendszerek kiépítését.